
HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY

SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV ANG
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

LYSIAE

ORATIONES SELECTAE.

IN ERATOSTHENEM, IN AGORATUM, DE CAEDE ERATOSTHENIS, PRO MANTITHEO, DE AFFECTATA TYRANNIDE, IN DIOGITONEM,

PRAEMISSO

DIONYSII HALICARNASENSIS IUDICIO DE LYSIA.

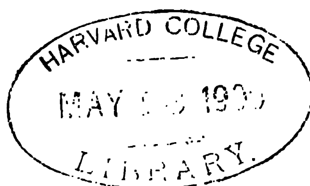
IN USUM SCHOLARUM EMENDATAS

EDIDIT

H. VAN HERWERDEN.

GRONINGAE,
apud heredes C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

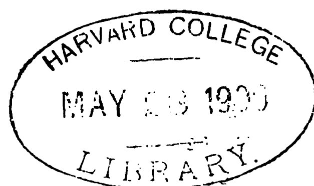
MDCCCLXIII.

HARVARD COLLEGE
LIBRARY.

PRAEFATIO.

Lysias orator, qui, ut vere iudicat Dionysius Halicarnasensis in libro de antiquis oratoribus, καθαρός ἐστι τὴν ἑρμηνείαν πάνυ καὶ τῆς Ἀττικῆς γλώττης ἄριστος κανών, *tum ob has tum ob ceteras virtutes oratorias, quas in eodem opere idem Dionysius enumerat, dignus est, si quis alius, qui in scholis legatur. Nec dubium esse reor, quin in iuventutis nostrae institutione dudum quem meretur locum obtineret, nisi infelici casu accidisset, ut pessime corruptus hic scriptor ad nostram pervenerit aetatem. Attamen ipsa viri praestantia factum est, ut a renatis inde literis ad recentissimam usque tempestatem egregii critici Lysiae emendando operam dederint eamque saepe ita felicem, ut adhibitis horum inventis hodie certe plerumque sine gravi incommodo suavissimum oratorem interpretari nobis liceat. Praecipua igitur qua etiamnunc impedimur difficultas haec est, quod nulla dum exstat editio, in qua tum probabiles virorum doctorum suspiciones sint receptae, tum vocabulorum formae vere Atticae pro vitiosis serioris aevi formis, quas indocti scribae hic illic introduxerint, constanti norma sint substitutae.*

Itaque huic incommodo ut ex parte saltem mederer, potiores selegi Lysiae orationes, quas ita ederem, ut certa et facilis ubique locorum foret interpretatio. Quod autem oratio de caede Eratosthenis, *quae vulgo prima editur inter Lysiacas, in hac editione tertio demum loco comparet, noli id alii causae tribuere, quam huic, quod quum initio propter argumenti naturam hanc orationem scholae minus aptam iudicassem, postea demum*

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

PRAEFATIO.

Lysias orator, *qui*, *ut vere iudicat Dionysius Halicarnasensis in libro* de antiquis oratoribus, καθαρός ἐστι τὴν ἑρμηνείαν πάνυ καὶ τῆς Ἀττικῆς γλώττης ἄριστος κανών, *tum ob has tum ob ceteras virtutes oratorias*, *quas in eodem opere idem Dionysius enumerat*, *dignus est*, *si quis alius*, *qui in scholis legatur. Nec dubium esse reor*, *quin in iuventutis nostrae institutione dudum quem meretur locum obtineret*, *nisi infelici casu accidisset*, *ut pessime corruptus hic scriptor ad nostram pervenerit aetatem. Attamen ipsa viri praestantia factum est*, *ut a renatis inde literis ad recentissimam usque tempestatem egregii critici Lysiae emendando operam dederint eamque saepe ita felicem*, *ut adhibitis horum inventis hodie certe plerumque sine gravi incommodo suavissimum oratorem interpretari nobis liceat. Praecipua igitur qua etiamnunc impedimur difficultas haec est*, *quod nulla dum exstat editio*, *in qua tum probabiles virorum doctorum suspiciones sint receptae*, *tum vocabulorum formae vere Atticae pro vitiosis serioris aevi formis*, *quas indocti scribae hic illic introduxerint*, *constanti norma sint substitutae.*

Itaque huic incommodo ut ex parte saltem mederer, *potiores selegi Lysiae orationes*, *quas ita ederem*, *ut certa et facilis ubique locorum foret interpretatio. Quod autem oratio* de caede Eratosthenis, *quae vulgo prima editur inter Lysiacas*, *in hac editione tertio demum loco comparet*, *noli id alii causae tribuere*, *quam huic*, *quod quum initio propter argumenti naturam hanc orationem scholae minus aptam iudicassem*, *postea demum*

—

duabus iam orationibus prelo subiectis mutavi consilium, quia perlecta semel atque iterum ea scriptione mihi vel magis quam antea constabat in Graecis literis vix quidquam in hoc genere praestantius tulisse aetatem.

Singulis orationibus praemisi argumenta Latina ad verbum descripta e Caroli Scheibii editione altera ap. Teubn. MDCCCLV. *In adnotatione, quam textui subieci, breviter significo, ubi a Scheibii lectione discedam, nominatis singularum novationum auctoribus. Ubicumque autem nomen non additur, me auctorem habeto. Quod ad crasin attinet et elisionem, in quibus restituendis erunt fortasse quibus nimius fuisse videar, eas ubique tacite revocavi. Hoc unum moneo me nusquam elisisse vocalem ante interpunctionem nec minorem nec maiorem, rei naturae id adversari arbitratum. Non magis cum lectore communicavi, ubi mea orthographia non plane cum Scheibiana conveniat. Ceterum hanc adnotationem in docentium commodum non in discipulorum usum conscriptam esse, vix est quod moneam. Utrorumque vero utilitati prospiciens, in locis depravatis refingendis nonnumquam maiorem mihi sumsi libertatem quam, si curarem editionem solis viris doctis destinatam, mihi forem permissurus.*

Arduum est, quod facile mihi dabunt omnes Graecorum librorum editores, labor satis diligenter cavere ne nostri librarii sua incuria denuo commaculent textum, quem tam aerumnose a veterum scribarum erroribus critici purgaverint. Si igitur haec editio illo certe malo non laborat, ea res magna ex parte debetur industriae viri amicissimi van den Es, qui impigerrime in illo negotio me adiuvit. Idem haud spernendis quibusdam coniecturis hoc opusculum ornavit atque locupletavit.

Scribebam Hagae Comitum m. Octobri MDCCCLXII.

ΛΥΣΙΟΥ ΒΙΟΣ

ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΩΝ ΑΥΤΟΥ ΛΟΓΩΝ.

ΕΚ ΤΩΝ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΕΩΣ.

T. V. p. 425. ed. Reisk. Excerpta, quae Lysiae praecipuas virtutes describant.

1. Λυσίας ὁ Κεφάλου Συρακοσίων μὲν ἦν γονέων, ἐγεννήθη δ' Ἀθήνησι μετοικοῦντι τῷ πατρί, καὶ συνεπαιδεύθη τοῖς ἐπιφανεστάτοις Ἀθηναίων· ἔτη δὲ πεντεκαίδεκα γεγονὼς εἰς Θυρίους ᾤχετο πλέων σὺν ἀδελφοῖς δυσί, κοινωνήσων τῆς ἀποικίας, ἣν ἔστελλον Ἀθηναῖοί τε καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλὰς δωδεκάτῳ πρότερον ἔτει τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου· καὶ διετέλεσεν αὐτόθι πολιτευόμενος ἐν εὐπορίᾳ πολλῇ καὶ μέχρι τῆς συμφορᾶς τῆς κατασχούσης Ἀθηναίους ἐν Σικελίᾳ. μετ' ἐκεῖνο δὲ τὸ πάθος στασιάσαντος τοῦ δήμου ἐκπίπτει σὺν ἄλλοις τριακοσίοις Ἀττικισμὸν ἐγκληθείς· καὶ παραγενόμενος αὖθις εἰς Ἀθήνας κατ' ἄρχοντα Καλλίαν, ἕβδομον καὶ τεσσαρακοστὸν ἔτος ἔχων, ὡς ἄν τις εἰκάσειεν, ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου διετέλεσε τὰς διατριβὰς ποιούμενος Ἀθήνησι. πλείστους δὲ γράψας λόγους εἴς δικαστήριά τε καὶ βουλὰς καὶ πρὸς ἐκκλησίας εὐθέτους, πρὸς δὲ τούτοις πανηγυρικούς, ἐρωτικούς, ἐπιστολικούς, τῶν μὲν ἔμπροσθεν γεγενημένων ῥητόρων ἢ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον

§ 1, vs. 10. ἐγκληθείς. Vulgo ἐγκληθεῖσι. Emendavi ope codicis. Ib. vs. 19. ex eodem rescripsi *οὔ τί γε* pro *οὔτοιγε* et vs. 21. *μεθ' ἑαυτὸν* pro *μετ' αὐτόν*.

ἀκμασάντων ἠφάνισε τὰς δόξας· τῶν δ' ἐπιγενομένων οὐ πολλοῖς τισι κατέλιπεν ὑπερβολήν, ἅτ' ἐν ἁπάσαις ταῖς ἰδέαις τῶν λόγων καὶ μὰ Δί' οὔ τί γε ταῖς φαυλοτάταις εὐδοκιμῶν. τίνι δὲ κέχρηται χαρακτῆρι λόγων, καὶ τίνας ἀρετὰς εἰςενήνεκται, τίνι τε κρείττων ἐστὶ τῶν μεθ' αὐτὸν ἀκμασάντων, καὶ πῆ καταδεέστερος, καὶ τί δεῖ λαμβάνειν παρ' αὐτοῦ, νῦν ἤδη πειράσομαι λέγειν.

2. Καθαρός ἐστι τὴν ἑρμηνείαν πάνυ, καὶ τῆς Ἀττικῆς γλώττης ἄριστος κανών, οὐ τῆς ἀρχαίας, ᾗ κέχρηται Πλάτων καὶ Θουκυδίδης, ἀλλὰ τῆς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐπιχωριαζούσης, ὡς ἔστι τεκμήρασθαι τοῖς τ' Ἀνδοκίδου λόγοις καὶ τοῖς Κριτίου καὶ ἄλλοις συχνοῖς. Κατὰ τοῦτο μὲν δὴ τὸ μέρος, ὅπερ ἐστὶ πρῶτόν τε καὶ κυριώτατον ἐν λόγοις, λέγω δὲ τὸ καθαρεύειν τὴν διάλεκτον, οὐδεὶς τῶν μεταγενεστέρων αὐτὸν ὑπερεβάλετο· ἀλλ' οὐδὲ μιμήσασθαι πολλοὶ δύναμιν ἔσχον, ὅτι μὴ μόνος Ἰσοκράτης. καθαρώτατος γὰρ δὴ τῶν ἄλλων μετά γε Λυσίαν ἐν τοῖς ὀνόμασιν οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ γενέσθαι ὁ ἀνήρ. μίαν μὲν δὴ ταύτην ἀρετὴν ἀξίαν ζήλου καὶ μιμήσεως εὑρίσκω παρὰ τῷ ῥήτορι· καὶ παρακελευσαίμην ἂν τοῖς βουλομένοις καθαρῶς γράφειν ἢ λέγειν ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα ποιεῖσθαι παράδειγμα ταύτης τῆς ἀρετῆς.

3. Ἑτέραν δέ καὶ οὐδὲν ἐλάττω ταύτης, ἣν πολλοὶ μὲν ἐζήλωσαν τῶν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀκμασάντων, οὐδεὶς δὲ βεβαιότερον ἐπεδείξατο. τίς δ' ἔστιν αὕτη; ἡ διὰ τῶν κυρίων τε καὶ κοινῶν καὶ ἐν μέσῳ κειμένων ὀνομάτων ἐκφέρουσα τὰ νοούμενα. ἥκιστα γὰρ ἄν τις εὕροι Λυσίαν τροπικῇ φράσει χρησάμενον. καὶ οὐκ ἐπὶ τούτῳ μόνῳ ἐπαινεῖν αὐτὸν ἄξιον· ἀλλ' ὅτι καὶ περιττὰ καὶ σεμνὰ καὶ μεγάλα φαίνεσθαι τὰ πράγματα ποιεῖ, τοῖς κοινοτάτοις χρώμενος ὀνόμασι, καὶ ποιητικῆς οὐχ ἁπτόμενος κατασκευῆς. τοῖς δὲ προτέροις οὐχ αὕτη ἡ δόξα ἦν· ἀλλ' οἱ βουλόμενοι κόσμον τινὰ προσεῖναι τοῖς ὅλοις ἐξήλλαττον τὸν ἰδιώτην, καὶ κατέφευγον εἰς τὴν ποιητικὴν φράσιν, μεταβολαῖς τε πολλαῖς χρώμενοι καὶ ὑπερβολαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις τροπικαῖς ἰδέαις, ὀνομάτων τε γλωττηματικῶν καὶ ξένων χρήσει, καὶ τῶν οὐκ εἰωθότων σχηματισμῶν τῇ διαλλαγῇ, καὶ τῇ ἄλλῃ καινολογίᾳ καταπληττόμενοι τὸν ἰδιώτην. — Λυσίας δὲ τοιοῦ-

§ 2, vs. 6. vulgo *πρῶτον καὶ κυριώτερον*, quod ope codicis correxi. Indidem vs. 9. ante *δὴ* inserui *γάρ*. Vs. 13. cum eodem omisi *καὶ* ante *λέγειν*, eamque voculam inserui § 3 vs. 1. ante *οὐδέν*.

§ 3, vs. 6. addidi *αὐτὸν* et vs. 11. ante *ἰδιώτην* articulum; utrumque e codice.

τον οὐδὲν ἤσκησεν (ἐν γοῦν τοῖς σπουδῇ γραφομένοις δικανικοῖς καὶ συμβουλευτικοῖς λόγοις) πλὴν εἴ τι μικρὸν ἐν τοῖς πανηγυρικοῖς. περὶ γὰρ δὴ τῶν ἐπιστολικῶν αὐτοῦ καὶ ἑταιρικῶν καὶ τῶν ἄλλων, οὓς μετὰ παιδιᾶς ἔγραψεν, οὐδὲν δέομαι λέγειν. ὁμοίως δὲ τοῖς ἰδιώταις διαλέγεσθαι δοκῶν, πλεῖστον ὅσον ἰδιώτου διαφέρει. καὶ ἔστι ποιητὴς κράτιστος λόγων, λελυμένης ἐκ τοῦ μέτρου τῆς λέξεως, ἰδίαν τινὰ λόγων εὑρηκὼς ἁρμονίαν, ᾗ τὰ ὀνόματα κοσμεῖ τε καὶ ἡδύνει, μηδὲν ἔχοντα ὀγκῶδες μηδὲ φορτικόν. ταύτην δευτέραν τὴν ἀρετὴν κελεύω παρὰ τοῦ ῥήτορος τούτου λαμβάνειν, εἴ τινες ἀξιοῦσι τὸν αὐτὸν ἐκείνῳ διαλέγεσθαι τρόπον. ἐγένοντο μὲν οὖν πολλοὶ τῆς προαιρέσεως ταύτης ζηλωταὶ συγγραφεῖς τε καὶ ῥήτορες· ἔγγιστα δ' αὐτῆς μετὰ Λυσίαν ἥψατο τῶν πρεσβυτέρων νέος ἐπακμάσας Ἰσοκράτης· καὶ οὐκ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν, προσωτέρω τούτων σκοπῶν, ἑτέρους ῥήτορας ἰσχὺν καὶ δύναμιν τοσαύτην ἐν ὀνόμασι κυρίοις καὶ κοινοῖς ἀποδειξαμένους.

4. Τρίτην ἀρετὴν ἀποφαίνομαι περὶ τὸν ἄνδρα τὴν σαφήνειαν, οὐ μόνον τὴν ἐν τοῖς ὀνόμασιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τοῖς πράγμασιν. ἔστι γάρ τις καὶ πραγματικὴ σαφήνεια, οὐ πολλοῖς γνώριμος. τεκμαίρομαι δέ, ὅτι τῆς μὲν Θουκυδίδου λέξεως καὶ Δημοσθένους, οἳ δεινότατοι πράγματα ἐξειπεῖν ἐγένοντο, πολλὰ δυσείκαστά ἐστιν ἡμῖν καὶ ἀσαφῆ καὶ δεόμενα ἐξηγητῶν· ἡ δὲ Λυσίου λέξις ἅπασά ἐστι φανερὰ καὶ σαφὴς καὶ τῷ πάνυ πόρρω δοκοῦντι πολιτικῶν ἀφεστάναι λόγων. καὶ εἰ μὲν δι' ἀσθένειαν δυνάμεως ἐγίγνετο τὸ σαφές, οὐκ ἄξιον ἦν αὐτὸ ἀγαπᾶν· νῦν δ' ὁ πλοῦτος τῶν κυρίων ὀνομάτων ἐκ πολλῆς αὐτῷ περιουσίας ἀποδείκνυται ταύτην τὴν ἀρετήν. ὥστε καὶ τὴν σαφήνειαν αὐτοῦ ζηλοῦν ἄξιον· καὶ μὴν τό γε βραχέως ἐκφέρειν τὰ νοήματα μετὰ τοῦ σαφοῦς, χαλεποῦ πράγματος ὄντος φύσει τοῦ συναγαγεῖν ἄμφω ταῦτα καὶ κεράσαι μετρίως, μάλιστ' ἢ οὐδενὸς ἧττον τῶν ἄλλων ἀποδείκνυται Λυσίας χρώμενος· ὥστ' οὐδὲν τοῖς διὰ χειρὸς ἔχουσι τὸν ἄνδρα οὔτ' ἀκυρολογίας οὔτ' ἀσαφείας δόξαν λαβεῖν. τούτου δ' αἴτιον, ὅτι οὐ τοῖς ὀνόμασι

§ 3, vs. 17. post λόγοις sequebatur ποιῆσαι, quod delevi.

Ib. vs. 18. post γὰρ inserui δή e codice. Ib. v. 21. ἔστι dedi pro ἐπεὶ e codice, unde ascivi etiam articulum ante μέτρου. Eundem de meo inserui ante λέξεως. Ibid. vs. 28. ἐπακμάσας ex eodem codice reposui pro ἐπασκήσας.

§ 4, vs. 6. ἐξηγητῶν cod.; vulgo ἐξηγητοῦ. Ib. vs. 11. ex eodem libro inserui καί. Ib. vs. 13. vulgo χ. τοῦ πράγματος, et virgula ponitur post φύσει, quae indidem correxi.

δουλεύει τὰ πράγματα παρ' αὐτῷ, τοῖς δὲ πράγμασιν ἀκολουθεῖ τὰ ὀνόματα, τὸν δὲ κόσμον οὐκ ἐν τῷ ἐξαλλάττειν τὸν ἰδιώτην, ἀλλ' ἐν τῷ μιμεῖσθαι λαμβάνει. Καὶ οὐκ ἐπὶ μὲν τῆς ἑρμηνείας τοιοῦτός ἐστιν, ἐν δὲ τοῖς πράγμασιν ἄκαιρός τις καὶ μακρός· συνέστραπται δέ, εἴ τις καὶ ἄλλος, καὶ πεπύκνωται τοῖς νοήμασι. καὶ τοσούτου δεῖ τῶν οὐκ ἀναγκαίων τι λέγειν, ὥστε καὶ πολλὰ καὶ τῶν χρησίμων ἂν δόξειε παραλιπεῖν· οὐ μὰ Δί' ἀσθενείᾳ εὑρέσεως αὐτὸ ποιῶν, ἀλλὰ συμμετρήσει τοῦ χρόνου, πρὸς ὃν ἔδει γενέσθαι τοὺς λόγους. βραχύς γε μὴν οὕτως, ὡς μὲν ἰδιώτῃ δηλῶσαι βουλομένῳ τὰ πράγματα ἀποχρῶν, ὡς δὲ ῥήτορι περιουσίαν δυνάμεως ἐπιδείξασθαι ζητοῦντι οὐχ ἱκανός. μιμητέον δὴ καὶ τὴν βραχύτητα τὴν Λυσίου· μετριωτέρα γὰρ οὐκ ἂν εὑρεθείη παρ' ἑτέρῳ ῥήτορι.

5. Μετὰ ταύτας ἀρετὴν εὑρίσκω παρὰ Λυσίᾳ πάνυ θαυμαστήν, ἧς Θεόφραστος μέν φησιν ἄρξαι Θρασύμαχον, ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι Λυσίαν. καὶ γὰρ τοῖς χρόνοις οὗτος ἐκείνου προέχειν ἔμοιγε δοκεῖ· λέγω δ' ὡς ἐν ἀκμῇ κοινῇ βίου γενομένων ἀμφοῖν· καὶ εἰ μὴ τοῦτο δοθείη, τό γέ τοι περὶ τοὺς ἀληθινοὺς ἀγῶνας ἐκείνου μᾶλλον τετρῖφθαι. οὐ μέντοι διαβεβαιοῦμαί γε, ὁπότερος ἦρξε τῆς ἀρετῆς ταύτης κατὰ τὸ παρόν, ἀλλ' ὅτι Λυσίας μᾶλλον ἐν αὐτῇ διήνεγκε, τοῦτο θαρρῶν ἂν ἀποφηναίμην. τίς δ' ἔστιν ἣν φημι ἀρετήν; ἡ συστρέφουσα τὰ νοήματα καὶ στρογγύλως ἐκφέρουσα λέξις, οἰκεία πάνυ καὶ ἀναγκαία τοῖς δικανικοῖς λόγοις καὶ παντὶ ἀληθεῖ ἀγῶνι. ταύτην ὀλίγοι μὲν ἐμιμήσαντο, Δημοσθένης δὲ καὶ ὑπερεβάλετο· πλὴν οὐχ οὕτως εὐτελῶς οὐδ' ἀφελῶς, ὥσπερ Λυσίας, χρησάμενος αὐτῇ, ἀλλὰ περιέργως καὶ πικρῶς· λεγέσθω γάρ, ὡς ἐμοὶ φαίνεται· ὑπὲρ ὧν κατὰ τὸν οἰκεῖον διαλέξομαι καιρόν.

6. Ἔχει δὲ καὶ τὴν ἐνάργειαν πολλὴν ἡ Λυσίου λέξις. αὕτη δ' ἐστὶ δύναμίς τις ὑπὸ τὰς αἰσθήσεις ἄγουσα τὰ λεγόμενα. γίγνεται δ' ἐκ τῆς τῶν παρακολουθούντων λήψεως. ὁ δὲ προςέχων τὴν διάνοιαν τοῖς Λυσίου λόγοις οὐχ οὕτως ἔσται σκαιός, ἢ δυςάρεστος, ἢ βραδὺς τὸν νοῦν, ὃς οὐχ ὑπολήψεται τὰ δηλούμενα ὡς γιγνόμενα ὁρᾶν, καὶ ὥςπερ παροῦσιν οἷς ἂν ὁ ῥήτωρ εἰσάγῃ προσώποις ὁμιλεῖν.

§ 4, vs. 6. pro διαλλάττειν de coniectura reposui ἐξαλλάττειν. Ib. vs. 24 post πολλὰ e cod. repetivi articulum. Ib. vs. 29 vulgo δέ. Codex mihi dedit δή. Paulo ante sine libris dedi ἐπι- pro ἐνδείξασθαι.

§ 6. extr. pauca sequuntur, quae ut nimis corrupta necdum probabiliter emendata omisi.

7. Κράτιστος γὰρ δὴ πάντων ἐγένετο ῥητόρων φύσιν ἀνθρώπων κατοπτεῦσαι, καὶ τὰ προσήκοντα ἑκάστοις ἀποδοῦναι πάθη τε καὶ ἤθη καὶ ἔργα. Ἀποδίδωμί τ' οὖν αὐτῷ καὶ τὴν εὐπρεπεστάτην ἀρετήν, καλουμένην δ' ὑπὸ τῶν πολλῶν ἠθοποιίαν. ἁπλῶς γὰρ οὐδ' εὑρεῖν δύναμαι παρὰ τῷ ῥήτορι τούτῳ πρόσωπον οὔτ' ἀνηθοποίητον, οὔτ' ἄψυχον. τριῶν τ' ὄντων, ἐν οἷς καὶ περὶ ἃ τὴν ἀρετὴν ταύτην συμβέβηκεν εἶναι, διανοίας τε καὶ λέξεως, καὶ τρίτης συνθέσεως, ἐν ἅπασι τούτοις αὐτὸν ἀποφαίνομαι κατορθοῦν. οὐ γὰρ διανοουμένους μόνον ὑποτίθεται χρηστὰ καὶ ἐπιεικῆ καὶ μέτρια τοὺς λέγοντας, ὥστ' εἰκόνας εἶναι δοκεῖν τῶν ἠθῶν τοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ τὴν λέξιν ἀποδίδωσι τοῖς ἤθεσιν οἰκείαν· ᾗ πέφυκεν αὐτὰ ἑαυτῶν κράτιστα δηλοῦσθαι τὴν σαφῆ καὶ κυρίαν καὶ κοινὴν καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις συνηθεστάτην. ὁ γὰρ ὄγκος καὶ τὸ ἐξ ἐπιτηδεύσεως ἅπαν ἀνηθοποίητον. καὶ συντίθησί γ' αὐτὴν ἁπλῶς πάνυ καὶ ἀφελῶς· ὁρῶν, ὅτι οὐκ ἐν τῇ περιόδῳ καὶ τοῖς ῥυθμοῖς, ἀλλ' ἐν τῇ διαλελυμένῃ λέξει γίγνεται τὸ ἦθος. καθόλου δέ, ἵνα καὶ περὶ ταύτης εἴπω τῆς ἀρετῆς, οὐκ οἶδ' εἴ τις ἄλλος ῥητόρων τῶν γε τῇ ὁμοίᾳ κατασκευῇ χρησαμένων τοῦ λόγου, εἴθ' ἥδιον συνέθηκεν, εἴτε πιθανώτερον. δοκεῖ μὲν γὰρ ἀποίητός τις εἶναι καὶ ἀτεχνίτευτος ὁ τῆς ἁρμονίας αὐτοῦ χαρακτήρ. καὶ οὐ θαυμάσαιμ' ἄν, εἰ πᾶσι τοῖς ἰδιώταις, οὐκ ὀλίγοις δὲ καὶ τῶν φιλολόγων, ὅσοι μὴ μεγάλας ἔχουσι τριβὰς περὶ λόγους, τοιαύτην τινὰ παράσχοι δόξαν, ὅτι ἀνεπιτηδεύτως καὶ οὐ κατὰ τέχνην, αὐτομάτως δέ πως καὶ ὡς ἔτυχε σύγκειται. ἔστι δὲ παντὸς μᾶλλον ἔργου τεχνικοῦ κατεσκευασμένος· πεποίηται γὰρ αὐτῷ τοῦτο τὸ ἀποίητον, καὶ δέδεται τὸ λελυμένον, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ μὴ δοκεῖν δεινῶς κατεσκευάσθαι τὸ δεινὸν ἔχει. τὴν ἀλήθειαν οὖν τις ἐπιτηδεύων, καὶ τῆς φύσεως μιμητὴς γίγνεσθαι βουλόμενος οὐκ ἂν ἁμαρτάνοι τῇ Λυσίου συνθέσει χρώμενος· ἑτέραν γὰρ οὐκ ἂν εὕροι ταύτης ἀληθεστέραν.

8. Οἴομαι δὲ καὶ τὸ πρέπον ἔχειν τὴν Λυσίου λέξιν οὐδενὸς ἧττον τῶν ἀρχαίων ῥητόρων, κρατίστην ἁπασῶν ἀρετὴν καὶ τελειοτάτην, ὁρῶν αὐτὴν πρός τε τὸν λέγοντα καὶ πρὸς τοὺς ἀκούοντας καὶ πρὸς τὸ πρᾶγμα (ἐν τούτοις γὰρ δὴ καὶ πρὸς ταῦτα τὸ πρέπον) ἀρκούντως ἡρμοσμένην. καὶ γὰρ ἡλικίᾳ καὶ γένει καὶ παιδείᾳ καὶ ἐπιτηδεύματι καὶ βίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις,

§ 7, vs. 8. vulgo τῆς συνθέσεως. Delevi articulum. Ib. vs. 29 addidi articulum ante φύσεως.

ἐν οἷς διαφέρει προσώπων πρόσωπα, τὰς οἰκείας ἀποδίδωσι φωνάς· πρός τε τὸν ἀκροατὴν συμμετρεῖται τὰ λεγόμενα οἰκείως, οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον δικαστῇ τε καὶ ἐκκλησιαστῇ καὶ πανηγυρίζοντι διαλεγόμενος ὄχλῳ. διαφοράς τ' αὐτῷ λαμβάνει κατὰ τὰς ἰδέας τῶν πραγμάτων ἡ λέξις. ἀρχομένῳ μὲν γάρ ἐστι καθεστηκυῖα καὶ ἠθική, διηγουμένῳ δὲ πιθανὴ καὶ ἀπερίεργος· ἀποδεικνύντι δὲ στρογγύλη καὶ πυκνή· αὔξοντι δὲ καὶ παθαινομένῳ σεμνὴ καὶ ἀληθινή· ἀνακεφαλαιουμένῳ δὲ διαλελυμένη καὶ σύντομος. Ληπτέον δὴ καὶ τὸ πρέπον τῆς τάξεως παρὰ Λυσίου. — — —

9. Ὅτι μὲν γὰρ πιθανὴ καὶ πειστικὴ καὶ πολὺ τὸ φυσικὸν ὑποφαίνουσα, καὶ πάνθ' ὅσα τῆς τοιαύτης ἰδέας ἔχεται, πρὸς εἰδότας οὐδὲν ἴσως δεῖ λέγειν. δι' ὄχλου γὰρ ἤδη τοῦτό γε, καὶ οὐδείς ἐστιν, ὅστις οὐχὶ καὶ πείρᾳ καὶ ἀκοῇ μαθὼν ὁμολογεῖ πάντων ῥητόρων αὐτὸν εἶναι πιθανώτατον. ὥστε καὶ ταύτην τὴν ἀρετὴν ληπτέον παρὰ τοῦ ῥήτορος.

§ 8, vs. 7 omisi articulum ante *πρόσωπα* cum codice meo, et in huiusce § fine ex eodem rescripsi *Ληπτέον δὴ* pro *ληπτέον δέ*. Vs. 9. malim *ἐκκλησιάζοντι*. Mox vs. 15 pro *τάξεως* reposui *λέξεως*.

12.

ΚΑΤΑ ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΤΟΥ ΓΕΝΟΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ, ΟΝ ΑΥΤΟΣ ΕΙΠΕ ΛΥΣΙΑΣ.

ARGUMENTUM.

Eratosthenes, qui solus e XXXviris cum Phidone post restitutam libertatem Athenis remanserat, ab ipso Lysia accusatur, quod Polemarchum, Lysiae fratrem, inquilinum opulentum, collegis suis XXXviris indicta caussa trucidandum tradiderit. Acta est haec caedis (*φόνου*) caussa, qua orator simul ipsos petit XXXviros, Euclide archonte statim post victos illos expulsosque Ol. 94, 2. a. Chr. n. 403., fortasse apud heliastas ad Delphinium.

Οὐκ ἄρξασθαί μοι δοκεῖ ἄπορον εἶναι, ὦνδρες δικασταί, τῆς κατηγορίας, ἀλλὰ παύσασθαι λέγοντι· τοιαῦτ' αὐτοῖς τὸ μέγεθος καὶ τοσαῦτα τὸ πλῆθος εἴργασται, ὥστε μήτ' ἂν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορῆσαι, μήτε τἀληθῆ βουλόμενον εἰπεῖν ἅπαντα δύνασθαι, ἀλλ' ἀνάγκη ἢ τὸν κατήγορον ἀπειπεῖν ἢ τὸν

2 *χρόνον ἐπιλιπεῖν. τοὐναντίον δέ μοι δοκοῦμεν πείσεσθαι ἢ ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ. πρότερον μὲν γὰρ ἔδει τὴν ἔχθραν τοὺς κατηγοροῦντας ἐπιδεῖξαι, ἥτις εἴη πρὸς τοὺς φεύγοντας· νυνὶ δὲ παρὰ τῶν φευγόντων χρὴ πυνθάνεσθαι ἥτις ἦν αὐτοῖς πρὸς τὴν πόλιν ἔχθρα, ἀνθ' ὅτου τοιαῦτ' ἐτόλμησαν εἰς αὐτὴν ἐξαμαρτάνειν. οὐ μέντοι ὡς οὐκ ἔχων οἰκείας ἔχθρας καὶ συμφορὰς τοὺς λόγους ποιοῦμαι, ἀλλ' ὡς παντάπασι πολλῆς ἀφθονίας*

§ 2, 7 pro *ἅπασι* dedi *παντάπασι* ex coniectura mea, deletis vocabulis *ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἤ*, quae leguntur in MS ante *ὑπὲρ τῶν δημοσίων*.

3 οὔσης ὑπὲρ τῶν δημοσίων ὀργίζεσθαι. ἐγὼ μὲν οὖν,
ὦνδρες δικασταί, οὔτ' ἐμαυτοῦ πώποτ' οὔτ' ἀλλότρια
πράγματα πράξας νῦν ἠνάγκασμαι ὑπὸ τῶν γεγενημένων
τούτου κατηγορεῖν, ὥστε πολλάκις εἰς πολλὴν ἀθυμίαν
κατέστην, μὴ διὰ τὴν ἀπειρίαν ἀναξίως καὶ ἀδυνάτως
ὑπὲρ τἀδελφοῦ κἀμαυτοῦ τὴν κατηγορίαν ποιήσωμαι· ὅμως
δὲ πειράσομαι ὑμᾶς ἐξ ἀρχῆς ὡς ἂν δύνωμαι δι' ἐλαχίσ-
των διδάξαι.
4 Οὑμὸς πατὴρ Κέφαλος ἐπείσθη μὲν ὑπὸ Περικλέους εἰς
ταύτην τὴν γῆν ἀφικέσθαι, ἔτη δὲ τριάκοντα μετῴκησε,
καὶ οὐδενὶ πώποτ' οὔθ' ἡμεῖς οὔτ' ἐκεῖνος δίκην οὔτ' ἐδικα-
σάμεθ' οὔτ' ἐφύγομεν, ἀλλ' οὕτως ᾠκοῦμεν δημοκρατούμενοι
ὥστε μήτ' εἰς τοὺς ἄλλους ἐξαμαρτάνειν μήθ' ὑπὸ τῶν
5 ἄλλων ἀδικεῖσθαι. ἐπειδὴ δ' οἱ τριάκοντα πονηροὶ μὲν καὶ
συκοφάνται ὄντες εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, φάσκοντες
δὲ χρῆναι τῶν ἀδίκων καθαρὰν ποιῆσαι τὴν πόλιν καὶ
τοὺς λοιποὺς πολίτας ἐπ' ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην προσα-
γαγέσθαι, τοιαῦτα λέγοντες οὐ τοιαῦτα ποιεῖν ἐτόλμων,
ὡς ἐγὼ περὶ τῶν ἐμαυτοῦ πρῶτον εἰπὼν καὶ περὶ τῶν
ὑμετέρων ἀναμνῆσαι πειράσομαι. Θέογνις γὰρ καὶ Πείσων
ἔλεγον ἐν τοῖς τριάκοντα περὶ τῶν μετοίκων, ὡς εἶέν τινες
τῇ πολιτείᾳ ἀχθόμενοι· καλλίστην οὖν εἶναι πρόφασιν τι-
μωρεῖσθαι μὲν δοκεῖν, τῷ δ' ἔργῳ χρηματίζεσθαι· πάντως
δὲ τὴν μὲν πόλιν πένεσθαι, τὴν δ' ἀρχὴν δεῖσθαι χρημά-
7 των. καὶ τοὺς ἀκούοντας οὐ χαλεπῶς ἔπειθον· ἀποκτιν-
νύναι μὲν γὰρ ἀνθρώπους παρ' οὐδὲν ἡγοῦντο, λαμβά-
νειν δὲ χρήματα περὶ πολλοῦ ἐποιοῦντο. ἔδοξεν οὖν
αὐτοῖς δέκα συλλαβεῖν, τούτων δὲ δύο πένητας, ἵν' αὐτοῖς
ᾖ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀπολογία, ὡς οὐ χρημάτων ἕνεκα
ταῦτα πέπρακται, ἀλλὰ συμφέροντα τῇ πολιτείᾳ γεγένηται,
8 ὥσπερ τι τῶν ἄλλων εὐλόγως πεποιηκότες. διαλαβόντες
δὲ τὰς οἰκίας ἐβάδιζον· κἀμὲ μὲν ξένους ἑστιῶντα κατέ-
λαβον, οὓς ἐξελάσαντες Πείσωνί με παραδιδόασιν· οἱ δ'
ἄλλοι εἰς τοὐργαστήριον ἐλθόντες τἀνδράποδ' ἀπεγρά-
φοντο. ἐγὼ δὲ Πείσωνα μὲν ἠρώτων εἰ βούλοιτό με σῶσαι
9 χρήματα λαβών· | ὁ δ' ἔφασκεν, εἰ πόλλ' εἴη. εἶπον οὖν
p. 121.

§ 4, 3 pro ἐδικασάμεθα oppositum ἐφύγομεν suadere videtur ἐδιώξαμεν. Paullo ante cum Reiskio reposui μετῴκησε pro ᾤκησε.

§ 5, 3 προσαγαγέσθαι dedi pro τραπέσθαι ex Hamakeri suspicione.

§ 7, 2 παρ' οὐδὲν scripsi, auctore Cobeto. Vulgo περὶ οὐδενός.

ὅτι τάλαντον ἀργυρίου ἕτοιμος εἴην δοῦναι· ὁ δ' ὡμολό-
γησε ταῦτα ποιήσειν. ἠπιστάμην μὲν οὖν ὅτι οὔτε θεοὺς
οὔτ' ἀνθρώπους νομίζει, ὅμως δ' ἐκ τῶν παρόντων ἐδόκει
10 μοι ἀναγκαιότατον εἶναι πίστιν παρ' αὐτοῦ λαβεῖν. ἐπειδὴ
δ' ὤμοσεν ἐξώλειαν ἑαυτῷ καὶ τοῖς παισὶν ἐπαρώμενος,
λαβὼν τὸ τάλαντόν με σώσειν, εἰσελθὼν εἰς τὸ δωμάτιον
τὴν κιβωτὸν ἀνοίγνυμι· Πείσων δ' αἰσθόμενος εἰσέρχεται,
καὶ ἰδὼν τἀνόντα καλεῖ τῶν ὑπηρετῶν δύο, καὶ τἀν τῇ
11 κιβωτῷ λαβεῖν ἐκέλευσεν. ἐπεὶ δ' οὐχ ὅσον ὡμολόγησα
εἶχεν, ὦνδρες δικασταί, ἀλλὰ τρία τάλαντ' ἀργυρίου
καὶ τετρακοσίους κυζικηνοὺς καὶ ἑκατὸν δαρεικοὺς καὶ
φιάλας ἀργυρᾶς τέτταρας, ἐδεόμην αὐτοῦ ἐφόδιά μοι δοῦ-
12 ναι, ὁ δ' ἀγαπήσειν μ' ἔφασκεν, εἰ τὸ σῶμα σώσω. ἐξιοῦσι
δ' ἐμοὶ καὶ Πείσωνι περιτυγχάνει Μηλόβιός τε καὶ Μνη-
σιθείδης ἐκ τοὐργαστηρίου ἀπιόντες, καὶ καταλαμβά-
νουσιν ἡμᾶς πρὸς αὐταῖς ταῖς θύραις, κἀρωτῶσιν ὅπῃ
βαδίζοιμεν· ὁ δ' ἔφασκεν εἰς τἀδελφοῦ τοὐμοῦ, ἵνα καὶ
τἀν ἐκείνῃ τῇ οἰκίᾳ σκέψηται. ἐκεῖνον μὲν οὖν ἐκέλευον
βαδίζειν, ἐμὲ δὲ μεθ' αὐτῶν ἀκολουθεῖν εἰς Δαμνίππου.
13 Πείσων δὲ προσελθὼν σιγᾶν μοι παρεκελεύετο καὶ θαρρεῖν,
ὡς ἥξων ἐκεῖσε. καταλαμβάνομεν δ' αὐτόθι Θέογνιν ἑτέρους
φυλάττοντα· ᾧ παραδόντες ἐμὲ πάλιν ᾤχοντο. ἐν τοιούτῳ
δ' ὄντι μοι κινδυνεύειν ἐδόκει, ὡς τοῦ γ' ἀποθανεῖν ὑπάρ-
14 χοντος ἤδη. καλέσας δὲ Δάμνιππον λέγω πρὸς αὐτὸν
τάδε, „ἐπιτήδειος μέν μοι τυγχάνεις ὤν, ἥκω δ' εἰς
τὴν σὴν οἰκίαν, ἀδικῶ δ' οὐδέν, χρημάτων δ' ἕνεκ' ἀπόλ-
λυμαι. σὺ οὖν ταῦτα πάσχοντί μοι προθύμως παράσχου
τὴν σεαυτοῦ δύναμιν εἰς τὴν ἐμὴν σωτηρίαν." ὁ δ' ὑπέ-
σχετο ταῦτα ποιήσειν. ἐδόκει δ' αὐτῷ βέλτιον εἶναι πρὸς
Θέογνιν μνησθῆναι· ἡγεῖτο γὰρ ἅπαν ποιήσειν αὐτόν, εἴ
15 τις ἀργύριον διδοίη. ἐκείνου δὲ διαλεγομένου Θεόγνιδι
(ἔμπειρος γὰρ ὢν ἐτύγχανον τῆς οἰκίας, καὶ ᾔδη ὅτι ἀμ-
φίθυρος εἴη) ἐδόκει μοι ταύτῃ πειρᾶσθαι σωθῆναι, ἐνθυ-
μουμένῳ ὅτι, ἐὰν μὲν λάθω, σωθήσομαι, ἐὰν δὲ ληφθῶ,
ἡγούμην, εἰ μὲν Θέογνις εἴη πεπεισμένος ὑπὸ τοῦ Δαμνίπ-

§ 12, 2. libri ἐπιτυγχάνει, quod correxi. Ib. 4. de meo inserui ἡμᾶς.
§ 13, 2. post ἥξων additum mallem καὐτός.
§ 14, 4. προθύμως pro πρόθυμον debetur Hirschigio.
§ 15, 5. ᾔδη restitui pro ᾔδειν. Ib. 6. εἰ μὲν transposui cum Cobeto pro μὲν εἰ.

που χρήματα λαβεῖν, οὐδὲν ἧττον ἀφεθήσεσθαι, εἰ δὲ μή,
16 ὡμῶς ἀποθανεῖσθαι. ταῦτα διανοηθεὶς ἔφευγον, ἐκείνων
ἐπὶ τῇ αὐλείῳ θύρᾳ τὴν φυλακὴν ποιουμένων· τριῶν δὲ
θυρῶν οὐσῶν, ἃς ἔδει με διελθεῖν, ἅπασαι ἀνεῳγμέναι
ἔτυχον. ἀφικόμενος δ' εἰς Ἀρχένεω τοῦ ναυκλήρου ἐκεῖ-
νον πέμπω εἰς ἄστυ, πευσόμενον περὶ τἀδελφοῦ· ἥκων
δ' ἔλεγεν ὅτι Ἐρατοσθένης αὐτὸν ἐν τῇ ὁδῷ λαβὼν εἰς
17 τὸ δεσμωτήριον ἀπαγάγοι. κἀγὼ τοιαῦτα πεπυσμένος τῆς
ἐπιούσης νυκτὸς διέπλευσα Μέγαράδε. Πολεμάρχῳ δὲ
παρήγγειλαν οἱ τριάκοντα τὸ ὑπ' ἐκείνων εἰθισμένον παρ-
άγγελμα, πίνειν κώνειον, πρὶν τὴν αἰτίαν εἰπεῖν δι' ἥντιν'
ἔμελλεν ἀποθανεῖσθαι· οὕτω πολλοῦ ἐδέησε κριθῆναι κἀπο-
18 λογήσασθαι. κἀπειδὴ ἀπεφέρετ' ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου τε-
θνεώς, τριῶν ἡμῖν οἰκιῶν οὐσῶν οὐδεμιᾶς εἴασαν ἐξενε-
χθῆναι, ἀλλὰ κλίσιον μισθωσάμενοι προὔθεντ' αὐτόν. καὶ
πολλῶν ὄντων ἱματίων αἰτοῦσιν οὐδὲν ἔδοσαν εἰς τὴν
ταφήν, ἀλλὰ τῶν φίλων ὁ μὲν ἱμάτιον ὁ δὲ προσκεφά-
19 λαιον ὁ δ' ὅ τι ἕκαστος ἔτυχεν ἔδωκεν. κἄχοντες μὲν
ἑπτακοσίας ἀσπίδας τῶν ἡμετέρων, ἔχοντες δ' ἀργύ-
ριον καὶ χρυσίον τοσοῦτον, χαλκὸν δὲ καὶ κόσμον κἄπι-
πλα χαἰμάτια γυναικεῖ' ὅσ' οὐδεπώποτ' ᾤοντο κτήσεσθαι,
κἀνδράποδ' εἴκοσι καὶ ἑκατόν, ὧν τὰ μὲν βέλτιστ' ἔλαβον,
τὰ δὲ λοίπ' εἰς τὸ δημόσιον ἀπέδοσαν, εἰς τοσαύτην
ἀπληστίαν καἰσχροκέρδειαν ἀφίκοντο καὶ τοῦ τρόπου
τοῦ αὑτῶν ἀπόδειξιν ἐποιήσαντο· τῆς γὰρ Πολεμάρχου
γυναικὸς χρυσοῦς ἑλικτῆρας, οὓς ἔχουσ' ἐτύγχανεν, ὅτε
τὸ πρῶτον ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Μηλόβιος ἐκ τῶν ὤτων
20 ἐξείλετο. καὶ οὐδὲ κατὰ | τοὐλάχιστον μέρος τῆς οὐσίας
p.122. ἐλέου παρ' αὐτῶν ἐτυγχάνομεν. ἀλλ' οὕτως εἰς ἡμᾶς διὰ
τὰ χρήματ' ἐξημάρτανον, ὥσπερ οὐκ ἂν ἕτεροι μεγάλων
ἀδικημάτων ὀργὴν ἔχοντες, οὐ τούτων ἀξίους γ' ὄντας τῇ
πόλει, ἀλλὰ πάσας μὲν τὰς χορηγίας χορηγήσαντας, πολ-
λὰς δ' εἰσφορὰς εἰσενεγκόντας, κοσμίους δ' ἡμᾶς αὐτοὺς
παρέχοντας καὶ πᾶν τὸ προσταττόμενον ποιοῦντας, ἐχθρὸν

§ 15, 7. ὡμῶς dedi pro ὁμοίως ex coniectura mea. Cf. Or. XIII, § 63.

§ 19, 1. post ἔδωκεν delevi, quod sequebatur, additamentum: εἰς τὴν ἐκείνου ταφήν. In vicinia cogitabam de inserendo ἔχων post ἔτυχεν. Vereor tamen ut recte.

§ 19, 4. vulgo κτήσασθαι. Correxit Dobraeus, alii.

§ 20, 5. Inserui μέν, hortante Reiskio.

δ' οὐδένα κεκτημένους, πολλοὺς δ' Ἀθηναίων ἐκ τῶν πολεμίων λυσαμένους· τοιούτων ἠξίωσαν οὐχ ὁμοίως μετοι-
21 κοῦντας ὥσπερ αὐτοὶ ἐπολιτεύοντο. οὗτοι γὰρ πολλοὺς μὲν τῶν πολιτῶν εἰς τοὺς πολεμίους ἐξήλασαν, πολλοὺς δ' ἀδίκως ἀποκτείναντες ἀτάφους ἐποίησαν, πολλοὺς δ' ἐπιτίμους ὄντας ἀτίμους κατέστησαν, πολλῶν δὲ θυγατέ-
22 ρας μελλούσας ἐκδίδοσθαι ἐκώλυσαν. Κεὶς τοσοῦτόν εἰσι τόλμης ἀφιγμένοι ὥσθ' ἥκουσιν ἀπολογησόμενοι, ὡς οὐδὲν κακὸν οὐδ' αἰσχρὸν εἰργασμένοι εἰσίν. ἐγὼ δ' ἐβουλόμην ἂν αὐτοὺς ἀληθῆ λέγειν· μετῆν γὰρ ἂν
23 κἀμοὶ τούτου τἀγαθοῦ οὐκ ἐλάχιστον μέρος. νῦν δ' οὔτε πρὸς τὴν πόλιν αὐτοῖς τοιαῦθ' ὑπάρχει οὔτε πρὸς ἐμέ· τὸν ἀδελφὸν γάρ μου, ὥσπερ καὶ πρότερον εἶπον, Ἐρατοσθένης ἀπέκτεινεν, οὔτ' αὐτὸς ἰδίᾳ ἀδικούμενος οὔτ' εἰς τὴν πόλιν ὁρῶν ἐξαμαρτάνοντα, ἀλλὰ τῇ ἑαυτοῦ παρανο-
24 μίᾳ προθύμως ἐξυπηρετῶν. ἀναβιβασάμενος δ' αὐτὸν βούλομαι ἐρέσθαι, ὦνδρες δικασταί. τοιαύτην γὰρ γνώμην ἔχω· ἐπὶ μὲν τῇ τούτου ὠφελείᾳ καὶ πρὸς ἕτερον περὶ τούτου διαλέγεσθαι ἀσεβὲς εἶναι νομίζω, ἐπὶ δὲ τῇ τούτου βλάβῃ καὶ πρὸς αὐτὸν τοῦτον ὅσιον καὶ εὐσεβές. ἀνάβηθι οὖν μοι κἀπόκριναι, ὅ τι ἄν σ' ἐρωτῶ.

25 Ἀπήγαγες Πολέμαρχον ἢ οὔ; Τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων προσταχθέντα δεδιὼς ἐποίουν. Ἦσθα δ' ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, ὅθ' οἱ λόγοι ἐγίγνοντο περὶ ἡμῶν; Ἦ. Πότερον συνηγόρευες τοῖς κελεύουσιν ἀποκτεῖναι ἢ ἀντέλεγες; Ἀντέλεγον. Ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν; Ἵνα μὴ ἀποθάνητε. Ἡγούμενος ἡμᾶς ἄδικα πάσχειν; Ἄδικα.

26 Εἶτ', ὦ σχετλιώτατε πάντων, ἀντέλεγες μὲν ἵνα σώσειας, συνελάμβανες δ' ἵν' ἀποκτείνειας; καὶ ὅτε μὲν τὸ πλῆθος ἦν ὑμῶν κύριον τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας, ἀντιλέγειν φῄς τοῖς βουλομένοις ἡμᾶς ἀπολέσαι, ἐπειδὴ δ' ἐπὶ σοὶ μόνῳ ἐγένετο καὶ σῶσαι Πολέμαρχον καὶ μή, εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπήγαγες; εἶθ' ὅτι μέν, ὡς φῄς, ἀντ-

§ 20, 9. rectius fortasse, deletis vocabulis τοιούτων ἠξίωσαν, scribendum esse οὐχ ὁμοίως δὲ κτέ. Hamakerus coniecit.

§ 21, 3. quod post ἀτίμους sequebatur τῆς πόλεως delendum esse iam Dobraeus bene perspexit.

§ 22, 2. post ἀπολογησόμενοι expunxi manifestum emblema καὶ λέγουσιν. Cf. § 62.

§ 25, 3. vulgo ἦν, quod correxi. Ib. 6. post πάσχειν vulgo sequitur ἢ δίκαια, quod delendum esse putavi cum cod. C.

§ 26, 2. pro ἀποκτείναις reposui ἀποκτείνειας. Ib. 8. inserui ἄν.

ειπὼν οὐδὲν ὠφέλησας, ἀξιοῖς χρηστὸς νομίζεσθαι, ὅτι δὲ συλλαβὼν ἀπέκτεινας, οὐκ ἂν οἴει ἐμοὶ καὶ τουτοισὶ δοῦναι δίκην;

27 Καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτ' εἰκὸς αὐτῷ πιστεύειν, εἴπερ ἀληθῆ λέγει φάσκων ἀντειπεῖν, ὡς αὐτῷ προσετάχθη. οὐ γὰρ δή που ἐν τοῖς μετοίκοις πίστεως ἂν πεῖραν αὐτοῦ ἐλάμβανον. ἐπεί τοι τῷ ἧττον εἰκὸς ἦν προσταχθῆναι ἢ ὅστις ἀντειπών γ' ἐτύγχανε καὶ γνώμην ἀποδεδειγμένος ἐναντίαν; τίνα γὰρ ἂν εἰκὸς ἦν ἧττον ταῦτ' ὑπηρετῆσαι ἢ τὸν

28 ἀντειπόνθ' οἷς ἐκεῖνοι ἐβούλοντο πραχθῆναι; Ἔτι δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις Ἀθηναίοις ἱκανή μοι δοκεῖ πρόφασις εἶναι τῶν γεγενημένων εἰς τοὺς τριάκοντ' ἀναφέρειν τὴν αἰτίαν· αὐτοὺς δὲ τοὺς τριάκοντα, ἂν εἰς σφᾶς αὐτοὺς ἀναφέ-

29 ρωσι, πῶς ὑμᾶς εἰκὸς ἀποδέχεσθαι; εἰ μὲν γάρ τις ἦν ἐν τῇ πόλει ἀρχὴ ἰσχυροτέρα, ὑφ' ἧς αὐτῷ προσετάττετο παρὰ τὸ δίκαιον ἀνθρώπους ἀπολλύναι, ἴσως ἂν εἰκότως αὐτῷ συγγνώμην εἴχετε· νῦν δὲ παρὰ τοῦ ποτε καὶ λήψεσθε δίκην, εἴπερ ἐξέσται τοῖς τριάκοντα λέγειν ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν

30 τριάκοντα προσταχθέντ' ἐποίουν; Καὶ μὲν δὴ οὐκ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ σώζονθ' αὐτὸν παρὰ τὸ τούτοις ἐψηφισμένον συλλαβὼν ἀπήγαγεν. ὑμεῖς δὲ πάντες ὠργίζεσθε, ὅσοι εἰς τὰς οἰκίας ἦλθον τὰς ὑμετέρας ζήτησιν ποιούμενοι ἢ ὑμῶν ἢ τῶν ὑμετέρων τινός. καίτοι εἰ χρὴ

31 τοῖς διὰ τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν ἑτέρους | ἀπολέσασι συγ-

p.123. γνώμην ἔχειν, ἐκείνοις ἂν δικαιότερον ἔχοιτε· κίνδυνος γὰρ ἦν πεμφθεῖσι μὴ ἐλθεῖν καὶ καταλαβοῦσιν ἐξάρνοις γενέσθαι. τῷ δ' Ἐρατοσθένει ἐξῆν εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἀπήντησεν, ἔπειθ' ὅτι οὐκ εἶδεν· ταῦτα γὰρ οὔτ' ἔλεγχον οὔτε βάσανον εἶχεν, ὥστε μηδ' ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν βουλομένων οἷόν τ' εἶναι ἐξελεγχθῆναι. χρῆν δέ σε, ὦ Ἐρατόσθενες,

32 εἴπερ ἦσθα χρηστός, πολὺ μᾶλλον τοῖς μέλλουσι δικαίως

§ 27, 3. vulgo: *ἐν τοῖς μετοίκοις πίστιν παρ' αὐτοῦ*. Reposui, quod in hac scriptura delitescere mihi videtur. Ib. 5. *ἐναντίαν* abest a MS. Idem vocabulum Scheibius inseruit ante *γνώμην*.

§ 29. post *ἰσχυροτέρα* sequebatur *αὐτῆς*, quod seclusi, auctore Dobraeo.

§ 30, 1. locum constitui e Scheibii coniectura, quamvis incertissima. Vario codd. *σώζοντα αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφισμένα ὃν σ.* X. *σώζων αὐτὸν καὶ τ. τ. ἐψηφ.* (omisso *ὃν*) C. Scheibius e Sauppii coniectura scripsit: *σώζειν τε αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφισμένα παρόν.* Mox dedi *ὠργίζεσθε* pro *ὀργίζεσθε*, monente Dobraeo.

§ 32, 1. *δικαίως* pro *ἀδίκως* debetur eidem.

ἀποθανεῖσθαι μηνυτὴν γενέσθαι ἢ τοὺς ἀδίκως ἀπολουμέ-
νους συλλαμβάνειν. νῦν δέ σου τἄργα φανερὰ γεγένηται
οὐχ ὡς ἀνιωμένου ἀλλ' ὡς ἡδομένου τοῖς γιγνομένοις,
33 ὥστε τούσδ' ἐκ τῶν σῶν ἔργων χρὴ μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν
λόγων τὴν ψῆφον φέρειν, ἃ ἴσασι γεγενημένα τῶν τότε
λεγομένων τεκμήρια λαμβάνοντας, ἐπειδὴ μάρτυρας περὶ
αὐτῶν οὐχ οἷόν τε παρασχέσθαι. οὐ γὰρ μόνον ἡμῖν
παρεῖναι οὐκ ἐξῆν, ἀλλ' οὐδὲ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς εἶναι, ὥστ'
ἐπὶ τούτοις ἐστὶ πάντα κακὰ εἰργασμένοις τὴν πόλιν
πάντ' ἀγαθὰ περὶ αὐτῶν λέγειν. τοῦτο μέντοι οὐ φεύγω,
34 ἀλλ' ὁμολογῶ σοι, εἰ βούλει, ἀντειπεῖν. θαυμάζω δὲ τί
ἄν ποτ' ἐποίησας συνειπών, ὁπότ' ἀντειπεῖν φάσκων ἀπέ-
κτεινας Πολέμαρχον. φέρε δή, τί ἂν εἰ ἀδελφοὶ ὄντες
ἐτύχετ' αὐτοῦ ἢ καὶ υἱεῖς; ἀπεψηφίσασθε; δεῖ γάρ,
ὦνδρες δικασταί, Ἐρατοσθένη δυοῖν θάτερον ἀποδεῖξαι,
ἢ ὡς οὐκ ἀπήγαγεν αὐτόν, ἢ ὡς δικαίως τοῦτ' ἔπραξεν.
οὗτος δ' ὡμολόγηκεν ἀδίκως συλλαβεῖν, ὥστε ῥᾳδίαν
35 ὑμῖν τὴν διαψήφισιν περὶ αὐτοῦ πεποίηκε. Καὶ μὲν δὴ
πολλοὶ καὶ τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ξένων ἥκουσιν εἰσόμενοι
τίνα γνώμην περὶ τούτων ἕξετε. ὧν οἱ μὲν ὑμέτεροι ὄντες
πολῖται μαθόντες ἀπίασιν ὅτι ἢ δίκην δώσουσιν ὧν ἂν
ἐξαμάρτωσιν, ἢ πράξαντες μὲν ὧν ἐφίενται τύραννοι τῆς
πόλεως ἔσονται, δυστυχήσαντες δὲ τὸ ἴσον ὑμῖν ἕξουσιν·
ὅσοι δὲ ξένοι ἐπιδημοῦσιν, εἴσονται πότερον ἀδίκως τοὺς
τριάκοντ' ἐκκηρύττουσιν ἐκ τῶν πόλεων ἢ δικαίως. εἰ γὰρ
δὴ αὐτοὶ οἱ κακῶς πεπονθότες λαβόντες ἀφήσουσιν, ἦ
που σφᾶς αὐτοὺς ἡγήσονται περιέργους ὑπὲρ ὑμῶν τιμω-
36 ρουμένους. οὐκ οὖν δεινὸν εἰ τοὺς μὲν στρατηγούς, οἳ
ἐνίκων ναυμαχοῦντες, ὅτε διὰ χειμῶν' οὐχ οἷοί τ' ἔφασαν
εἶναι τοὺς νεκροὺς ἐκ τῆς θαλάττης ἀνελέσθαι, θανάτῳ
ἐζημιώσατε, ἡγούμενοι χρῆναι τῇ τῶν τεθνεώτων ἀρετῇ
παρ' ἐκείνων δίκην λαβεῖν, τούτους δέ, οἳ ἰδιῶται μὲν
ὄντες καθ' ὅσον ἐδύναντ' ἐποίησαν ἡττηθῆναι ναυμαχοῦν-
τας, ἐπειδὴ δ' εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, ὁμολογοῦσιν

§ 33, 5. inserui ἡμῖν ante αὐτοῖς. Ib. 6, 7. delevi articulos ante κακὰ et ἀγαθα.

§ 34, 3. post τί ἂν εἰ omisi καί. Ib. 5 scripsi hic et alibi Ἐρατοσθένη pro Ἐρατοσθένην.

§ 36, 3. inserui νεκρούς cum Dobraeo. Possis quoque ναυαγούς, cl. Xen. Hell. I, 7, § 17.

ἑκόντες πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀκρίτους ἀποκτιννύναι, οὐκ
ἄρα χρὴ αὐτοὺς καὶ τοὺς παῖδας ὑφ' ὑμῶν ταῖς ἐσχάταις
ζημίαις κολάζεσθαι;
37 Ἐγὼ τοίνυν, ὦνδρες δικασταί, ἠξίουν ἱκάν' εἶναι τὰ
κατηγορημένα· μέχρι γὰρ τούτου νομίζω χρῆναι κατηγο-
ρεῖν, ἕως ἂν θανάτου δόξῃ τῷ φεύγοντι ἄξια εἰργάσθαι·
ταύτην γὰρ ἐσχάτην δίκην δυνάμεθα παρ' αὐτῶν λαβεῖν.
ὥστ' οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πολλὰ κατηγορεῖν τοιούτων ἀνδρῶν,
οἳ οὐδ' ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου τῶν πεπραγμένων δὶς ἀποθα-
38 νόντες ἱκανὴν δίκην δοῦναι δύναιντ' ἄν. οὐ γὰρ δὴ οὐδὲ
τοῦτ' αὐτῷ προσήκει ποιῆσαι, ὅπερ ἐν τῇδε τῇ πόλει
εἰθισμένον ἐστί, πρὸς μὲν τὰ κατηγορημένα μηδὲν ἀπολο-
γεῖσθαι, περὶ δὲ σφῶν αὐτῶν ἕτερα λέγοντες ἐνίοτ' ἐξα-
πατῶσιν, ὑμῖν ἀποδεικνύντες ὡς στρατιῶται ἀγαθοί εἰσιν,
ἢ ὡς πολλὰς τῶν πολεμίων ναῦς ἔλαβον τριηραρχήσαν-
39 τες, ἢ πόλεις πολεμίας οὔσας φίλας ἐποίησαν· ἐπεὶ
κελεύετ' αὐτὸν ἀποδεῖξαι ὅπου τοσούτους τῶν πολεμίων
ἀπέκτειναν ὅσους τῶν πολιτῶν, ἢ ναῦς ὅπου τοσαύτας
ἔλαβον ὅσας αὐτοὶ παρέδοσαν, ἢ πόλιν ἥντινα τοιαύτην
40 προσεκτήσανθ' οἵαν τὴν ὑμετέραν κατεδουλώσαντο. ἀλλὰ
γὰρ ὅπλα τῶν πολεμίων ἐσκύλευσαν τοσαῦθ' ὅσαπερ ὑμῶν
ἀφείλοντο; ἀλλὰ τείχη τοιαῦθ' εἷλον οἷα τῆς ἑαυτῶν
p.124. πατρίδος κατέσκαψαν; | οἵτινες καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀττικὴν
φρούρια καθεῖλον, καὶ ὑμῖν ἐδήλωσαν ὅτι οὐδὲ τὸν Πειραιᾶ
Λακεδαιμονίων προσταττόντων περιεῖλον, ἀλλ' ὅτι ἑαυτοῖς
τὴν ἀρχὴν οὕτω βεβαιοτέραν ἂν ἐνόμιζον εἶναι.
41 Πολλάκις οὖν ἐθαύμασα τῆς τόλμης τῶν λεγόντων ὑπὲρ
αὐτῶν, πλὴν ὅταν ἐνθυμηθῶ ὅτι τῶν αὐτῶν ἐστιν αὐτούς
τε πάντα κακὰ ἐργάζεσθαι καὶ τοὺς τοιούτους ἐπαινεῖν;
42 × × × οὐ γὰρ νῦν πρῶτον τῷ ὑμετέρῳ πλήθει τἀναντί'
ἔπραξεν, ἀλλὰ κἀπὶ τῶν τετρακοσίων ἐν τῷ στρατοπέδῳ
ὀλιγαρχίαν καθιστὰς ἔφευγεν ἐξ Ἑλλησπόντου τριήραρχος
καταλιπὼν τὴν ναῦν, μετ' Ἰατροκλέους χἀτέρων, ὧν

§ 37, 7. de meo inserui ἱκανήν, quod propter ductuum similitudinem saepius periit in vicinia substantivi δίκην. Nescio tamen an praestet: οἳ οὐδ' ἂν ὑπὲρ ἑνὸς — ἀποθανόντες δίκην δοῦναι δύναιντ' ἀξίαν. Cf. XXXIII, § 1.
§ 38, 4. ἐξαπατῶσιν ὑμᾶς, ἀποδεικνύντες proposuit Bakius. Vulgatam tuetur locus XXXI, § 16.
§ 40, 6. inserui ἄν.
§ 41, 3. delevi articulum post πάντα.
§ 42, 1. post ἐπαινεῖν quaedam excidisse primus monuit Taylorus.

τὠνόματ' οὐδὲν δέομαι λέγειν. ἀφικόμενος δὲ δεῦρο τἀναντία τοῖς βουλομένοις δημοκρατίαν εἶναι ἔπραττεν. καὶ τούτων μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

43 Τὸν μὲν τοίνυν μεταξὺ βίον αὐτοῦ παρήσω· ἐπειδὴ δ' ἡ συμφορὰ τῇ πόλει ἐγένετο, δημοκρατίας ἔτ' οὔσης, ὅθεν τῆς στάσεως ἦρξαν, πέντ' ἄνδρες ἔφοροι κατέστησαν ὑπὸ τῶν καλουμένων ἑταίρων, συναγωγεῖς μὲν τῶν πολιτῶν, ἄρχοντες δὲ τῶν συνωμοτῶν, τἀναντία δὲ τῷ ὑμετέρῳ πλή-
44 θει πράττοντες· ὧν Ἐρατοσθένης καὶ Κριτίας ἦσαν. οὗτοι δὲ φρουράρχους τ' ἐπὶ τὰς φυλακὰς κατέστησαν, καὶ ὅ τι δέοι χειροτονεῖσθαι καὶ οὕστινας χρείη ἄρχειν παρήγγελλον, κεἴ τι ἄλλο πράττειν βούλοιντο, κύριοι ἦσαν· οὕτως οὐχ ὑπὸ τῶν πολεμίων μόνων ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τούτων πολιτῶν ὄντων ἐπεβουλεύεσθ' ὅπως μήτ' ἀγαθὸν μηδὲν λήψεσθε
45 πολλῶν τ' ἐνδεεῖς ἔσεσθε. τοῦτο γὰρ καὶ ἠπίσταντο, ὅτι ἄλλως μὲν οὐχ οἷοί τ' ἔσονται περιγενέσθαι, κακῶς δὲ πραττόντων δυνήσονται· καὶ ὑμᾶς ἡγοῦντο τῶν παρόντων κακῶν ἐπιθυμοῦντας ἀπαλλαγῆναι περὶ τῶν μελλόν-
46 των οὐκ ἐνθυμήσεσθαι. ὡς τοίνυν τῶν ἐφόρων ἐγένετο, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι, οὐ τοὺς τότε συμπράττοντας (οὐ γὰρ ἂν δυναίμην), ἀλλὰ τοὺς αὐτοῦ Ἐρατοσθένους
47 ἀκούσαντας. καίτοι εἰ ἐσωφρόνουν κατεμαρτύρουν ἂν αὐτῶν, καὶ τοὺς διδασκάλους τῶν σφετέρων ἁμαρτημάτων σφόδρ' ἂν ἐκόλαζον, καὶ τοὺς ὅρκους οὐκ ἂν ἐπὶ μὲν τοῖς τῶν πολιτῶν κακοῖς πιστοὺς ἐνόμιζον, ἐπὶ δὲ τοῖς τῆς πόλεως ἀγαθοῖς ῥᾳδίως παρέβαινον. πρὸς μὲν οὖν τούτους τοσαῦτα λέγω, τοὺς δὲ μάρτυράς μοι κάλει. Καὶ ὑμεῖς ἀνάβητε.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

48 Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε. τὸ δὲ τελευταῖον εἰς τὴν ἀρχὴν καταστὰς ἀγαθοῦ μὲν οὐδενὸς μετέσχεν, κακῶν δὲ

§ 43, 2. post ἐπειδὴ δέ delevi interpretamentum ἡ ναυμαχία καί Cf. XVI, § 4 et XXXI, § 8. Ib. 5. rescripsi τἀναντία pro ἐναντία.

§ 44, 2. recepi coniecturam C. F. Hermanni pro φυλάρχους. Ib. 5. vulgo μόνον, quod emendavi. Ib. 7. λήψεσθε dedi e Reiskii coniectura pro ψηφίσαισθε.

§ 47, 3. post ὅρκους auctore Dobraeo delevi vocabula εἰ ἐσωφρόνουν, male repetita e praegressis.

§ 48, 2. κακῶν e MS. reposui pro ἄλλων, obsecutus Dobraeo. Mox post

πολλῶν. καίτοι εἴπερ ἦν ἀνὴρ ἀγαθός, ἐχρῆν ἂν πρῶτον
μὲν μὴ παρανόμως ἄρχειν, ἔπειτα τῇ βουλῇ μηνυτὴν
γίγνεσθαι περὶ τῶν εἰσαγγελιῶν ἁπασῶν, ὅτι ψευδεῖς
εἰσιν, καὶ Βάτραχος καὶ Αἰσχυλίδης οὐ τἀληθῆ μηνύ-
ουσιν, ἀλλὰ τὰ ὑπὸ τῶν τριάκοντα πλασθέντ' εἰσαγγέλ-
49 λουσι, συγκείμεν' ἐπὶ τῇ τῶν πολιτῶν βλάβῃ. καὶ μὲν
δή, ὦνδρες δικασταί, ὅσοι κακόνοι ἦσαν τῷ ὑμετέρῳ
πλήθει, οὐδὲν ἔλαττον εἶχον σιωπῶντες· ἕτεροι γὰρ ἦσαν
οἱ λέγοντες καὶ πράττοντες ὧν οὐχ οἷόν τ' ἦν μείζω κακὰ
γενέσθαι τῇ πόλει. ὁπόσοι δ' εὖνοί φασιν εἶναι, πῶς οὐκ
ἐνταῦθ' ἔδειξαν, αὐτοί τε τὰ βέλτιστα λέγοντες καὶ τοὺς
ἐξαμαρτάνοντας ἀποτρέποντες;
50 Ἴσως δ' ἂν ἔχοι εἰπεῖν ὅτι ἐδεδοίκει, καὶ ὑμῶν τοῦτ'
ἐνίοις ἱκανὸν ἔσται. ὅπως τοίνυν μὴ φανήσεται ἐν τῷ
λόγῳ τοῖς τριάκοντ' ἐναντιούμενος· εἰ δὲ μή, ἐνταυ-
θὶ δῆλος ἔσται ὅτι ἐκεῖνά τ' αὐτῷ ἤρεσκε, καὶ τοσοῦτον
ἐδύναθ' ὥστ' ἐναντιούμενος μηδὲν κακὸν παθεῖν ὑπ' αὐτῶν.
χρῆν δ' αὐτὸν ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ταύτην τὴν
προθυμίαν ἔχειν, ἀλλὰ μὴ ὑπὲρ Θηραμένους, ὃς εἰς ὑμᾶς
51 πόλλ' ἐξήμαρτεν. ἀλλ' οὗτος τὴν μὲν πόλιν ἐχθρὰν ἐνό-
μιζεν εἶναι, τοὺς δ' ὑμετέρους ἐχθροὺς φίλους, ὡς ἀμφό-
p. 125 τερά τε ταῦτ' ἐγὼ πολλοῖς τεκμηρίοις παραστήσω, | καὶ
τὰς πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ἀλλ' ὑπὲρ
ἑαυτῶν γιγνομένας, ὁπότεροι τὰ μέγιστα πράξουσιν.
52 εἰ γὰρ ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων ἐστασίαζον, ποῦ κάλλιον ἂν
ἦν ἀνδρὶ ἄρχοντι, ἢ Θρασυβούλου Φυλὴν κατειληφό-
τος, τότ' ἐπιδείξασθαι τὴν αὑτοῦ εὔνοιαν; ὁ δ' ἀντὶ
τοῦ ἐπαγγείλασθαί τι ἢ πρᾶξαι ἀγαθὸν πρὸς τοὺς ἐπὶ
Φυλῇ, ἐλθὼν μετὰ τῶν συναρχόντων εἰς Σαλαμῖνα καὶ
Ἐλευσῖνάδε τριακοσίους τῶν πολιτῶν ἀπήγαγεν εἰς τὸ
δεσμωτήριον, καὶ μιᾷ ψήφῳ αὐτῶν ἁπάντων θάνατον

ἔπειτα quaeri possit, an exciderit δέ? At innumeris paene locis in hac formula omittitur. Quare nihil novavi. Ib. 5. γίγνεσθαι. Hanc formam ubique Lysiae reddidi pro γίνεσθαι similiterque γιγνώσκειν pro γινώσκειν, quod semel monuisse sufficiat.

§ 48, 6. εἰσιν pro εἶεν Dobraeus.

§ 50, 2. ἐν τῷ λόγῳ. Dobraeus ἔργῳ ἢ λόγῳ Ib. 4. ἐνταυθί. Vulgo ἐνταυθοί.

§ 51, 5. post πράξουσιν meo Marte omisi manifestum emblema καὶ τῆς πόλεως ἄρξουσι. Praeterea recepi Dobraei quamvir audacem coniecturam τὰ μέγιστα pro ταῦτα suspicantis.

§ 52, 3. Malim fere: τὴν πρὸς αὐτοὺς εὔνοιαν.

53 κατεψηφίσατο. ἐπειδὴ δ' εἰς τὸν Πειραιᾶ ἤλθομεν καὶ αἱ
ταραχαὶ γεγενημέναι ἦσαν καὶ περὶ τῶν διαλλαγῶν οἱ
λόγοι ἐγίγνοντο, πολλὰς ἑκάτεροι ἐλπίδας εἴχομεν πρὸς
ἀλλήλους ἔσεσθαι ὡς ἀμφότεροι ἐδείξαμεν. οἱ μὲν γὰρ
54 ἐκ Πειραιῶς κρείττους ὄντες εἴασαν αὐτοὺς ἀπελθεῖν· οἱ
δ' εἰς τὸ ἄστυ ἐλθόντες τοὺς μὲν τριάκοντ' ἐξέβαλον πλὴν
Φείδωνος καὶ Ἐρατοσθένους, ἄρχοντας δὲ τοὺς ἐκείνοις
ἐχθίστους εἵλοντο, ἡγούμενοι δικαίως ἂν ὑπὸ τῶν αὐτῶν
τούς τε τριάκοντα μισεῖσθαι καὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ φιλεῖσθαι.
55 τούτων τοίνυν Φείδων καὶ Ἱπποκλῆς καὶ Ἐπιχάρης ὁ
Λαμπτρεὺς χἄτεροι δοκοῦντες εἶναι ἐναντιώτατοι Χαρι-
κλεῖ καὶ Κριτίᾳ καὶ τῇ ἐκείνων ἑταιρείᾳ ἐπειδὴ αὐτοὶ εἰς
τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, πολὺ μείζω στάσιν καὶ πόλεμον
56 ἐπὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ τοῖς ἐξ ἄστεως ἐποίησαν· οἷς καὶ
φανερῶς ἐπεδείξανθ' ὅτι οὐχ ὑπὲρ τῶν ἐν Πειραιεῖ οὐδ'
ὑπὲρ τῶν ἀδίκως ἀπολλυμένων ἐστασίαζον, οὐδ' οἱ τεθνεῶ-
τες αὐτοὺς ἐλύπουν, οὐδ' οἱ μέλλοντες ἀποθανεῖσθαι,
57 ἀλλ' οἱ μεῖζον δυνάμενοι καὶ θᾶττον πλουτοῦντες. λα-
βόντες γὰρ τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν πολιν ἀμφοτέροις ἐπολέ-
μουν, τοῖς τε τριάκοντα πάντα κακὰ εἰργασμένοις καὶ ὑμῖν
πεπονθόσιν. καίτοι τοῦτο πᾶσι δῆλον, ὅτι εἰ μὲν ἐκεῖνοι
ἀδίκως ἔφευγον, ὑμεῖς δικαίως, εἰ δ' ὑμεῖς ἀδίκως, οἱ
δὲ δικαίως· οὐ γὰρ δὴ ἑτέρων ἔργων αἰτίαν λαβόντες ἐκ
58 τῆς πόλεως ἐξέπεσον, ἀλλὰ τούτων. ὥστε σφόδρα χρὴ ὀρ-
γίζεσθαι, ὅτι Φείδων αἱρεθεὶς ὑμᾶς διαλλάξαι καὶ καταγαγεῖν
τῶν αὐτῶν ἔργων Ἐρατοσθένει μετεῖχε καὶ τῇ αὐτῇ γνώμῃ
τοὺς μὲν κρείττους αὐτῶν δι' ὑμᾶς κακῶς ποιεῖν ἕτοιμος
ἦν, ὑμῖν δ' ἀδίκως φεύγουσιν οὐκ ἠθέλησεν ἀποδοῦναι
τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐλθὼν εἰς Λακεδαίμον' ἔπειθεν αὐτοὺς
στρατεύεσθαι, διαβάλλων ὅτι Βοιωτῶν ἡ πόλις ἔσται,
59 κἄλλα λέγων οἷς ᾤετο πείσειν μάλιστα. οὐ δυνάμενος
δὲ τούτων τυχεῖν, εἴτε τῶν ἱερῶν ἐμποδὼν ὄντων εἴτε καὶ
αὐτῶν οὐ βουλομένων, ἑκατὸν τάλαντ' ἐδανείσατο, ἵν'

§ 55, 2. delevi magistelli nescio cuius additamentum ὁ τῶν τριάκοντα γενόμενος, quod in MS. legitur post Φείδων petitum ex § 54.

§ 56, 4. θᾶττον. Vulgo θᾶσσον, quod non videtur Lysiacum.

§ 57, 3. post ὑμῖν in libris male repetitur πάντα κακά, quae vocabula omisi. Ib. 4. post δῆλον expunxi ἦν, auctore Dobraeo. Eundem sequor acute suspicantem οἱ δὲ pro οἱ τριάκοντα (λ').

§ 58, 4. ingeniose Dobr.: τοὺς μὲν Κριτίου ἑταίρους s. στασιώτας.

§ 59, 2. vulgo εἴτε καὶ τῶν. Expunxi καί.

ἔχοι ἐπικούρους μισθοῦσθαι. καὶ Λύσανδρον ἄρχοντ' ᾐτή-
σατο, εὐνούστατον μὲν ὄντα τῇ ὀλιγαρχίᾳ, κακονούστατον
60 δὲ τῇ πόλει, μισοῦντα δὲ μάλιστα τοὺς ἐν Πειραιεῖ. μισθω-
σάμενοι δὲ πάντας ἀνθρώπους ἐπ' ὀλέθρῳ τῆς πόλεως,
καὶ πόλεις ἐπάγοντες, καὶ τελευτῶντες Λακεδαιμονίους καὶ
τῶν συμμάχων ὁπόσους ἐδύναντο πεῖσαι, οὐ διαλλάξαι
ἀλλ' ἀπολέσαι παρεσκευάζοντο τὴν πόλιν εἰ μὴ δι' ἄνδρας
ἀγαθούς, οἷς ὑμεῖς δηλώσατε παρὰ τῶν ἐχθρῶν δίκην
61 λαβόντες, ὅτι κἀκείνοις χάριν ἀποδώσετε. ταῦτα δ'
ἐπίστασθε μὲν καὶ αὐτοί, καὶ οἶδ' ὅτι οὐ δεῖ μάρτυρας
παρασχέσθαι· ὅμως δέ· ἐγώ τε γὰρ δέομαι ἀναπαύσασθαι,
ὑμῶν τ' ἐνίοις ἥδιον ὡς πλείστων τοὺς αὐτοὺς λόγους
ἀκούειν.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

62 Φέρε δὴ καὶ περὶ Θηραμένους ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βρα-
χυτάτων διδάξω. δέομαι δ' ὑμῶν ἀκοῦσαι ὑπέρ τ' ἐμαυτοῦ
καὶ τῆς πόλεως. καὶ μηδενὶ τοῦτο παραστῇ, ὡς Ἐρατο-
σθένους κινδυνεύοντος Θηραμένους κατηγορῶ. πυνθάνομαι
γὰρ ταῦτ' ἀπολογήσεσθαι αὐτόν, ὅτι ἐκείνῳ φίλος ἦν
63 καὶ τῶν αὐτῶν ἔργων μετεῖχε. καίτοι σφόδρ' ἂν αὐτὸν
p. 126 οἶμαι | μετὰ Θεμιστοκλέους πολιτευόμενον προσποιεῖσθαι
πράττειν ὅπως οἰκοδομηθήσεται τὰ τείχη, ὁπότε καὶ μετὰ
Θηραμένους ὅπως καθαιρεθήσεται. οὐ γάρ μοι δοκοῦσιν
ἴσου ἄξιοι γεγενῆσθαι· ὁ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων ἀκόντων
ᾠκοδόμησεν αὐτά, οὗτος δὲ τοὺς πολίτας ἐξαπατήσας
64 καθεῖλε. περιέστηκεν οὖν τῇ πόλει εἰς τοὐναντίον ἢ ὡς εἰκὸς
ἦν. ἄξιον μὲν γὰρ καὶ τοὺς φίλους τοὺς Θηραμένους
προσαπολωλέναι, πλὴν εἴ τις ἐτύγχανεν ἐκείνῳ τἀναντία
πράττων· νῦν δ' ὁρῶ τάς τ' ἀπολογίας εἰς ἐκεῖνον ἀναφερο-
μένας, τούς τ' ἐκείνῳ συνόντας τιμᾶσθαι πειρωμένους, ὥσπερ
πολλῶν ἀγαθῶν αἰτίου ἀλλ' οὐ μεγάλων κακῶν γεγενημέ-
65 νου. ὃς πρῶτον μὲν τῆς προτέρας ὀλιγαρχίας αἰτιώτατος
ἐγένετο, πείσας ὑμᾶς τὴν ἐπὶ τῶν τετρακοσίων πολιτείαν ἑλέ-
σθαι. καὶ ὁ μὲν πατὴρ αὐτοῦ τῶν προβούλων ὢν ταῦτ' ἔπραττ-
τεν, αὐτὸς δὲ δοκῶν εὐνούστατος εἶναι τοῖς πράγμασι στρα-
66 τηγὸς ὑπ' αὐτῶν ᾑρέθη. καὶ ἕως μὲν ἐτιμᾶτο, πιστὸν ἑαυτὸν
παρεῖχεν· ἐπειδὴ δὲ Πείσανδρον μὲν καὶ Κάλλαισχρον χά-

§ 64, 1. de meo inserui εἰς.

τέρους ἑώρα προτέρους αὐτοῦ γιγνομένους, τὸ δ' ὑμέτερον
πλῆθος οὐκέτι βουλόμενον τούτων ἀκροᾶσθαι, τότε δὴ διά
τε τὸν πρὸς ἐκείνους φθόνον καὶ τὸ παρ' ὑμῶν δέος μετέσχε
67 τῶν Ἀριστοκράτους ἔργων. βουλόμενος δὲ τῷ ὑμετέρῳ
πλήθει δοκεῖν πιστὸς εἶναι Ἀντιφῶντα καὶ Ἀρχεπτόλεμον
φιλτάτους ὄντας αὐτῷ κατηγορῶν ἀπέκτεινεν, εἰς τοσοῦτον
δὲ κακίας ἦλθεν, ὥσθ' ἅμα μὲν διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους πίστιν
ὑμᾶς κατεδουλώσατο, διὰ δὲ τὴν πρὸς ὑμᾶς τοὺς φίλους
68 ἀπώλεσε, τιμώμενος δὲ καὶ τῶν μεγίστων ἀξιούμενος,
αὐτὸς ἐπαγγειλάμενος σώσειν τὴν πόλιν αὐτὸς ἀπώλεσε,
φάσκων πρᾶγμ' εὑρηκέναι μέγα καὶ πολλοῦ ἄξιον· ὑπέ-
σχετο δ' εἰρήνην ποιήσειν μήθ' ὅμηρα δοὺς μήτε τὰ τείχη
καθελὼν μήτε τὰς ναῦς παραδούς· ταῦτα δ' εἰπεῖν μὲν
69 οὐδενὶ ἠθέλησεν, ἐκέλευσε δ' αὐτῷ πιστεύειν. ὑμεῖς δέ,
ὦνδρες Ἀθηναῖοι, πραττούσης μὲν τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ
βουλῆς σωτήρια, ἀντιλεγόντων δὲ πολλῶν Θηραμένει,
εἰδότες δ' ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι ἄνθρωποι τῶν πολεμίων ἕνε-
κεν τἀπόρρητα ποιοῦνται, ἐκεῖνος δ' ἐν τοῖς αὑτοῦ πο-
λίταις οὐκ ἠθέλησεν εἰπεῖν ταῦθ' ἃ πρὸς τοὺς πολεμίους
ἔμελλεν ἐρεῖν, ὅμως ἐπετρέψατ' αὐτῷ πατρίδα καὶ παῖ-
70 δας καὶ γυναῖκας καὶ ὑμᾶς αὐτούς. ὁ δ' ὧν μὲν ὑπέσχετ'
οὐδὲν ἔπραξεν, οὕτως δ' ἐνετεθύμηθ' ὡς χρὴ μικρὰν
κἀσθενῆ γενέσθαι τὴν πόλιν, ὥστε περὶ ὧν οὐδεὶς πώ-
ποτ' οὔτε τῶν πολεμίων ἐμνήσθη οὔτε τῶν πολιτῶν
ἤλπισε, ταῦθ' ὑμᾶς ἔπεισε πρᾶξαι, οὐχ ὑπὸ Λακεδαι-
μονίων ἀναγκαζόμενος, ἀλλ' αὐτὸς ἐκείνοις ἐπαγγελλό-
μενος, τοῦ τε Πειραιῶς τὰ τείχη περιελεῖν καὶ τὴν ὑπάρ-
χουσαν πολιτείαν καταλῦσαι, εὖ εἰδὼς ὅτι, εἰ μὴ πασῶν
τῶν ἐλπίδων ἀποστερήσεσθε, ταχεῖαν παρ' αὐτοῦ τὴν
71 τιμωρίαν κομιεῖσθε. καὶ τὸ τελευταῖον, ὦνδρες δικα-
σταί, οὐ πρότερον εἴασε τὴν ἐκκλησίαν γενέσθαι, ἕως
ὁ λεγόμενος ὑπ' ἐκείνων καιρὸς ἐπιμελῶς ὑπ' αὐτοῦ ἐτη-
ρήθη, καὶ μετεπέμψατο μὲν τὰς μετὰ Λυσάνδρου ναῦς
ἐκ Σάμου, ἐπεδήμησε δὲ τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον.
72 τότε δὲ τούτων ὑπαρχόντων, καὶ παρόντων Λυσάνδρου
καὶ Φιλοχάρους καὶ Μιλτιάδου, περὶ τῆς πολιτείας τὴν
ἐκκλησίαν ἐποίουν, ἵνα μήτε ῥήτωρ αὐτοῖς μηδεὶς ἐναν-

§ 66, 4. rescripsi τότε δὴ pro τότ' ἤδη.
§ 70, 9. ἀποστερήσεσθε. Vulgo ἀποστερηθήσεσθε.

τιοῖτο μηδὲ διαπειλοῖτο. ὑμεῖς τε μὴ τὰ τῇ πόλει συμφέ-
ρονθ' ἕλοισθε, ἀλλὰ τἀκείνοις δοκοῦντα ψηφίσαισθε.
73 ἀναστὰς δὲ Θηραμένης ἐκέλευσεν ὑμᾶς τριάκοντ' ἀνδράσιν
ἐπιτρέψαι τὴν πόλιν, καὶ τῇ πολιτείᾳ χρῆσθαι ἣν Δρα-
κοντίδης ἀπέφαινεν. ὑμεῖς δ' ὅμως καὶ οὕτω διακείμενοι
ἐθορυβεῖθ' ὡς οὐ ποιήσοντες ταῦτα· ἐγιγνώσκετε γὰρ ὅτι
περὶ δουλείας κἀλευθερίας ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐξεκλη-
74 σιάζετε. Θηραμένης δέ, ὦνδρες δικασταί, (καὶ τούτων
p. 157 ὑμᾶς αὐτοὺς | μάρτυρας παρέξομαι) εἶπεν ὅτι οὐδὲν αὐτῷ
μέλοι τοῦ ὑμετέρου θορύβου, ἐπειδὴ πολλοὺς μὲν Ἀθη-
ναίων εἰδείη τὰ ὅμοια πράττοντας αὐτῷ, δοκοῦντα δὲ
Λυσάνδρῳ καὶ Λακεδαιμονίοις λέγοι. μετ' ἐκεῖνον δὲ
Λυσάνδρος ἀναστὰς ἄλλα τε πόλλ' εἶπε καὶ ὅτι παρασπον-
δοῦντας ὑμᾶς ἕλοι, καὶ ὅτι οὐ περὶ πολιτείας ὑμῖν ἔσται
ἀλλὰ περὶ σωτηρίας, εἰ μὴ ποιήσεθ' ἃ Θηραμένης κελεύει.
75 τῶν δ' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅσοι ἄνδρες ἀγαθοὶ ἦσαν, γνόντες
τὴν παρασκευὴν καὶ τὴν ἀνάγκην, οἱ μὲν αὐτοῦ μένοντες
ἡσυχίαν ἦγον, οἱ δ' ᾤχοντ' ἀπιόντες, τοῦτο γοῦν σφίσιν
αὐτοῖς συνειδότες, ὅτι οὐδὲν κακὸν τῇ πόλει ἐψηφίσαντο·
ὀλίγοι δέ τινες καὶ πονηροὶ καὶ κακῶς βουλευόμενοι τὰ
76 προσταχθέντ' ἐχειροτόνησαν. παρήγγελτο γὰρ αὐτοῖς δέκα
μὲν οὓς Θηραμένης ἀπέδειξε χειροτονῆσαι, δέκα δ' οὓς
οἱ καθεστηκότες ἔφοροι κελεύοιεν, δέκα δ' ἐκ τῶν παρόν-
των· οὕτω γὰρ τὴν ὑμετέραν ἀσθένειαν ἑώρων καὶ τὴν
αὑτῶν δύναμιν ἠπίσταντο, ὥστε πρότερον ᾖσαν τὰ μέλ-
77 λοντ' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πραχθήσεσθαι. ταῦτα δ' οὐκ ἐμοὶ
δεῖ πιστεῦσαι, ἀλλ' ἐκείνῳ· πάντα γὰρ τὰ ὑπ' ἐμοῦ εἰρη-
μέν' ἐν τῇ βουλῇ ἀπολογούμενος ἔλεγεν, ὀνειδίζων μὲν
τοῖς φεύγουσιν, ὅτι δι' αὐτὸν κατέλθοιεν, φροντίζων
δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, ὀνειδίζων δὲ τοῖς τῆς πολιτείας
μετέχουσιν ὅτι πάντων τῶν πεπραγμένων τοῖς εἰρημένοις

§ 72, 4. διαπειλοῖτο. Ita Cobetus pro librorum scriptura ἀπειλοῖτο. Scheibius ἀπειλοῖ.

§ 74, 4. vulgo εἰδείη τοὺς τὰ κτέ. Delevi τούς. Ib. 6, 6. παρασπονδοῦντας — ἕλοι. Ita corrigenda videbatur codicum lectio παρασπόνδους — ἔχοι. Mox malim ἔτ' ἔσται.

§ 76, 1. παρήγγελτο. Vulgo παρηγγέλλετο. Ib. 5. ᾖσαν. Vulgo ᾔδεσαν.

§ 77, 5. οὐδὲν φροντιζόντων Scheibius e Dobraei coniectura pro vulgata scriptura: οὐδὲν φροντίζων δὲ τῶν Λ. Ego cum Bekkero secutus sum auctoritatem optimi codicis C., qui omittit οὐδέν. Cf. Bremii adnotatio ad h. l. et Xen. Hell. 4. § 41. Cobeto auctore ib. 7 post τοιούτων inserui αὐτῶν.

τρόποις ὑπ' ἐμοῦ αὐτὸς αἴτιος γεγενημένος τοιούτων αὐτῶν
τυγχάνοι, πολλὰς πίστεις αὐτὸς ἔργῳ δεδωκὼς καὶ παρ'
78 ἐκείνων ὅρκους εἰληφώς. καὶ τοσούτων χἀτέρων κακῶν
κᾀσχρῶν καὶ πάλαι καὶ νεωστὶ καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων
αἰτίου γεγενημένου τολμήσουσιν αὐτοὺς φίλους ὄντας
ἀποφαίνειν, οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ἀποθανόντος ἀλλ' ὑπὲρ τῆς
αὐτοῦ πονηρίας, καὶ δικαίως μὲν ἐν ὀλιγαρχίᾳ δίκην δόν-
τος (ἤδη γὰρ αὐτὴν κατέλυε), δικαίως δ' ἂν ἐν δημοκρατίᾳ·
δὶς γὰρ ὑμᾶς κατεδουλώσατο, τῶν μὲν παρόντων κατα-
φρονῶν, τῶν δ' ἀπόντων ἐπιθυμῶν, καὶ τῷ καλλίστῳ
ὀνόματι χρώμενος δεινοτάτων ἔργων διδάσκαλος καταστάς.
79 Περὶ μὲν τοίνυν Θηραμένους ἱκανά μοί ἐστι τὰ κατη-
γορημένα· ἥκει δ' ὑμῖν ἐκεῖνος ὁ καιρός, ἐν ᾧ δεῖ συγ-
γνώμην καὶ ἔλεον μὴ εἶναι ἐν ταῖς ὑμετέραις γνώμαις,
ἀλλὰ παρ' Ἐρατοσθένους καὶ τῶν τουτουὶ συναρχόντων
δίκην λαβεῖν, μηδὲ μαχομένους μὲν κρείττους εἶναι τῶν
80 πολεμίων, ψηφιζομένους δ' ἥττους τῶν ἐχθρῶν. μηδ' ὧν
φασι μέλλειν πράξειν πλείω χάριν αὐτοῖς ἴστε, ἢ ὧν
ἐποίησαν ὀργίζεσθε· μηδ' ἀποῦσι μὲν τοῖς τριάκοντ' ἐπι-
βουλεύετε, παρόντας δ' ἀφῆτε· μηδὲ τῆς τύχης, ἣ τούτους
παρέδωκε τῇ πόλει, κάκιον ὑμῖν αὐτοῖς βοηθήσητε.
81 Κατηγόρηται δὴ Ἐρατοσθένους καὶ τῶν τούτου φίλων,
οἷς τὰς ἀπολογίας ἀνοίσει καὶ μεθ' ὧν αὐτῷ ταῦτα πέ-
πρακται. ὁ μέντοι ἀγὼν οὐκ ἐξ ἴσου τῇ πόλει καὶ Ἐρα-
τοσθένει· οὗτος μὲν γὰρ κατήγορος καὶ δικαστὴς αὐτὸς
τότ' ἦν τῶν κρινομένων, ἡμεῖς δὲ νυνὶ εἰς κατηγορίαν
82 κἀπολογίαν καθέσταμεν. καὶ οὗτοι μὲν τοὺς οὐδὲν ἀδι-
κοῦντας ἀκρίτους ἀπέκτειναν, ὑμεῖς δὲ τοὺς ἀπολέσαντας
τὴν πόλιν κατὰ τὸν νόμον ἀξιοῦτε κρίνειν, παρ' ὧν οὐδ'
ἂν παρανόμως βουλόμενοι δίκην λαμβάνειν ἀξίαν τῶν
ἀδικημάτων ὧν τὴν πόλιν ἠδικήκασι λάβοιτε. τί γὰρ ἂν
83 παθόντες τὴν ἀξίαν εἴησαν τῶν ἔργων δεδωκότες; πότερον
εἰ αὐτοὺς ἀποκτείνοιτε καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν, ἱκανὴν ἂν
τοῦ φόνου δίκην λάβοιμεν, ὧν οὗτοι πατέρας καὶ υἱέας

§ 78, 4. post *ἀποθανόντος* in MS. sequitur *Θηραμένους*, quod nomen interpretandi causa additum delevi. Ib. 6. *κατέλυε*. Vulgo *κατέλυσε*.

§ 81, 4. *αὐτός* scribendum esse iam monuit Marklandus. Vulgo *αὐτός*. De meo autem addidi *τότε* propter oppositum *νυνί*.

§ 82, 6. ante *τὴν ἀξίαν* ut suspectum omisi substantivum *δίκην*. Dobraeus delebat articulum.

§ 83, 3. *υἱέας*. Vulgo *υἱεῖς*.

κἀδελφοὺς ἀκρίτους ἀπέκτειναν; ἀλλὰ γὰρ εἰ τὰ χρή-
ματα τὰ φανερὰ δημεύσαιτε, καλῶς ἂν ἔχοι ἢ τῇ πόλει,
ἧς οὗτοι πόλλ' εἰλήφασιν, ἢ τοῖς ἰδιώταις, ὧν οἰκίας ἐξε-
84 πόρθησαν; ἐπειδὴ τοίνυν πάντα ποιοῦντες ἱκανὴν δίκην
παρ' αὐτῶν οὐκ ἂν δύναισθε λαβεῖν, πῶς οὐκ αἰσχρὸν
ὑμῖν καὶ ἡντινοῦν ἀπολιπεῖν, ἥντινά τις βούλοιτο παρὰ
p. 128 τούτων | λαμβάνειν; πᾶν δ' ἄν μοι δοκεῖ τολμῆσαι, ὅστις
νυνὶ οὐχ ἑτέρων ὄντων τῶν δικαστῶν ἀλλ' αὐτῶν τῶν
κακῶς πεπονθότων, ἥκει ἀπολογησόμενος πρὸς αὐτοὺς
τοὺς μάρτυρας τῆς τούτου πονηρίας· τοσοῦτον ἢ ὑμῶν
85 καταπεφρόνηκεν ἢ ἑτέροις πεπίστευκεν. ὧν ἀμφοτέρων ἄξιον
ἐπιμεληθῆναι, ἐνθυμουμένους ὅτι οὔτ' ἂν ἐκεῖν' ἐδύναντο
ποιεῖν μὴ ἑτέρων συμπραττόντων οὔτ' ἂν νῦν ἐπεχείρησαν
εἰσελθεῖν μὴ ὑπὸ τῶν αὐτῶν οἰόμενοι σωθήσεσθαι, οἳ οὐ
τούτοις ἥκουσι βοηθήσοντες, ἀλλ' ἡγούμενοι πολλὴν
ἄδειαν σφίσιν ἔσεσθαι τῶν τε πεπραγμένων καὶ τοῦ τὸ λοι-
πὸν ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται, εἰ τοὺς μεγίστων κακῶν
αἰτίους λαβόντες ἀφήσετε.

86 Ἀλλὰ καὶ τῶν ξυνερούντων αὐτοῖς ἄξιον θαυμάζειν,
πότερον ὡς καλοὶ κἀγαθοὶ αἰτήσονται, τὴν αὐτῶν
ἀρετὴν πλείονος ἀξίαν ἀποφαίνοντες τῆς τούτων πονη-
ρίας, (ἐβουλόμην μεντἂν αὐτοὺς οὕτω προθύμους εἶναι
σῴζειν τὴν πόλιν, ὥσπερ οὗτοι ἀπολλύναι) ἢ ὡς δεινοὶ
λέγειν ἀπολογήσονται καὶ τὰ τούτων ἔργα πολλοῦ ἄξια
ἀποφανοῦσιν. ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν οὐδεὶς αὐτῶν οὐδὲ τὰ
δίκαια πώποτ' ἐπεχείρησεν εἰπεῖν.

87 Ἀλλὰ τοὺς μάρτυρας ἄξιον ἰδεῖν, οἳ τούτοις μαρτυ-
ροῦντες αὐτῶν κατηγοροῦσι, σφόδρα γ' ἐπιλήσμονας καὶ
εὐήθεις νομίζοντες ὑμᾶς εἶναι, εἰ διὰ μὲν τὸ ὑμέτερον
πλῆθος ἀδεῶς ἡγοῦνται τοὺς τριάκοντα σώσειν, διὰ δ'

§ 84. inserui ἱκανὴν cum G. A. Hirschigio.

§ 85, 6 τοῦ τὸ λοιπὸν ποιεῖν. Libri et edd. omnes: τοῦ λοιποῦ ποιεῖν. Lenissime quidem possis: τοῦ τοῦ λοιποῦ, sed ab hac correctione me deterruit τὸ κακόφωνον. Quare dedi, quod vides. Cf. Lys. or. XXX, § 34: καὶ ἐλπίζουσιν ὑμᾶς ἐξαπατήσαντες ἄδειαν εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον λήψεσθαι τοῦ ποιεῖν ὅτι ἂν βούλωνται. Supra 4 scripsi εἰσελθεῖν pro ἐλθεῖν.

§ 86, 4. verba ἐβουλόμην — ἀπολλύναι posui in parenthesi. In praegressis possis: καλοὶ κἀγαθοὶ αὐτοὺς ἐξαιτήσονται cum Kaysero, vel: ὑπὲρ αὐτῶν αἰτήσονται; cl. XIV, § 22. Sed non male Scheibius confert XXX, § 33: — οὔτε Νικόμαχος οὔτε τῶν αἰτησομένων οὐδείς.

§ 87, 2. Post σφόδρα sine libris addidi γε. Ib. 3. τὸ ὑμέτερον πλῆθος. Codd. et edd. τοῦ ὑμετέρου πλήθους. Correxit Dobraeus.

ἀποθανεῖσθαι μηνυτὴν γενέσθαι ἢ τοὺς ἀδίκως ἀπολουμένους συλλαμβάνειν. νῦν δέ σου τἄργα φανερὰ γεγένηται οὐχ ὡς ἀνιωμένου ἀλλ' ὡς ἡδομένου τοῖς γιγνομένοις,
33 ὥστε τούσδ' ἐκ τῶν σῶν ἔργων χρὴ μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν λόγων τὴν ψῆφον φέρειν, ἃ ἴσασι γεγενημένα τῶν τότε λεγομένων τεκμήρια λαμβάνοντας, ἐπειδὴ μάρτυρας περὶ αὐτῶν οὐχ οἷόν τε παρασχέσθαι. οὐ γὰρ μόνον ἡμῖν παρεῖναι οὐκ ἐξῆν, ἀλλ' οὐδὲ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς εἶναι, ὥστ' ἐπὶ τούτοις ἐστὶ πάντα κακὰ εἰργασμένοις τὴν πόλιν πάντ' ἀγαθὰ περὶ αὐτῶν λέγειν. τοῦτο μέντοι οὐ φεύγω,
34 ἀλλ' ὁμολογῶ σοι, εἰ βούλει, ἀντειπεῖν. θαυμάζω δὲ τί ἂν ποτ' ἐποίησας συνειπών, ὁπότ' ἀντειπεῖν φάσκων ἀπέκτεινας Πολέμαρχον. φέρε δή, τί ἂν εἰ ἀδελφοὶ ὄντες ἐτύχετ' αὐτοῦ ἢ καὶ υἱεῖς; ἀπεψηφίσασθε; δεῖ γάρ, ὦνδρες δικασταί, Ἐρατοσθένη δυοῖν θάτερον ἀποδεῖξαι, ἢ ὡς οὐκ ἀπήγαγεν αὐτόν, ἢ ὡς δικαίως τοῦτ' ἔπραξεν. οὗτος δ' ὡμολόγηκεν ἀδίκως συλλαβεῖν, ὥστε ῥᾳδίαν
35 ὑμῖν τὴν διαψήφισιν περὶ αὐτοῦ πεποίηκε. Καὶ μὲν δὴ πολλοὶ καὶ τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ξένων ἥκουσιν εἰσόμενοι τίνα γνώμην περὶ τούτων ἕξετε. ὧν οἱ μὲν ὑμέτεροι ὄντες πολῖται μαθόντες ἀπίασιν ὅτι ἢ δίκην δώσουσιν ὧν ἂν ἐξαμάρτωσιν, ἢ πράξαντες μὲν ὧν ἐφίενται τύραννοι τῆς πόλεως ἔσονται, δυστυχήσαντες δὲ τὸ ἴσον ὑμῖν ἕξουσιν· ὅσοι δὲ ξένοι ἐπιδημοῦσιν, εἴσονται πότερον ἀδίκως τοὺς τριάκοντ' ἐκκηρύττουσιν ἐκ τῶν πόλεων ἢ δικαίως. εἰ γὰρ δὴ αὐτοὶ οἱ κακῶς πεπονθότες λαβόντες ἀφήσουσιν, ἦ που σφᾶς αὐτοὺς ἡγήσονται περιέργους ὑπὲρ ὑμῶν τιμω-
36 ρουμένους. οὐκ οὖν δεινὸν εἰ τοὺς μὲν στρατηγούς, οἳ ἐνίκων ναυμαχοῦντες, ὅτε διὰ χειμῶν' οὐχ οἷοί τ' ἔφασαν εἶναι τοὺς νεκροὺς ἐκ τῆς θαλάττης ἀνελέσθαι, θανάτῳ ἐζημιώσατε, ἡγούμενοι χρῆναι τῇ τῶν τεθνεώτων ἀρετῇ παρ' ἐκείνων δίκην λαβεῖν, τούτους δέ, οἳ ἰδιῶται μὲν ὄντες καθ' ὅσον ἐδύναντ' ἐποίησαν ἡττηθῆναι ναυμαχοῦντας, ἐπειδὴ δ' εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, ὁμολογοῦσιν

§ 33, 5. inserui ἡμῖν ante αὐτοῖς. Ib. 6, 7. delevi articulos ante κακὰ et ἀγαθὰ.

§ 34, 3. post τί ἂν εἰ omisi καί. Ib. 5 scripsi hic et alibi Ἐρατοσθένη pro Ἐρατοσθένην.

§ 36, 3. inserui νεκρούς cum Dobraeo. Possis quoque ναυαγούς, cl. Xen. Hell. I, 7, § 17.

οἴκους οὗτοι μὲν ἐκ τῶν πραγμάτων μεγάλους ἐκτήσαντο, ὑμεῖς δὲ διὰ τὸν πρὸς ἀλλήλους πόλεμον ἐλάττους ἔχετε· συνωφελεῖσθαι μὲν γὰρ ὑμᾶς οὐκ ἠξίουν, συνδιαβάλλεσθαι δ' ἠνάγκαζον, εἰς τοσοῦτον ὑπεροψίας ἐλθόντες ὥστ' οὐ τῶν ἀγαθῶν κοινούμενοι πιστοὺς ὑμᾶς ἐκτῶντο, ἀλλὰ τῶν ὀνειδῶν μεταδιδόντες εὔνους ᾤοντ'
94 εἶναι. ἀνθ' ὧν ὑμεῖς νῦν ἐν τῷ θαρραλέῳ ὄντες, καθ' ὅσον δύνασθε, καὶ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἐκ
p. 129 Πειραιῶς τιμωρήσασθε, | ἐνθυμηθέντες μὲν ὅτι ὑπὸ τούτων πονηροτάτων ὄντων ἤρχεσθε, ἐνθυμηθέντες δ' ὅτι μετ' ἀνδρῶν νῦν ἀρίστων πολιτεύεσθε καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθε καὶ περὶ τῆς πόλεως βουλεύεσθε, ἀναμνησθέντες δὲ τῶν ἐπικούρων, οὓς οὗτοι φύλακας τῆς σφετέρας ἀρχῆς καὶ τῆς ὑμετέρας δουλείας εἰς τὴν ἀκρόπολιν κατέστησαν.
95 καὶ πρὸς ὑμᾶς μὲν ἔτι πολλῶν ὄντων εἰπεῖν τοσαῦτα λέγω. ὅσοι δ' ἐκ Πειραιῶς ἐστε, πρῶτον μὲν τῶν ὅπλων ἀναμνήσθητε, ὅτι πολλὰς μάχας ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ μαχεσάμενοι οὐχ ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀλλ' ὑπὸ τούτων εἰρήνης οὔσης ἀφῃρέθητε θὤπλα, ἔπειθ' ὅτι ἐξεκηρύχθητε μὲν ἐκ τῆς πόλεως, ἣν ὑμῖν οἱ πατέρες παρέδοσαν, φεύγοντας
96 δ' ὑμᾶς ἐκ τῶν πόλεων ἐξῃτοῦντο. ἀνθ' ὧν ὀργίσθητε μὲν ὥσπερ ὅτ' ἐφεύγετε, ἀναμνήσθητε δὲ καὶ τῶν ἄλλων κακῶν ὧν πεπόνθαθ' ὑπ' αὐτῶν, οἳ τοὺς μὲν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοὺς δ' ἐκ τῶν ἱερῶν συναρπάζοντες βιαίως ἀπέκτειναν, τοὺς δ' ἀπὸ τέκνων καὶ γονέων καὶ γυναικῶν ἀφέλκοντες φονέας αὑτῶν ἠνάγκασαν γενέσθαι καὶ οὐδὲ ταφῆς τῆς νομιζομένης εἴασαν τυχεῖν, ἡγούμενοι τὴν αὑτῶν ἀρχὴν
97 βεβαιοτέραν εἶναι τῆς παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίας. ὅσοι δὲ τὸν θάνατον διέφυγον, πολλαχοῦ κινδυνεύσαντες κεἰς πολλὰς πόλεις πλανηθέντες καὶ πανταχόθεν ἐκκηρυττόμενοι, ἐνδεεῖς ὄντες τῶν ἐπιτηδείων, οἱ μὲν ἐν πολεμίᾳ τῇ πατρίδι τοὺς παῖδας καταλιπόντες, οἱ δ' ἐν ξένῃ, πολλῶν ἐναντιουμένων ἤλθετ' εἰς τὸν Πειραιᾶ. πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων κινδύνων ὑπαρξάντων ἄνδρες ἀγαθοὶ

§ 93, 2. post *μέν* sequebatur *ἄν*, quod Scheibius uncinis sepsit, ego delevi. Ibidem pro *πραγμάτων* suspicor *ἁρπαγῶν* vel *ταραχῶν*, cl. § 53.

§ 95, 5. *ἔπειτα*. Cf. adnotatio ad § 48, 4.

§ 96. 3. *ὧν πεπόνθατε*. Vulgo *ἃ π*. Cf. § 82, 5. Ib. 5. Mihi quidem praeplaceret hic vocabulorum ordo: *ἀπὸ τέκνων καὶ γυναικῶν καὶ γονέων*.

§ 97, 6. Post *ξένῃ* sequebatur *γῇ*, quod delevi. Ib. 8. Vocabula *εἰς τὴν πατρίδα* subdubito num sint Lysiae.

γενόμενοι τοὺς μὲν ἠλευθερώσατε, τοὺς δ' εἰς τὴν πατρίδα
98 κατηγάγετε. εἰ δ' ἐδυστυχήσατε καὶ τούτων ἡμάρτετε, αὐτοὶ
μὲν ἂν δείσαντες ἐφεύγετε μὴ ἐπάθετε τοιαῦθ' οἷα καὶ
πρότερον, καὶ οὔτ' ἂν ἱερὰ οὔτε βωμοὶ ὑμᾶς ἀδικουμένους
διὰ τοὺς τούτων τρόπους ὠφέλησαν, ἃ καὶ τοῖς ἀδικοῦσι
σωτήρια γίγνεται· οἱ δὲ παῖδες ὑμῶν, ὅσοι μὲν ἐνθάδ'
ἦσαν, ὑπὸ τούτων ἂν ὑβρίζοντο, οἱ δ' ἐπὶ ξένης μικρῶν
ἂν ἕνεκα συμβολαίων ἐδούλευον ἐρημίᾳ τῶν ἐπικουρησόντων.
99 Ἀλλὰ γὰρ οὐ τὰ μέλλοντ' ἔσεσθαι βούλομαι λέγειν,
τὰ πραχθένθ' ὑπὸ τούτων οὐ δυνάμενος εἰπεῖν ἅπαντα.
οὐδὲ γὰρ ἑνὸς κατηγόρου τοῦτ' οὐδὲ δυοῖν ἔργον ἐστίν,
ἀλλὰ πολλῶν. ὅμως δὲ τῆς ἐμῆς προθυμίας οὐδὲν ἐλλέ-
λειπται, ὑπέρ τε τῶν ἱερῶν, ἃ οὗτοι τὰ μὲν ἀπέδοντο τὰ
δ' εἰσιόντες ἐμίαινον, ὑπέρ τε τῆς πόλεως, ἣν μικρὰν
ἐποίουν, ὑπέρ τε τῶν νεωρίων, ἃ καθεῖλον, καὶ ὑπὲρ τῶν
τεθνεώτων, οἷς ὑμεῖς, ἐπειδὴ ζῶσιν ἐπαμῦναι οὐκ ἠδύ-
100 νασθε, ἀποθανοῦσι βοηθήσατε. οἶμαι δ' αὐτοὺς ἡμῶν
τ' ἀκροᾶσθαι καὶ ὑμᾶς εἰσόψεσθαι τὴν ψῆφον φέροντας,
ἡγουμένους, ὅσοι μὲν ἂν τούτων ἀποψηφίσησθε, αὐτῶν
θάνατον καταψηφιεῖσθαι, ὅσοι δ' ἂν παρὰ τούτων δίκην
λάβητε, ὑπὲρ αὐτῶν τὰς τιμωρίας πεποιημένους φανή-
σεσθαι.

Παύσομαι κατηγορῶν. ἀκηκόατε, ἑοράκατε, πεπόνθατε,
ἔχετε. δικάζετε.

§ 98, 2. Malim: ἐφεύγετε δείσαντες. Quod sequitur ἐπάθετε pro πάθητε debetur Halmio.

§ 99, 2. Post εἰπεῖν, flagitante sententia, de meo addidi ἅπαντα. Cf. § 1, 5.

§ 100, 2. Vulgo εἴσεσθαι. Vere Hamakerus εἰσόψεσθαι. Ibidem 5. meo Marte reposui λάβητε pro λάβωσιν, et mox post πεποιημένους, auctore Reiskio, addidi φανήσεσθαι. Tandem 7. pro ἑωράκατε Lysiae reddidi formam legitimam.

13.

ΚΑΤΑ ΑΓΟΡΑΤΟΥ.

ARGUMENTUM.

Agoratus, Eumaris servi filius, quum obsessis Athenis apud senatum indicavisset viros quosdam bonos nobilesque in quibus Dionysodorum taxiarchum contra rempubl. coniurasse, effecerat ut illi a XXXviris capitis damnarentur. Horum dominatione eversa restitutoque populari imperio Agoratus a Dionysio, fratre Dionysodori, et ab eo, cui Lysias hanc orationem scripsit, occisi leviro, per *ἀπαγωγὴν* ad undecimviros deductus et caedis (vel potius *βουλεύσεως*) reus factus est. Oratio igitur, quae post Dionysii orationem dicta videtur, habita est in heliastarum iudicio praesidibus undecimviris aliquanto post ol. 94, 4. a. Chr. n. 401. (§ 83. 84. coll. § 56.)

Προσήκει μέν, ὦνδρες δικασταί, πᾶσιν ὑμῖν τιμωρεῖν ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν οἳ ἀπέθανον εὖνοι ὄντες τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ, προσήκει δὲ κἀμοὶ οὐχ ἥκιστα· κηδεστὴς γάρ μοι ἦν Διονυσόδωρος κἀνεψιός. τυγχάνει οὖν ἐμοὶ ἡ αὐτὴ ἔχθρα πρὸς Ἀγόρατον τουτονὶ καὶ τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ ὑπάρχουσα· ἔπραξε γάρ οὗτος τοιαῦτα, δι' οἷ' ὑπ' ἐμοῦ νυνὶ εἰκότως μισεῖται, ὑπό θ' ὑμῶν, ἂν θεὸς θέλῃ, |
2 δικαίως τιμωρηθήσεται. Διονυσόδωρον γὰρ τὸν κηδεστὴν
p. 130 τὸν ἐμὸν χἀτέρους πολλούς, ὧν δὴ τὠνόματ' ἀκού-
σεσθε, ἄνδρας ὄντας ἀγαθοὺς περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον,

Titulo in MS. additur *ἐνδείξεως*, quod auctore Dobraeo uncis sepsit Scheibius, ego delevi. § 1, 6. *δι' οἷα.* Vulgo *δι' ἅ.*

ἔχοι ἐπικούρους μισθοῦσθαι. καὶ Λύσανδρον ἄρχοντ᾽ ᾐτή-
σατο, εὐνούστατον μὲν ὄντα τῇ ὀλιγαρχίᾳ, κακονούστατον
60 δὲ τῇ πόλει, μισοῦντα δὲ μάλιστα τοὺς ἐν Πειραιεῖ. μισθω-
σάμενοι δὲ πάντας ἀνθρώπους ἐπ᾽ ὀλέθρῳ τῆς πόλεως,
καὶ πόλεις ἐπάγοντες, καὶ τελευτῶντες Λακεδαιμονίους καὶ
τῶν συμμάχων ὁπόσους ἐδύναντο πεῖσαι, οὐ διαλλάξαι
ἀλλ᾽ ἀπολέσαι παρεσκευάζοντο τὴν πόλιν εἰ μὴ δι᾽ ἄνδρας
ἀγαθούς, οἷς ὑμεῖς δηλώσατε παρὰ τῶν ἐχθρῶν δίκην
61 λαβόντες, ὅτι κἀκείνοις χάριν ἀποδώσετε. ταῦτα δ᾽
ἐπίστασθε μὲν καὶ αὐτοί, καὶ οἶδ᾽ ὅτι οὐ δεῖ μάρτυρας
παρασχέσθαι· ὅμως δέ· ἐγώ τε γὰρ δέομαι ἀναπαύσασθαι,
ὑμῶν τ᾽ ἐνίοις ἥδιον ὡς πλείστων τοὺς αὐτοὺς λόγους
ἀκούειν.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

62 Φέρε δὴ καὶ περὶ Θηραμένους ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βρα-
χυτάτων διδάξω. δέομαι δ᾽ ὑμῶν ἀκοῦσαι ὑπέρ τ᾽ ἐμαυτοῦ
καὶ τῆς πόλεως. καὶ μηδενὶ τοῦτο παραστῇ, ὡς Ἐρατο-
σθένους κινδυνεύοντος Θηραμένους κατηγορῶ. πυνθάνομαι
γὰρ ταῦτ᾽ ἀπολογήσεσθαι αὐτόν, ὅτι ἐκείνῳ φίλος ἦν
63 καὶ τῶν αὐτῶν ἔργων μετεῖχε. καίτοι σφόδρ᾽ ἂν αὐτὸν
p. 126 οἶμαι | μετὰ Θεμιστοκλέους πολιτευόμενον προσποιεῖσθαι
πράττειν ὅπως οἰκοδομηθήσεται τὰ τείχη, ὁπότε καὶ μετὰ
Θηραμένους ὅπως καθαιρεθήσεται. οὐ γάρ μοι δοκοῦσιν
ἴσου ἄξιοι γεγενῆσθαι· ὁ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων ἀκόντων
ᾠκοδόμησεν αὐτά, οὗτος δὲ τοὺς πολίτας ἐξαπατήσας
64 καθεῖλε. περιέστηκεν οὖν τῇ πόλει εἰς τοὐναντίον ἢ ὡς εἰκὸς
ἦν. ἄξιον μὲν γὰρ καὶ τοὺς φίλους τοὺς Θηραμένους
προσαπολωλέναι, πλὴν εἴ τις ἐτύγχανεν ἐκείνῳ τἀναντία
πράττων· νῦν δ᾽ ὁρῶ τάς τ᾽ ἀπολογίας εἰς ἐκεῖνον ἀναφερο-
μένας, τούς τ᾽ ἐκείνῳ συνόντας τιμᾶσθαι πειρωμένους, ὥσπερ
πολλῶν ἀγαθῶν αἰτίου ἀλλ᾽ οὐ μεγάλων κακῶν γεγενημέ-
65 νου. ὃς πρῶτον μὲν τῆς προτέρας ὀλιγαρχίας αἰτιώτατος
ἐγένετο, πείσας ὑμᾶς τὴν ἐπὶ τῶν τετρακοσίων πολιτείαν ἑλέ-
σθαι. καὶ ὁ μὲν πατὴρ αὐτοῦ τῶν προβούλων ὢν ταῦτ᾽ ἔπραττεν,
αὐτὸς δὲ δοκῶν εὐνούστατος εἶναι τοῖς πράγμασι στρα-
66 τηγὸς ὑπ᾽ αὐτῶν ᾑρέθη. καὶ ἕως μὲν ἐτιμᾶτο, πιστὸν ἑαυτὸν
παρεῖχεν· ἐπειδὴ δὲ Πείσανδρον μὲν καὶ Κάλλαισχρον χά-

§ 64, 1. de meo inserui εἰς.

τέρους ἑώρα προτέρους αὐτοῦ γιγνομένους, τὸ δ' ὑμέτερον
πλῆθος οὐκέτι βουλόμενον τούτων ἀκροᾶσθαι, τότε δὴ διά
τε τὸν πρὸς ἐκείνους φθόνον καὶ τὸ παρ' ὑμῶν δέος μετέσχε
67 τῶν Ἀριστοκράτους ἔργων. βουλόμενος δὲ τῷ ὑμετέρῳ
πλήθει δοκεῖν πιστὸς εἶναι Ἀντιφῶντα καὶ Ἀρχεπτόλεμον
φιλτάτους ὄντας αὐτῷ κατηγορῶν ἀπέκτεινεν, εἰς τοσοῦτον
δὲ κακίας ἦλθεν, ὥσθ' ἅμα μὲν διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους πίστιν
ὑμᾶς κατεδουλώσατο, διὰ δὲ τὴν πρὸς ὑμᾶς τοὺς φίλους
68 ἀπώλεσε, τιμώμενος δὲ καὶ τῶν μεγίστων ἀξιούμενος,
αὐτὸς ἐπαγγειλάμενος σώσειν τὴν πόλιν αὐτὸς ἀπώλεσε,
φάσκων πρᾶγμ' εὑρηκέναι μέγα καὶ πολλοῦ ἄξιον· ὑπέ-
σχετο δ' εἰρήνην ποιήσειν μήθ' ὅμηρα δοὺς μήτε τὰ τείχη
καθελὼν μήτε τὰς ναῦς παραδούς· ταῦτα δ' εἰπεῖν μὲν
69 οὐδενὶ ἠθέλησεν, ἐκέλευσε δ' αὐτῷ πιστεύειν. ὑμεῖς δέ,
ὦνδρες Ἀθηναῖοι, πραττούσης μὲν τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ
βουλῆς σωτήρια, ἀντιλεγόντων δὲ πολλῶν Θηραμένει,
εἰδότες δ' ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι ἄνθρωποι τῶν πολεμίων ἕνε-
κεν τἀπόρρητα ποιοῦνται, ἐκεῖνος δ' ἐν τοῖς αὐτοῦ πο-
λίταις οὐκ ἠθέλησεν εἰπεῖν ταῦθ' ἃ πρὸς τοὺς πολεμίους
ἔμελλεν ἐρεῖν, ὅμως ἐπετρέψατ' αὐτῷ πατρίδα καὶ παῖ-
70 δας καὶ γυναῖκας καὶ ὑμᾶς αὐτούς. ὁ δ' ὧν μὲν ὑπέσχετ'
οὐδὲν ἔπραξεν, οὕτως δ' ἐνετεθύμηθ' ὡς χρὴ μικρὰν
κἀσθενῆ γενέσθαι τὴν πόλιν, ὥστε περὶ ὧν οὐδεὶς πώ-
ποτ' οὔτε τῶν πολεμίων ἐμνήσθη οὔτε τῶν πολιτῶν
ἤλπισε, ταῦθ' ὑμᾶς ἔπεισε πρᾶξαι, οὐχ ὑπὸ Λακεδαι-
μονίων ἀναγκαζόμενος, ἀλλ' αὐτὸς ἐκείνοις ἐπαγγελλό-
μενος, τοῦ τε Πειραιῶς τὰ τείχη περιελεῖν καὶ τὴν ὑπάρ-
χουσαν πολιτείαν καταλῦσαι, εὖ εἰδὼς ὅτι, εἰ μὴ πασῶν
τῶν ἐλπίδων ἀποστερήσεσθε, ταχεῖαν παρ' αὐτοῦ τὴν
71 τιμωρίαν κομιεῖσθε. καὶ τὸ τελευταῖον, ὦνδρες δικα-
σταί, οὐ πρότερον εἴασε τὴν ἐκκλησίαν γενέσθαι, ἕως
ὁ λεγόμενος ὑπ' ἐκείνων καιρὸς ἐπιμελῶς ὑπ' αὐτοῦ ἐτη-
ρήθη, καὶ μετεπέμψατο μὲν τὰς μετὰ Λυσάνδρου ναῦς
ἐκ Σάμου, ἐπεδήμησε δὲ τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον.
72 τότε δὲ τούτων ὑπαρχόντων, καὶ παρόντων Λυσάνδρου
καὶ Φιλοχάρους καὶ Μιλτιάδου, περὶ τῆς πολιτείας τὴν
ἐκκλησίαν ἐποίουν, ἵνα μήτε ῥήτωρ αὐτοῖς μηδεὶς ἐναν-

§ 66, 4. rescripsi *τότε δὴ* pro *τότ' ἤδη*.
§ 70, 9. *ἀποστερήσεσθε*. Vulgo *ἀποστερηθήσεσθε*.

τιοῖτο μηδὲ διαπειλοῖτο. ὑμεῖς τε μὴ τὰ τῇ πόλει συμφέ-
ρονθ' ἕλοισθε, ἀλλὰ τἀκείνοις δοκοῦντα ψηφίσαισθε.
73 ἀναστὰς δὲ Θηραμένης ἐκέλευσεν ὑμᾶς τριάκοντ' ἀνδράσιν
ἐπιτρέψαι τὴν πόλιν, καὶ τῇ πολιτείᾳ χρῆσθαι ἣν Δρα-
κοντίδης ἀπέφαινεν. ὑμεῖς δ' ὅμως καὶ οὕτω διακείμενοι
ἐθορυβεῖθ' ὡς οὐ ποιήσοντες ταῦτα· ἐγιγνώσκετε γὰρ ὅτι
περὶ δουλείας κἀλευθερίας ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐξεκλη-
74 σιάζετε. Θηραμένης δέ, ὦνδρες δικασταί, (καὶ τούτων
p. 157 ὑμᾶς αὐτοὺς | μάρτυρας παρέξομαι) εἶπεν ὅτι οὐδὲν αὐτῷ
μέλοι τοῦ ὑμετέρου θορύβου, ἐπειδὴ πολλοὺς μὲν Ἀθη-
ναίων εἰδείη τὰ ὅμοια πράττοντας αὐτῷ, δοκοῦντα δὲ
Λυσάνδρῳ καὶ Λακεδαιμονίοις λέγοι. μετ' ἐκεῖνον δὲ
Λυσάνδρος ἀναστὰς ἄλλα τε πόλλ' εἶπε καὶ ὅτι παρασπον-
δοῦντας ὑμᾶς ἕλοι, καὶ ὅτι οὐ περὶ πολιτείας ὑμῖν ἔσται
ἀλλὰ περὶ σωτηρίας, εἰ μὴ ποιήσεθ' ἃ Θηραμένης κελεύει.
75 τῶν δ' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅσοι ἄνδρες ἀγαθοὶ ἦσαν, γνόντες
τὴν παρασκευὴν καὶ τὴν ἀνάγκην, οἱ μὲν αὐτοῦ μένοντες
ἡσυχίαν ἦγον, οἱ δ' ᾤχοντ' ἀπιόντες, τοῦτο γοῦν σφίσιν
αὐτοῖς συνειδότες, ὅτι οὐδὲν κακὸν τῇ πόλει ἐψηφίσαντο·
ὀλίγοι δέ τινες καὶ πονηροὶ καὶ κακῶς βουλευόμενοι τὰ
76 προσταχθέντ' ἐχειροτόνησαν. παρήγγελτο γὰρ αὐτοῖς δέκα
μὲν οὓς Θηραμένης ἀπέδειξε χειροτονῆσαι, δέκα δ' οὓς
οἱ καθεστηκότες ἔφοροι κελεύοιεν, δέκα δ' ἐκ τῶν παρόν-
των· οὕτω γὰρ τὴν ὑμετέραν ἀσθένειαν ἑώρων καὶ τὴν
αὑτῶν δύναμιν ἠπίσταντο, ὥστε πρότερον ᾔσαν τὰ μέλ-
77 λοντ' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πραχθήσεσθαι. ταῦτα δ' οὐκ ἐμοὶ
δεῖ πιστεῦσαι, ἀλλ' ἐκείνῳ· πάντα γὰρ τὰ ὑπ' ἐμοῦ εἰρη-
μέν' ἐν τῇ βουλῇ ἀπολογούμενος ἔλεγεν, ὀνειδίζων μὲν
τοῖς φεύγουσιν, ὅτι δι' αὐτὸν κατέλθοιεν, φροντίζων
δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, ὀνειδίζων δὲ τοῖς τῆς πολιτείας
μετέχουσιν ὅτι πάντων τῶν πεπραγμένων τοῖς εἰρημένοις

§ 72, 4. διαπειλοῖτο. Ita Cobetus pro librorum scriptura ἀπειλοῖτο. Scheibius ἀπειλοῖ.

§ 74, 4. vulgo εἰδείη τοὺς τὰ κτέ. Delevi τούς. Ib. 6, 6. παρασπονδοῦντας — ἕλοι. Ita corrigenda videbatur codicum lectio παρασπόνδους — ἔχοι. Mox malim ἔτ' ἔσται.

§ 76, 1. παρήγγελτο. Vulgo παρηγγέλλετο. Ib. 5. ᾔσαν. Vulgo ᾔδεσαν.

§ 77, 5. οὐδὲν φροντιζόντων Scheibius e Dobraei coniectura pro vulgata scriptura: οὐδὲν φροντίζων δὲ τῶν Λ. Ego cum Bekkero secutus sum auctoritatem optimi codicis C., qui omittit οὐδέν. Cf. Bremii adnotatio ad h. l. et Xen. Hell. 4. § 41. Cobeto auctore ib. 7 post τοιούτων inserui αὐτῶν.

τρόποις ὑπ' ἐμοῦ αὐτὸς αἴτιος γεγενημένος τοιούτων αὐτῶν
τυγχάνοι, πολλὰς πίστεις αὐτὸς ἔργῳ δεδωκὼς καὶ παρ'
78 ἐκείνων ὅρκους εἰληφώς. καὶ τοσούτων χἀτέρων κακῶν
κᾀσχρῶν καὶ πάλαι καὶ νεωστὶ καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων
αἰτίου γεγενημένου τολμήσουσιν αὐτοὺς φίλους ὄντας
ἀποφαίνειν, οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ἀποθανόντος ἀλλ' ὑπὲρ τῆς
αὑτοῦ πονηρίας, καὶ δικαίως μὲν ἐν ὀλιγαρχίᾳ δίκην δόν-
τος (ἤδη γὰρ αὐτὴν κατέλυε), δικαίως δ' ἂν ἐν δημοκρατίᾳ·
δὶς γὰρ ὑμᾶς κατεδουλώσατο, τῶν μὲν παρόντων κατα-
φρονῶν, τῶν δ' ἀπόντων ἐπιθυμῶν, καὶ τῷ καλλίστῳ
ὀνόματι χρώμενος δεινοτάτων ἔργων διδάσκαλος καταστάς.
79 Περὶ μὲν τοίνυν Θηραμένους ἱκανά μοί ἐστι τὰ κατη-
γορημένα· ἥκει δ' ὑμῖν ἐκεῖνος ὁ καιρός, ἐν ᾧ δεῖ συγ-
γνώμην καὶ ἔλεον μὴ εἶναι ἐν ταῖς ὑμετέραις γνώμαις,
ἀλλὰ παρ' Ἐρατοσθένους καὶ τῶν τουτουῒ συναρχόντων
δίκην λαβεῖν, μηδὲ μαχομένους μὲν κρείττους εἶναι τῶν
80 πολεμίων, ψηφιζομένους δ' ἥττους τῶν ἐχθρῶν. μηδ' ὧν
φασι μέλλειν πράξειν πλείω χάριν αὐτοῖς ἴστε, ἢ ὧν
ἐποίησαν ὀργίζεσθε· μηδ' ἀποῦσι μὲν τοῖς τριάκοντ' ἐπι-
βουλεύετε, παρόντας δ' ἀφῆτε· μηδὲ τῆς τύχης, ἣ τούτους
παρέδωκε τῇ πόλει, κάκιον ὑμῖν αὐτοῖς βοηθήσητε.
81 Κατηγόρηται δὴ Ἐρατοσθένους καὶ τῶν τούτου φίλων,
οἷς τὰς ἀπολογίας ἀνοίσει καὶ μεθ' ὧν αὐτῷ ταῦτα πέ-
πρακται. ὁ μέντοι ἀγὼν οὐκ ἐξ ἴσου τῇ πόλει καὶ Ἐρα-
τοσθένει· οὗτος μὲν γὰρ κατήγορος καὶ δικαστὴς αὐτὸς
τότ' ἦν τῶν κρινομένων, ἡμεῖς δὲ νυνὶ εἰς κατηγορίαν
82 κἀπολογίαν καθέσταμεν. καὶ οὗτοι μὲν τοὺς οὐδὲν ἀδι-
κοῦντας ἀκρίτους ἀπέκτειναν, ὑμεῖς δὲ τοὺς ἀπολέσαντας
τὴν πόλιν κατὰ τὸν νόμον ἀξιοῦτε κρίνειν, παρ' ὧν οὐδ'
ἂν παρανόμως βουλόμενοι δίκην λαμβάνειν ἀξίαν τῶν
ἀδικημάτων ὧν τὴν πόλιν ἠδικήκασι λάβοιτε. τί γὰρ ἂν
83 παθόντες τὴν ἀξίαν εἴησαν τῶν ἔργων δεδωκότες; πότερον
εἰ αὐτοὺς ἀποκτείνοιτε καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν, ἱκανὴν ἂν
τοῦ φόνου δίκην λάβοιμεν, ὧν οὗτοι πατέρας καὶ υἱέας

§ 78, 4. post *ἀποθανόντος* in MS. sequitur *Θηραμένους*, quod nomen interpretandi causa additum delevi. Ib. 6. *κατέλυε*. Vulgo *κατέλυσε*.

§ 81, 4. *αὐτός* scribendum esse iam monuit Marklandus. Vulgo *αὑτός*. De meo autem addidi *τότε* propter oppositum *νυνί*.

§ 82, 6. ante *τὴν ἀξίαν* ut suspectum omisi substantivum *δίκην*. Dobraeus delebat articulum.

§ 83, 3. *υἱέας*. Vulgo *υἱεῖς*.

κἀδελφοὺς ἀκρίτους ἀπέκτειναν; ἀλλὰ γὰρ εἰ τὰ χρή-
ματα τὰ φανερὰ δημεύσαιτε, καλῶς ἂν ἔχοι ἡ τῇ πόλει,
ἧς οὗτοι πόλλ' εἰλήφασιν, ἢ τοῖς ἰδιώταις, ὧν οἰκίας ἐξε-
84 πόρθησαν; ἐπειδὴ τοίνυν πάντα ποιοῦντες ἱκανὴν δίκην
παρ' αὐτῶν οὐκ ἂν δύναισθε λαβεῖν, πῶς οὐκ αἰσχρὸν
ὑμῖν καὶ ἡντινοῦν ἀπολιπεῖν, ἥντινά τις βούλοιτο παρὰ
p. 128 τούτων | λαμβάνειν; πᾶν δ' ἄν μοι δοκεῖ τολμῆσαι, ὅστις
νυνὶ οὐχ ἑτέρων ὄντων τῶν δικαστῶν ἀλλ' αὐτῶν τῶν
κακῶς πεπονθότων, ἥκει ἀπολογησόμενος πρὸς αὐτοὺς
τοὺς μάρτυρας τῆς τούτου πονηρίας· τοσοῦτον ἢ ὑμῶν
85 καταπεφρόνηκεν ἢ ἑτέροις πεπίστευκεν. ὧν ἀμφοτέρων ἄξιον
ἐπιμεληθῆναι, ἐνθυμουμένους ὅτι οὔτ' ἂν ἐκεῖν' ἐδύναντο
ποιεῖν μὴ ἑτέρων συμπραττόντων οὔτ' ἂν νῦν ἐπεχείρησαν
εἰσελθεῖν μὴ ὑπὸ τῶν αὐτῶν οἰόμενοι σωθήσεσθαι, οἳ οὐ
τούτοις ἥκουσι βοηθήσοντες, ἀλλ' ἡγούμενοι πολλὴν
ἄδειαν σφίσιν ἔσεσθαι τῶν τε πεπραγμένων καὶ τοῦ τὸ λοι-
πὸν ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται, εἰ τοὺς μεγίστων κακῶν
αἰτίους λαβόντες ἀφήσετε.

86 Ἀλλὰ καὶ τῶν ξυνερούντων αὐτοῖς ἄξιον θαυμάζειν,
πότερον ὡς καλοὶ κἀγαθοὶ αἰτήσονται, τὴν αὐτῶν
ἀρετὴν πλείονος ἀξίαν ἀποφαίνοντες τῆς τούτων πονη-
ρίας, (ἐβουλόμην μεντἂν αὐτοὺς οὕτω προθύμους εἶναι
σώζειν τὴν πόλιν, ὥσπερ οὗτοι ἀπολλύναι) ἢ ὡς δεινοὶ
λέγειν ἀπολογήσονται καὶ τὰ τούτων ἔργα πολλοῦ ἄξια
ἀποφανοῦσιν. ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν οὐδεὶς αὐτῶν οὐδὲ τὰ
δίκαια πώποτ' ἐπεχείρησεν εἰπεῖν.

87 Ἀλλὰ τοὺς μάρτυρας ἄξιον ἰδεῖν, οἳ τούτοις μαρτυ-
ροῦντες αὐτῶν κατηγοροῦσι, σφόδρα γ' ἐπιλήσμονας καὶ
εὐήθεις νομίζοντες ὑμᾶς εἶναι, εἰ διὰ μὲν τὸ ὑμέτερον
πλῆθος ἀδεῶς ἡγοῦνται τοὺς τριάκοντα σώσειν, διὰ δ'

§ 84. inserui ἱκανὴν cum G. A. Hirschigio.

§ 85, 6 τοῦ τὸ λοιπὸν ποιεῖν. Libri et edd. omnes: τοῦ λοιποῦ ποιεῖν. Lenissime quidem possis: τοῦ τοῦ λοιποῦ, sed ab hac correctione me deterruit τὸ κακόφωνον. Quare dedi, quod vides. Cf. Lys. or. XXX, § 34: καὶ ἐλπίζουσιν ὑμᾶς ἐξαπατήσαντες ἄδειαν εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον λήψεσθαι τοῦ ποιεῖν ὅτι ἂν βούλωνται. Supra 4 scripsi εἰσελθεῖν pro ἐλθεῖν.

§ 86, 4. verba ἐβουλόμην — ἀπολλύναι posui in parenthesi. In praegressis possis: καλοὶ κἀγαθοὶ αὐτοὺς ἐξαιτήσονται cum Kaysero, vel: ὑπὲρ αὐτῶν αἰτήσονται; cl. XIV, § 22. Sed non male Scheibius confert XXX, § 33: — οὔτε Νικόμαχος οὔτε τῶν αἰτησομένων οὐδείς.

§ 87, 2. Post σφόδρα sine libris addidi γε. Ib. 3. τὸ ὑμέτερον πλῆθος. Codd. et edd. τοῦ ὑμετέρου πλήθους. Correxit Dobraeus.

Ἐρατοσθένη καὶ τοὺς συνάρχοντας αὐτοῦ δεινὸν ἦν καὶ
88 τῶν τεθνεώτων ἐπ' ἐκφορὰν ἐλθεῖν. καίτοι οὗτοι μὲν
σωθέντες πάλιν ἂν δύναιντο τὴν πόλιν ἀπολέσαι· ἐκεῖνοι
δέ, οὓς οὗτοι ἀπώλεσαν, τελευτήσαντες τὸν βίον πέρας
ἔχουσι τῆς παρὰ τῶν ἐχθρῶν τιμωρίας. οὐκ οὖν δεινόν,
εἰ τῶν μὲν ἀδίκως τεθνεώτων οἱ φίλοι συναπώλλυντο,
αὐτοῖς δὲ τοῖς τὴν πόλιν ἀπολέσασιν δήπου ἐπ' ἐκφορὰν
πολλοὶ ἥξουσιν, ὁπότε βοηθεῖν τοσοῦτοι παρασκευάζον-
89 ται; καὶ μὲν δὴ πολλῷ ῥᾷον ἡγοῦμαι εἶναι ὑπὲρ ὧν ὑμεῖς
ἐπάσχετ' ἀντειπεῖν, ἢ ὑπὲρ ὧν οὗτοι πεποιήκασιν ἀπολο-
γήσασθαι. καίτοι λέγουσιν ὡς Ἐρατοσθένει ἐλάχιστα τῶν
τριάκοντα κάκ' εἴργασται, καὶ διὰ τοῦτ' αὐτὸν ἀξιοῦσι
σωθῆναι· ὅτι δὲ τῶν ἄλλων πλεῖστ' εἰς ὑμᾶς ἐξημάρτηκε,
οὐκ οἴονται χρῆναι αὐτὸν ἀπολέσθαι. ὑμεῖς δὲ δείξεθ'
90 ἥν τινα γνώμην ἔχετε περὶ τοιούτων πραγμάτων. εἰ
μὲν γὰρ τούτου καταψηφιεῖσθε, δῆλοι ἔσεσθ' ὀργιζό-
μενοι τοῖς πεπραγμένοις· εἰ δ' ἀποψηφιεῖσθε, ὀφθήσεσθε
τῶν αὐτῶν ἔργων ἐπιθυμηταὶ τούτοις ὄντες, καὶ οὐχ
ἕξετε λέγειν ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν τριάκοντα προσταχθέντα
91 ποιεῖτε· νυνὶ μὲν γὰρ οὐδεὶς ὑμᾶς ἀναγκάζει παρὰ τὴν
ὑμετέραν γνώμην ψηφίζεσθαι. ὥστε συμβουλεύω μὴ τούτων
ἀποψηφισαμένους ὑμῶν αὐτῶν καταψηφίσασθαι. μηδ' οἴεσθε
κρύβδην εἶναι τὴν ψῆφον· φανερὰν γὰρ τῇ πόλει τὴν
ὑμετέραν γνώμην ποιήσετε.
92 Βούλομαι δ' ὀλίγ' ἑκατέρους ἀναμνήσας καταβαίνειν,
τούς τ' ἐξ ἄστεος καὶ τοὺς ἐκ Πειραιῶς, ἵνα τὰς ὑμῖν διὰ
τούτων γεγενημένας συμφορὰς παραδείγματ' ἔχοντες τὴν
ψῆφον φέρητε. καὶ πρῶτον μὲν ὅσοι ἐξ ἄστεός ἐστε, σκέ-
ψασθ' ὅτι ὑπὸ τούτων οὕτω σφόδρ' ἤρχεσθε, ὥστ' ἀδελ-
φοῖς καὶ υἱέσι καὶ πολίταις ἠναγκάζεσθε πολεμεῖν τοιοῦτον
πόλεμον, ἐν ᾧ ἡττηθέντες μὲν τοῖς νικήσασι τὸ ἴσον ἔχετε,
93 νικήσαντες δ' ἂν τούτοις ἐδουλεύετε. καὶ τοὺς ἰδίους

§ 89, 1. ῥᾷον Stephani emendatio est pro ῥᾴδιον. Ib. 5. τῶν ἄλλων. Delevi quod vulgo additur Ἑλλήνων, vocabulum iam Marklando suspectum. Ib. 6. Num forte τί οὖν — ἀπολέσθαι; scribendum pro οὐκ — ἀπολέσθαι? Ibidem cum Marklando dedi δείξετε pro δείξατε. Ib. 7. περὶ τοιούτων πραγμάτων probabilis est Scheibii coniectura pro περὶ τῶν πραγμάτων.

§ 90, 3. ἔσεσθ' ὀργιζόμενοι. Vulgo ἔσεσθ' ὡς ὀργιζόμενοι. Ibidem 5. ποιεῖτε pro ἐποιεῖτε Cobetus.

§ 91, 2. ψηφίζεσθαι. Vulgo contra mentem oratoris legitur ἀποψηφίζεσθαι.

οἴκους οὗτοι μὲν ἐκ τῶν πραγμάτων μεγάλους ἐκτήσαντο, ὑμεῖς δὲ διὰ τὸν πρὸς ἀλλήλους πόλεμον ἐλάττους ἔχετε· συνωφελεῖσθαι μὲν γὰρ ὑμᾶς οὐκ ἠξίουν, συνδιαβάλλεσθαι δ' ἠνάγκαζον, εἰς τοσοῦτον ὑπεροψίας ἐλθόντες ὥστ' οὐ τῶν ἀγαθῶν κοινούμενοι πιστοὺς ὑμᾶς ἐκτῶντο, ἀλλὰ τῶν ὀνειδῶν μεταδιδόντες εὔνους ᾤοντ'
94 εἶναι. ἀνθ' ὧν ὑμεῖς νῦν ἐν τῷ θαρραλέῳ ὄντες, καθ' ὅσον δύνασθε, καὶ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἐκ
p. 129 Πειραιῶς τιμωρήσασθε, | ἐνθυμηθέντες μὲν ὅτι ὑπὸ τούτων πονηροτάτων ὄντων ἤρχεσθε, ἐνθυμηθέντες δ' ὅτι μετ' ἀνδρῶν νῦν ἀρίστων πολιτεύεσθε καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθε καὶ περὶ τῆς πόλεως βουλεύεσθε, ἀναμνησθέντες δὲ τῶν ἐπικούρων, οὓς οὗτοι φύλακας τῆς σφετέρας ἀρχῆς καὶ τῆς ὑμετέρας δουλείας εἰς τὴν ἀκρόπολιν κατέστησαν.
95 καὶ πρὸς ὑμᾶς μὲν ἔτι πολλῶν ὄντων εἰπεῖν τοσαῦτα λέγω. ὅσοι δ' ἐκ Πειραιῶς ἐστε, πρῶτον μὲν τῶν ὅπλων ἀναμνήσθητε, ὅτι πολλὰς μάχας ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ μαχεσάμενοι οὐχ ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀλλ' ὑπὸ τούτων εἰρήνης οὔσης ἀφῃρέθητε θὤπλα, ἔπειθ' ὅτι ἐξεκηρύχθητε μὲν ἐκ τῆς πόλεως, ἣν ὑμῖν οἱ πατέρες παρέδοσαν, φεύγοντας
96 δ' ὑμᾶς ἐκ τῶν πόλεων ἐξῃτοῦντο. ἀνθ' ὧν ὀργίσθητε μὲν ὥσπερ ὅτ' ἐφεύγετε, ἀναμνήσθητε δὲ καὶ τῶν ἄλλων κακῶν ὧν πεπόνθαθ' ὑπ' αὐτῶν, οἳ τοὺς μὲν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοὺς δ' ἐκ τῶν ἱερῶν συναρπάζοντες βιαίως ἀπέκτειναν, τοὺς δ' ἀπὸ τέκνων καὶ γονέων καὶ γυναικῶν ἀφέλκοντες φονέας αὑτῶν ἠνάγκασαν γενέσθαι καὶ οὐδὲ ταφῆς τῆς νομιζομένης εἴασαν τυχεῖν, ἡγούμενοι τὴν αὑτῶν ἀρχὴν
97 βεβαιοτέραν εἶναι τῆς παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίας. ὅσοι δὲ τὸν θάνατον διέφυγον, πολλαχοῦ κινδυνεύσαντες κεὶς πολλὰς πόλεις πλανηθέντες καὶ πανταχόθεν ἐκκηρυττόμενοι, ἐνδεεῖς ὄντες τῶν ἐπιτηδείων, οἱ μὲν ἐν πολεμίᾳ τῇ πατρίδι τοὺς παῖδας καταλιπόντες, οἱ δ' ἐν ξένῃ, πολλῶν ἐναντιουμένων ἤλθετ' εἰς τὸν Πειραιᾶ. πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων κινδύνων ὑπαρξάντων ἄνδρες ἀγαθοὶ

§ 93, 2. post μέν sequebatur ἄν, quod Scheibius uncinis sepsit, ego delevi. Ibidem pro πραγμάτων suspicor ἁρπαγῶν vel ταραχῶν, cl. § 53.

§ 95, 5. ἔπειτα. Cf. adnotatio ad § 48, 4.

§ 96. 3. ὧν πεπόνθατε. Vulgo ἃ π. Cf. § 82, 5. Ib. 5. Mihi quidem praeplaceret hic vocabulorum ordo: ἀπὸ τέκνων καὶ γυναικῶν καὶ γονέων.

§ 97, 6. Post ξένῃ sequebatur γῇ, quod delevi. Ib. 8. Vocabula εἰς τὴν πατρίδα subdubito num sint Lysiae.

γενόμενοι τοὺς μὲν ἠλευθερώσατε, τοὺς δ' εἰς τὴν πατρίδα
98 κατηγάγετε. εἰ δ' ἐδυστυχήσατε καὶ τούτων ἡμάρτετε, αὐτοὶ μὲν ἂν δείσαντες ἐφεύγετε μὴ ἐπάθετε τοιαῦθ' οἷα καὶ πρότερον, καὶ οὔτ' ἂν ἱερὰ οὔτε βωμοὶ ὑμᾶς ἀδικουμένους διὰ τοὺς τούτων τρόπους ὠφέλησαν, ἃ καὶ τοῖς ἀδικοῦσι σωτήρια γίγνεται· οἱ δὲ παῖδες ὑμῶν, ὅσοι μὲν ἐνθάδ' ἦσαν, ὑπὸ τούτων ἂν ὑβρίζοντο, οἱ δ' ἐπὶ ξένης μικρῶν ἂν ἕνεκα συμβολαίων ἐδούλευον ἐρημίᾳ τῶν ἐπικουρησόντων.
99 Ἀλλὰ γὰρ οὐ τὰ μέλλοντ' ἔσεσθαι βούλομαι λέγειν, τὰ πραχθένθ' ὑπὸ τούτων οὐ δυνάμενος εἰπεῖν ἅπαντα. οὐδὲ γὰρ ἑνὸς κατηγόρου τοῦτ' οὐδὲ δυοῖν ἔργον ἐστίν, ἀλλὰ πολλῶν. ὅμως δὲ τῆς ἐμῆς προθυμίας οὐδὲν ἐλλέλειπται, ὑπέρ τε τῶν ἱερῶν, ἃ οὗτοι τὰ μὲν ἀπέδοντο τὰ δ' εἰσιόντες ἐμίαινον, ὑπέρ τε τῆς πόλεως, ἣν μικρὰν ἐποίουν, ὑπέρ τε τῶν νεωρίων, ἃ καθεῖλον, καὶ ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων, οἷς ὑμεῖς, ἐπειδὴ ζῶσιν ἐπαμῦναι οὐκ ἠδύ-
100 νασθε, ἀποθανοῦσι βοηθήσατε. οἶμαι δ' αὐτοὺς ἡμῶν τ' ἀκροᾶσθαι καὶ ὑμᾶς εἰσόψεσθαι τὴν ψῆφον φέροντας, ἡγουμένους, ὅσοι μὲν ἂν τούτων ἀποψηφίσησθε, αὐτῶν θάνατον καταψηφιεῖσθαι, ὅσοι δ' ἂν παρὰ τούτων δίκην λάβητε, ὑπὲρ αὐτῶν τὰς τιμωρίας πεποιημένους φανήσεσθαι.

Παύσομαι κατηγορῶν. ἀκηκόατε, ἑοράκατε, πεπόνθατε, ἔχετε. δικάζετε.

§ 98, 2. Malim: ἐφεύγετε δείσαντες. Quod sequitur ἐπάθετε pro πάθητε debetur Halmio.

§ 99, 2. Post εἰπεῖν, flagitante sententia, de meo addidi ἅπαντα. Cf. § 1, 5.

§ 100, 2. Vulgo εἴσεσθαι. Vere Hamakerus εἰσόψεσθαι. Ibidem 5. meo Marte reposui λάβητε pro λάβωσιν, et mox post πεποιημένους, auctore Reiskio, addidi φανήσεσθαι. Tandem 7. pro ἑωράκατε Lysiae reddidi formam legitimam.

13.

ΚΑΤΑ ΑΓΟΡΑΤΟΥ.

ARGUMENTUM.

Agoratus, Eumaris servi filius, quum obsessis Athenis apud senatum indicavisset viros quosdam bonos nobilesque in quibus Dionysodorum taxiarchum contra rempubl. coniurasse, effecerat ut illi a XXXviris capitis damnarentur. Horum dominatione eversa restitutoque populari imperio Agoratus a Dionysio, fratre Dionysodori, et ab eo, cui Lysias hanc orationem scripsit, occisi leviro, per ἀπαγωγὴν ad undecimviros deductus et caedis (vel potius βουλεύσεως) reus factus est. Oratio igitur, quae post Dionysii orationem dicta videtur, habita est in heliastarum iudicio praesidibus undecimviris aliquanto post ol. 94, 4. a. Chr. n. 401. (§ 83. 84. coll. § 56.)

Προσήκει μέν, ὦνδρες δικασταί, πᾶσιν ὑμῖν τιμωρεῖν ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν οἳ ἀπέθανον εὖνοι ὄντες τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ, προσήκει δὲ κἀμοὶ οὐχ ἥκιστα· κηδεστὴς γάρ μοι ἦν Διονυσόδωρος κἀνεψιός. τυγχάνει οὖν ἐμοὶ ἡ αὐτὴ ἔχθρα πρὸς Ἀγόρατον τουτονὶ καὶ τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ ὑπάρχουσα· ἔπραξε γάρ οὗτος τοιαῦτα, δι' οἷ' ὑπ' ἐμοῦ νυνὶ εἰκότως μισεῖται, ὑπό θ' ὑμῶν, ἂν θεὸς θέλῃ, |
2 δικαίως τιμωρηθήσεται. Διονυσόδωρον γὰρ τὸν κηδεστὴν
p. 130 τὸν ἐμὸν χἀτέρους πολλούς, ὧν δὴ τὠνόματ' ἀκούσεσθε, ἄνδρας ὄντας ἀγαθοὺς περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον,

Titulo in MS. additur ἐνδείξεως, quod auctore Dobraeo uncis sepsit Scheibius, ego delevi. § 1, 6. δι' οἷα. Vulgo δι' ἅ.

ἐπὶ τῶν τριάκοντ' ἀπέκτεινε, μηνυτὴς κατ' ἐκείνων γενό-
μενος. ποιήσας δὲ ταῦτ' ἐμὲ μὲν ἰδίᾳ καὶ ἕκαστον τῶν
προσηκόντων μεγάλ' ἐζημίωσε, τὴν δὲ πόλιν κοινῇ πᾶσαν
τοιούτων ἀνδρῶν ἀποστερήσας οὐ μικρά, ὡς ἐγὼ νομίζω,
3 ἔβλαψεν. ἐγὼ οὖν, ὦνδρες δικασταί, δίκαιον καὶ ὅσιον
ἡγοῦμαι εἶναι κἀμοὶ καὶ ὑμῖν ἅπασι τοῦτον τιμωρεῖσθαι καθ'
ὅσον ἕκαστος δύναται· καὶ ποιοῦσι ταῦτα νομίζω ἡμῖν καὶ
παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων ἄμεινον ἂν γίγνεσθαι. δεῖ δ'
ὑμᾶς, ὦνδρες Ἀθηναῖοι, ἐξ ἀρχῆς τῶν πραγμάτων ἁπάν-
4 των ἀκοῦσαι, ἵν' εἰδῆτε πρῶτον μὲν ὅτῳ τρόπῳ ὑμῖν ἡ
δημοκρατία κατελύθη καὶ ὑφ' ὅτου, ἔπειθ' ὅτῳ τρόπῳ
ἄνδρες ὑπ' Ἀγοράτου ἀπέθανον, καὶ δὴ ὅ τι ἀποθνήσκειν
μέλλοντες ἐπέσκηψαν· ἅπαντα γὰρ ταῦτ' ἀκριβῶς μαθόν-
τες ἥδιον ἂν καὶ ὁσιώτερον Ἀγοράτου τουτουὶ καταψηφί-
ζοισθε. ὅθεν οὖν ἡμεῖς τε ῥᾷστα διδάξομεν καὶ ὑμεῖς
μαθήσεσθε, ἐντεῦθεν ὑμῖν ἄρξομαι διηγεῖσθαι.
5 Ἐπειδὴ γὰρ αἱ νῆες αἱ ὑμέτεραι διεφθάρησαν καὶ τὰ
πράγματα τῇ πόλει ἀσθενέστερ' ἐγεγένητο, οὐ πολλῷ χρό-
νῳ αἵ τε νῆες αἱ Λακεδαιμονίων ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ ἀφικνοῦν-
ται, καὶ ἅμα λόγοι πρὸς Λακεδαιμονίους περὶ τῆς εἰρήνης
6 ἐγίγνοντο. ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ οἱ βουλόμενοι νεώτερα
πράγματ' ἐν τῇ πόλει γίγνεσθαι ἐπεβούλευον, νομίζοντες
κάλλιστον καιρὸν εἰληφέναι καὶ μάλιστ' ἐν τῷ τότε χρόνῳ
τὰ πράγματα, ὡς αὐτοὶ ἠβούλοντο, καταστήσεσθαι.
7 ἡγοῦντο δ' οὐδὲν ἄλλο σφίσιν ἐμποδὼν εἶναι ἢ τοὺς τοῦ
δήμου προεστηκότας καὶ τοὺς στρατηγοῦντας καὶ τοὺς
ταξιαρχοῦντας. τούτους οὖν ἐβούλονθ' ἁμωσγέπως ἐκπο-
δὼν ποιήσασθαι, ἵνα ῥᾳδίως ἃ βούλοιντο διαπράττοιντο.
πρῶτον μὲν οὖν Κλεοφῶντι ἐπέθεντ' ἐκ τρόπου τοιούτου.
8 ὅτε γὰρ ἡ πρώτη ἐκκλησία περὶ τῆς εἰρήνης ἐγίγνετο, καὶ
οἱ παρὰ Λακεδαιμονίων ἥκοντες ἔλεγον ἐφ' οἷστισιν ἕτοι-
μοι εἶεν τὴν εἰρήνην ποιεῖσθαι Λακεδαιμόνιοι, εἰ κατασκα-

§ 3, 2. Post ἅπασι de meo addidi τοῦτον.

§ 4, 1 et 2. bis reposui ὅτῳ τρόπῳ pro ᾧ τρόπῳ. Ib. ad ἔπειτα cf. XII § 48, 4 et § 95, 5.

§ 5, 2. Cum Hamakero expunxi ἐν, quod libri habent ante τῇ πόλει. Ib. 3. ut suspectum delevi ὕστερον, quod sequebatur post πολλῷ χρόνῳ.

§ 6, 4. καταστήσεσθαι Marklandus pro καταστήσασθαι.

§ 7, 2. De meo addidi τοὺς ante ταξιαρχοῦντας. Cf. §§ 13, 18 et 30.

§ 8, 2. οἷστισιν dedi pro οἷς. Ib. 6. post ἀκούσαντες omisi interpretamentum: περὶ τῶν τειχῶν τῆς κατασκαφῆς.

φείη τῶν τειχῶν τῶν μακρῶν ἐπὶ δέκα στάδι' ἑκατέρου,
τόθ' ὑμεῖς τε, ὦνδρες Ἀθηναῖοι, οὐκ ἠνέσχεσθ' ἀκού-
σαντες, Κλεοφῶν θ' ὑπὲρ ὑμῶν ἁπάντων ἀναστὰς ἀντεῖ-
9 πεν ὡς οὐδενὶ τρόπῳ οἷόν τ' εἴη ποιεῖν ταῦτα. μετὰ
δὲ ταῦτα Θηραμένης, ἐπιβουλεύων τῷ πλήθει τῷ ὑμε-
τέρῳ, ἀναστὰς λέγει ὅτι, ἐὰν αὐτὸν ἕλησθε περὶ τῆς
εἰρήνης πρεσβευτὴν αὐτοκράτορα, ποιήσει ὥστε μήτε
τῶν τειχῶν διελεῖν μήτ' ἄλλο τὴν πόλιν ἐλαττῶσαι μη-
δέν· οἴοιτο δὲ καὶ ἄλλο τι ἀγαθὸν παρὰ Λακεδαιμονίων
10 τῇ πόλει εὑρήσεσθαι. πεισθέντες δ' ὑμεῖς εἵλεσθ' ἐκεῖνον
πρεσβευτὴν αὐτοκράτορα, ὃν τῷ προτέρῳ ἔτει στρατηγὸν
χειροτονηθέντ' ἀπεδοκιμάσατε, οὐ νομίζοντες εὔνουν
11 εἶναι τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἐλθὼν εἰς
Λακεδαίμον' ἔμεινεν ἐκεῖ πολὺν χρόνον, καταλιπὼν ὑμᾶς
πολιορκουμένους, εἰδὼς τὸ ὑμέτερον πλῆθος ἐν ἀπορίᾳ
ἐχόμενον καὶ διὰ τὸν πόλεμον καὶ τὰ κακὰ τοὺς πολλοὺς
τῶν ἐπιτηδείων ἐνδεεῖς ὄντας, νομίζων, εἰ διαθείη ὑμᾶς
ὥσπερ διέθηκεν, ἀσμένους ὁποιαντινοῦν ἐθελῆσαι ἂν εἰρή-
12 νην ποιήσασθαι. οἱ δ' ἐνθάδ' ὑπομένοντες κἀπιβουλεύοντες
καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν εἰς ἀγῶνα Κλεοφῶντα καθι-
στᾶσι, πρόφασιν μὲν ὅτι οὐκ ἦλθεν εἰς θῶπλ' ἀναπαυ-
σόμενος, τὸ δ' ἀληθὲς ὅτι ἀντεῖπεν ὑπὲρ ὑμῶν μὴ καθαι-
ρεῖν τὰ τείχη. ἐκείνῳ μὲν οὖν δικαστήριον παρασκευάσαντες
καὶ εἰσελθόντες οἱ βουλόμενοι ὀλιγαρχίαν καταστήσασθαι
ἀπέκτειναν ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ. Θηραμένης δ' ὕστερον
13 ἀφικνεῖται ἐκ Λακεδαίμονος. προσιόντες δ' αὐτῷ τῶν τε
στρατηγῶν τινες καὶ τῶν ταξιάρχων, ὧν ἦν Στρομβιχίδης
p. 131 καὶ Διονυσόδωρος, καὶ | ἄλλοι τινὲς τῶν πολιτῶν εὖνοι
ὄντες ὑμῖν, ὡς ἐδήλωσαν ὕστερον, ἠγανάκτουν σφόδρα.
ἦλθε γὰρ φέρων εἰρήνην τοιαύτην, οἵαν ἡμεῖς ἔργῳ μα-
θόντες ἔγνωμεν· πολλοὺς γὰρ τῶν πολιτῶν κἀγαθοὺς
14 ἀπωλέσαμεν, καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν τριάκοντ' ἐξηλάθημεν.
ἦν γὰρ ἀντὶ μὲν τοῦ ἐπὶ δέκα στάδια τῶν μακρῶν τειχῶν
διελεῖν ὅλα τὰ μακρὰ τείχη κατασκάψαι, ἀντὶ δὲ τοῦ ἄλλο

§ 9, 4. ποιήσει Stephanus. Scheibius cum MS. ποιήσειν.
§ 11, 5. post ὑμᾶς delevi glossema ἀπόρως, suadente Kaysero. Ib. 6. ἀσμένους. Vulgo ἀσμένως.
§ 12, 7. ἐπὶ pro ἐν τῇ προφάσει Baiterus.
§ 13, 3. εὖνοι ὄντες pro εὐνοοῦντες Cobetus. Ib. 4. post ὡς delevi γε, praeeunte Dobraeo. Ib. 5. οἵαν Cobetus. Vulgo ἥν.

τι ἀγαθὸν τῇ πόλει εὑρέσθαι τάς τε ναῦς παραδοῦναι τοῖς
Λακεδαιμονίοις καὶ τὸ περὶ τὸν Πειραιᾶ τεῖχος περιελεῖν.
15 *ὁρῶντες δ' οὗτοι ἄνδρες ὀνόματι μὲν εἰρήνην γενομένην,*
τῷ δ' ἔργῳ τὴν δημοκρατίαν καταλυομένην, οὐκ ἔφασαν
ἐπιτρέψειν ταῦτα γενέσθαι, οὐκ ἐλεοῦντες, ὦνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τὰ τείχη, εἰ πεσεῖται, οὐδὲ κηδόμενοι τῶν νεῶν, εἰ
Λακεδαιμονίοις παραδοθήσονται (οὐδὲν γὰρ αὐτοῖς τούτων
16 *πλέον ἢ ὑμῶν ἑκάστῳ προσῆκεν), ἀλλ' αἰσθόμενοι ἐκ τοῦ*
τρόπου τούτου τὸ ὑμέτερον πλῆθος καταλυθησόμενον, οὐδ'
(ὥς φασί τινες) οὐκ ἐπιθυμοῦντες εἰρήνην γίγνεσθαι, ἀλλὰ
βουλόμενοι βελτίω ταύτης εἰρήνην τῷ δήμῳ τῶν Ἀθη-
ναίων ποιήσασθαι. ἐνόμιζον δὲ δυνήσεσθαι, κἄπραξαν
17 *ἂν ταῦτα, εἰ μὴ ὑπ' Ἀγοράτου τουτουὶ ἀπώλοντο. γνοὺς*
δὲ Θηραμένης καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐπιβουλεύοντες ὑμῖν,
ὅτι εἰσί τινες οἳ κωλύσουσι τὸν δῆμον καταλυθῆναι κἀ-
ναντιώσονται περὶ τῆς ἐλευθερίας, προείλοντο, πρὶν τὴν
ἐκκλησίαν τὴν περὶ τῆς εἰρήνης γενέσθαι, τούτους πρότε-
ρον εἰς διαβολὰς καὶ κινδύνους καταστῆσαι, ἵνα μηδεὶς
18 *ἐκεῖ ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου πλήθους ἀντιλέγοι. ἐπιβουλὴν οὖν*
τοιαύτην ἐπιβουλεύουσι· πείθουσι γὰρ Ἀγόρατον τουτονὶ
μηνυτὴν κατὰ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων γενέσθαι,
οὐ ξυνειδότ' ἐκείνοις, ὦνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδέν (οὐ γὰρ
δήπου ἐκεῖνοι οὕτως ἀνόητοι ἦσαν κἄφιλοι, ὥστε περὶ
τηλικούτων ἂν πραγμάτων Ἀγόρατον ὡς πιστὸν καὶ εὔ-
νουν, δοῦλον κἀκ δούλων ὄντα, παρεκάλεσαν), ἀλλ'
19 *ἐδόκει αὐτοῖς οὗτος ἐπιτήδειος εἶναι μηνυτής. ἐβούλοντ'*
οὖν ἄκοντα δοκεῖν αὐτὸν μηνύειν, ὅπως πιστότερ' ὑμῖν
εἰπεῖν φαίνοιτο. ὡς δ' ἑκὼν ἐμήνυσε, καὶ ὑμᾶς οἶμαι ἐκ
τῶν πεπραγμένων αἰσθήσεσθαι. εἰσπέμπουσι γὰρ εἰς τὴν
βουλὴν Θεόκριτον τὸν τοῦ Ἐλαφοστίκτου καλούμενον· ὁ
δὲ Θεόκριτος οὗτος ἑταῖρος ἦν τῷ Ἀγοράτῳ κἀπιτήδειος.
20 *ἡ δὲ βουλὴ διέφθαρτο καὶ ὀλιγαρχίας ἐπεθύμει ὡς οἷόν τε*

§ 15, 3. *ἐπιτρέψειν* pro *ἐπιτρέψαι* Dobraeus, alii.
§ 16, 1. *πλέον*. Vulgo *πλεῖον*.
§ 17, 2. post *δὲ* delevi *ταῦτα* male repetitum e vs. superiore. Ib. 4. *προ-εἵλοντο* pro *εἵλοντο* debetur Dobraeo. Ib. 5. scripsi *πρότερον*. Vulgo *πρῶτον*.
§ 18, 6. post *πραγμάτων* delevi *πράττοντες* cum Reiskio et Dobraeo.
§ 19, 2. ante *μηνύειν* delevi magistelli additamentum *καὶ μὴ ἑκόντα*. Ib. 3. *εἰπεῖν φαίνοιτο*. Vulgo *ὑποφαίνοιτο*. Dobraeus *φαίνοιτο*. Ib. 4. *εἰσπέμπουσι* pro *ἐκπέμπουσι* Dobraeus. Ib. 5. post *βουλήν* libri inserunt: *τὴν πρὸ τῶν τριάκοντα βουλεύουσαν*. Scheibius auctore Dobraeo inclusit, ego omisi.

μάλιστα. τεκμήριον δέ· οἱ γὰρ πολλοὶ οἱ ἐξ ἐκείνης τῆς βουλῆς τὴν ὑστέραν βουλὴν ἐβούλευον. τοῦ δ' ἕνεκα ταῦτα λέγω ὑμῖν; ἵν' εἰδῆθ' ὅτι τὰ ψηφίσματα τἀξ ἐκείνης τῆς βουλῆς οὐκ ἐπ' εὐνοίᾳ τῇ ὑμετέρᾳ ἀλλ' ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου τοῦ ὑμετέρου ἅπαντ' ἐγένετο, καὶ ὡς τοιούτοις οὖσιν
21 αὐτοῖς τὸν νοῦν μὴ προσέχητε. εἰσελθὼν δ' εἰς ταύτην τὴν βουλὴν ἐν ἀπορρήτῳ Θεόκριτος μηνύει ὅτι συλλέγονταί τινες ἐναντιωσόμενοι τοῖς τότε καθισταμένοις πράγμασι. τὰ μὲν οὖν ὀνόματ' οὐκ ἔφη αὐτῶν ἐρεῖν καθ' ἕκαστον· ὅρκους τε γὰρ ὀμωμοκέναι τοὺς αὐτοὺς ἐκείνοις, καὶ εἶναι ἑτέρους οἳ ἐροῦσι τὠνόματα, αὐτὸς δ' οὐκ ἄν ποτε
22 ποιῆσαι ταῦτα. καίτοι εἰ μὴ ἐκ παρασκευῆς ἐμηνύετο, πῶς οὐκ ἂν ἠνάγκασεν ἡ βουλὴ εἰπεῖν τὠνόματα Θεόκριτον καὶ μὴ ἀνώνυμον τὴν μήνυσιν ποιήσασθαι; νυνὶ δὲ τοῦτο τὸ ψήφισμα ψηφίζεται.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

23 Ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο τὸ ψήφισμ' ἐψηφίσθη, κατέρχονται ἐπὶ τὸν Ἀγόρατον εἰς Πειραιᾶ οἱ αἱρεθέντες τῶν βουλευτῶν, καὶ περιτυχόντες αὐτῷ ἐν ἀγορᾷ ἐζήτουν ἄγειν. παραγενόμενος δὲ Νικίας καὶ Νικομένης κἄλλοι τινές, ὁρῶντες τὰ πράγματ' οὐχ οἷα βέλτιστ' ἐν τῇ πό-
p. 132 λει | ὄντα, ἄγειν μὲν τὸν Ἀγόρατον οὐκ ἔφασαν προήσεσθαι, ἀφῃροῦντο δὲ καὶ ἠγγυῶντο καὶ ὡμολόγουν
24 παράξειν εἰς τὴν βουλήν. γραψάμενοι δ' οἱ βουλευταὶ τὠνόματα τῶν ἐγγυωμένων καὶ κωλυόντων, ἀπιόντες ᾤχοντ' εἰς ἄστυ. ὁ δ' Ἀγόρατος καὶ οἱ ἐγγυηταὶ καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν Μουνυχίασιν· ἐπειδὴ δ' ἐκεῖ ἦσαν, ἐβουλεύοντο τί χρὴ ποιεῖν. ἐδόκει οὖν τοῖς ἐγγυηταῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἐκποδὼν ποιήσασθαι τὸν Ἀγόρατον
25 ὡς τάχιστα, καὶ παρορμίσαντες δύο πλοῖ' ἐδέοντ' αὐτοῦ παντὶ τρόπῳ ἀπελθεῖν Ἀθήνηθεν, καὶ αὐτοὶ ἔφασαν συν-

§ 20, 1. post βουλὴ omisi interpretamentum ἡ πρὸ τῶν τριάκοντα βουλεύουσα et ib. 3 post βουλὴν verba: τὴν ἐπὶ τῶν τριάκοντα. Horum neutrum fefellit Dobraeum. Ibidem 1 scripsi οἷόν τε pro ἴστε ex acuta Hamakeri suspicione. Mox 6 ἐγένετο Marklandus pro ἐλέγετο. Tandem 7 dedi μὴ προσέχητε e cod. C. Scheibius delevit μὴ cum cod. X.

§ 23, 2. vulgo τὸν Πειραιᾶ. Delevi articulum.

§ 25. post πλοῖα delevi emblema Μουνυχίασιν, quod non latuit Dobraeum.

ἐκπλευσεῖσθαι, ἕως τὰ πράγματα κατασταίη, λέγοντες
ὅτι, εἰ κομισθείη εἰς τὴν βουλήν, βασανιζόμενος ἴσως
ἀναγκασθήσεται ὀνόματ' εἰπεῖν Ἀθηναίων ὧν ἂν ὑποβά-
λωσιν οἱ βουλόμενοι κακόν τι ἐν τῇ πόλει ἐργάζεσθαι.
26 ταῦτ' ἐκείνων δεομένων, καὶ παρασκευασάντων πλοῖα,
καὶ αὐτῶν ἑτοίμων ὄντων συνεκπλεῖν, οὐκ ἠθέλησε πεί-
θεσθαι αὐτοῖς Ἀγόρατος οὑτοσί. καίτοι, ὦ Ἀγόρατε, εἰ
μή τί σοι ἦν παρεσκευασμένον κἀπίστευες μηδὲν κακὸν
πείσεσθαι, πῶς οὐκ ἂν ᾤχου καὶ πλοίων παρεσκευασμένων
καὶ τῶν ἐγγυητῶν ἑτοίμων ὄντων σοι συνεκπλεῖν; ἔτι γὰρ
27 οἷόν τέ σοι ἦν, καὶ οὔπω ἡ βουλή σου ἐκράτει. ἀλλὰ
μὲν δὴ οὐχ ὅμοιά γε σοὶ κἀκείνοις ὑπῆρχεν. πρῶτον μὲν
γὰρ Ἀθηναῖοι ἦσαν ὥστ' οὐκ ἐδεδίεσαν βασανισθῆναι·
ἔπειτα πατρίδα σφετέραν αὐτῶν καταλιπόντες ἕτοιμοι
ἦσαν συνεκπλεῖν μετὰ σοῦ, ἡγησάμενοι ταῦτα μᾶλλον
λυσιτελεῖν ἢ τῶν πολιτῶν πολλοὺς κἀγαθοὺς ὑπὸ σοῦ
ἀδίκως ἀπολέσθαι. σοὶ δὲ πρῶτον μὲν κίνδυνος ἦν βα-
σανισθῆναι ὑπομείναντι, ἔπειτ' οὐ πατρίδ' ἂν σαυτοῦ
28 κατέλιπες· ὥστ' ἐκ παντὸς τρόπου σοὶ μᾶλλον ἢ ἐκείνοις
ἐκπλεῦσαι συνέφερεν, εἰ μή τι ἦν ᾧ ἐπίστευες. νῦν δ'
ἄκων μὲν προσποιεῖ, ἑκὼν δὲ πολλοὺς κἀγαθοὺς Ἀθηναίων
ἀπέκτεινας. ὡς δὲ παρεσκευάσθη ἅπανθ' ἃ ἐγὼ λέγω,
καὶ μάρτυρές εἰσι καὶ αὐτὸ τὸ ψήφισμα σοῦ τὸ τῆς βου-
λῆς καταμαρτυρήσει.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

29 Ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο τὸ ψήφισμ' ἐψηφίσθη καὶ ἦλθον
οἱ ἐκ τῆς βουλῆς Μουνυχίαζε, ἑκὼν ἀνέστη Ἀγόρατος
ἀπὸ τοῦ βωμοῦ· καίτοι νῦν γε βίᾳ φησὶν ἀφαιρεθῆναι.
30 ἐπειδὴ δ' εἰς τὴν βουλὴν ἐκομίσθησαν, ἀπογράφει Ἀγό-
ρατος πρῶτον μὲν τῶν αὑτοῦ ἐγγυητῶν τὠνόματα, ἔπει-
τα τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων, ἔπειτα δὲ καὶ
ἄλλων τινῶν πολιτῶν. ἡ δ' ἀρχὴ αὕτη τοῦ παντὸς κακοῦ
ἐγένετο. ὡς δ' ἀπέγραψε τὠνόματα, οἶμαι μὲν καὶ αὐτὸν
ὁμολογήσειν· εἰ δὲ μή, ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγὼ αὐτὸν ἐξελέγξω.
Ἀπόκριναι δή μοι.

§ 27, 4. ad ἔπειτα cf. § 4, § 27, 8 et § 30, 2.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ.

31 Ἐβούλοντο τοίνυν, ὦνδρες δικασταί, ἔτι πλειόνων αὐτὸν τὠνόματ' ἀπογράψαι· οὕτω σφόδρ' ἔρρωθ' ἡ βουλὴ κακόν τι ἐργάζεσθαι. τούτους μὲν οὖν ἅπαντας ἑκὼν
32 ἀπογράφει, οὐδεμιᾶς αὐτῷ ἀνάγκης οὔσης. ἐπειδὴ δ' ἡ ἐκκλησία Μουνυχίασιν ἐν τῷ θεάτρῳ ἐγίγνετο, οὕτω σφόδρα τινὲς ἐπεμελοῦνθ' ὅπως καὶ ἐν τῷ δήμῳ περὶ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων μήνυσις γένοιτο (περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀπέχρη ἡ ἐν τῇ βουλῇ γεγενημένη), ὥστε κἀκεῖ παράγουσι τουτονὶ εἰς τὸν δῆμον. Καί μοι ἀπόκριναι, ὦ Ἀγόρατε· ἀλλ' οὐκ οἶμαί σ' ἔξαρνον γενήσεσθαι ἃ ἐναντίον Ἀθηναίων ἁπάντων ἐποίησας.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ.

33 Ὁμολογεῖ μὲν καὶ αὐτός, ὅμως δὲ καὶ τὰ ψηφίσμαθ' ὑμῖν τοῦ δήμου ἀναγνώσεται.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

Ὅτι μὲν ἀπέγραψεν Ἀγόρατος οὑτοσὶ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τὠνόματα κἀν τῇ βουλῇ κἀν τῷ δήμῳ, καὶ ἔστι φονεὺς ἐκείνων, σχεδόν τι οἶμαι ὑμᾶς ἐπίστασθαι· ὡς τοίνυν ἁπάντων τῶν κακῶν αἴτιος τῇ πόλει ἐγένετο καὶ οὐδ' ὑφ' ἑνὸς αὐτὸν προσήκει ἐλεεῖσθαι, ἐγῷμαι ὑμῖν ἐν
34 κεφαλαίοις ἀποδείξειν. ἐπειδὴ γὰρ ἐκεῖνοι συλληφθέντες
p. 133. ἐδέθησαν, | τότε καὶ ὁ Λύσανδρος εἰς τοὺς λιμένας τοὺς

§ 31, 3. Post ἐργάζεσθαι delevi verba: καὶ αὐτὸς οὐκ ἐδόκει αὐτοῖς ἅπαντα τἀληθῆ πω κατηγορηκέναι, quemadmodum edidit Scheibius e cod. X, cuius scripturae, duce Sauppio, addidit καί. At interpolatorem arguit, ni fallor, tum αὐτὸς pro οὗτος tum κατηγορηκέναι pro κατειρηκέναι positum. Neque est dubium οὕτω referendum esse ad praegressa. Quam crisin confirmari arbitror lectione cod. C: ἐργάζεσθαι αὐτόν, ὥστε οὐκ ἐδόκει κτέ. Ib. 5 post οὔσης in libris additur: μετὰ τοῦτο προσγράφει ἑτέρους τῶν πολιτῶν, quae Dobraeo obsecutus inclusit Scheibius, ego omisi.

§ 32, 5 In his constituendis secutus sum Scheibium, nisi quod inclusum ab illo post βουλῇ interpretamentum μήνυσις plane delevi. Ib. 6. In textu de meo addidi pronomen τουτονί. Mox 7 γενήσεσθαι Cobetus pro γενέσθαι. Scheibius addidit ἄν. Rectius tamen, nisi fallor, eam particulam inseruisset statim post negationem.

§ 33, 4. Vulgo: καὶ τὰ ἐν τῇ βουλῇ καὶ τὰ ἐν τῷ δήμῳ. Delevi articulos cum Hamakero. Ib. 5 κατέστησαν pro κατεστάθησαν coniecit Scheibius.

ὑμετέρους εἰσέπλευσε, καὶ αἱ νῆες αἱ ὑμέτεραι Λακεδαιμονίοις παρεδόθησαν, καὶ τὰ τείχη κατεσκάφη, καὶ οἱ τριάκοντα κατέστησαν, καὶ τί οὐ τῶν δεινῶν τῇ πόλει ἐγένετο;
35 ἐπειδὴ τοίνυν οἱ τριάκοντα κατέστησαν, εὐθέως κρίσιν τοῖς ἀνδράσι τούτοις ἐποίουν ἐν τῇ βουλῇ, ὁ δὲ δῆμος ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐν δισχιλίοις ἐψηφίσατο. Καί μοι ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

36 Εἰ μὲν οὖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐκρίνοντο, ῥᾳδίως ἂν ἐσώζοντο· ἅπαντες γὰρ ἤδη ἐγνωκότες ἦθ' οὗ ἦν κακοῦ ἡ πόλις, ἐν ᾧ οὐδὲν ἔτ' ὠφελεῖν ἐδύνασθε· νῦν δ' εἰς τὴν βουλὴν αὐτοὺς εἰσάγουσιν. ἡ δὲ κρίσις τοιαύτη
37 ἐγίγνετο, οἵαν καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ ἐπίστασθε. οἱ μὲν γὰρ τριάκοντ' ἐκάθηντ' ἐπὶ τῶν βάθρων, οὗ νῦν οἱ πρυτάνεις καθέζονται· δύο δὲ τράπεζαι ἐν τῷ πρόσθεν τῶν τριάκοντ' ἐκείσθην· τὴν δὲ ψῆφον οὐκ εἰς καδίσκους ἀλλὰ φανερὰν ἐπὶ τὰς τραπέζας ταύτας ἔδει τίθεσθαι, ὥστ'
38 ἐκ τίνος τρόπου ἔμελλέ τις αὐτῶν σωθήσεσθαι; ἑνὶ δὲ λόγῳ, ὅσοι εἰς τὸ βουλευτήριον ἐπὶ τῶν τριάκοντ' εἰσῆλθον κριθησόμενοι, ἁπάντων θάνατος κατεγιγνώσκετο καὶ οὐδενὸς ἀπεψηφίσαντο, πλὴν Ἀγοράτου τουτουί· τοῦτον δ' ἀφεῖσαν ὡς εὐεργέτην ὄντα· ἵνα δ' εἰδῆθ' ὡς πολλοὶ ὑπὸ τούτου τεθνᾶσι, βούλομαι ὑμῖν τὠνόματ' αὐτῶν ἀναγνῶναι.

ΟΝΟΜΑΤΑ.

39 Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦνδρες δικασταί, θάνατος αὐτῶν κατεγνώσθη κἄδει αὐτοὺς ἀποθνήσκειν, μεταπέμπονται εἰς τὸ δεσμωτήριον ὁ μὲν ἀδελφήν, ὁ δὲ μητέρα, ὁ δὲ γυναῖκα, ἥτις ἦν ἑκάστῳ αὐτῶν προσήκουσα, ἵνα τὰ ὕστατ'

§ 36, 4 post *αὐτοὺς* delevi interpretamentum *τὴν ἐπὶ τῶν τριάκοντα*, praeëunte Dobraeo.

§ 37, 5. Sequitur post *τίθεσθαι* in C *τὴν μὲν ἐπὶ τὴν πρώτην, τὴν δὲ καθαιροῦσαν ἐπὶ τὴν ὑστέραν*, in X *τὴν μὲν καθαιροῦσαν ἐπὶ τὴν ὑστέραν*, quam lectionem recepit Scheibius, punctis additis post *ὑστέραν*. Ego non dubitavi probare Kayseri sententiam, totum incisum recidentis.

§ 39, 4. Vulgo *ὁ δὲ ἥτις*. At sensus est: *prout unicuique eorum erat.*

40 ἀσπασάμενοι τοὺς αὑτῶν οὕτω τὸν βίον τελευτήσειαν. καὶ δὴ καὶ Διονυσόδωρος μεταπέμπεται τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμήν, γυναῖχ' ἑαυτοῦ οὖσαν. πυθομένη δ' ἐκείνη ἀφικνεῖται, μέλαν θ' ἱμάτιον ἠμφιεσμένη κἀποκειραμένη, ὡς εἰκὸς ἦν
41 ἐπί τἀνδρὶ τῷ αὑτῆς τοιαύτῃ συμφορᾷ κεχρημένῳ. ἐναντίον δὲ τῆς ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς Διονυσόδωρος τά τ' οἰκεῖα τὰ αὑτοῦ διέθετο ὅπως αὐτῷ ἐδόκει, καὶ περὶ Ἀγοράτου τουτουὶ ἔλεγεν ὅτι αἴτιος αὐτῷ ἦν τοῦ θανάτου, κἀπέσκηπτεν ἐμοὶ καὶ Διονυσίῳ τουτῳί, τἀδελφῷ τῷ αὑτοῦ, καὶ τοῖς
42 φίλοις πᾶσι τιμωρεῖν ὑπὲρ αὑτοῦ Ἀγόρατον· καὶ τῇ γυναικὶ τῇ αὑτοῦ ἐπέσκηπτε, νομίζων αὐτὴν κύειν ἐξ αὑτοῦ, ἐὰν γένηται αὐτῇ παιδίον, φράζειν τούτῳ ἀνδρὶ γενομένῳ ὅτι τὸν πατέρ' αὐτοῦ Ἀγόρατος ἀπέκτεινε, καὶ κελεύειν τιμωρεῖν ὑπὲρ αὑτοῦ. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, μάρτυρας τούτων παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

43 Οὗτοι μὲν τοίνυν, ὦνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπ' Ἀγοράτου ἀπογραφέντες ἀπέθανον· ἐπεὶ δὲ τούτους ἐκποδὼν ἐποιήσανθ' οἱ τριάκοντα, σχεδόν τι οἶμαι ὑμᾶς ἐπίστασθαι ὡς πολλὰ καὶ δεινὰ μετὰ ταῦτα τῇ πόλει ἐγένετο· ὧν οὗτος ἁπάντων αἴτιός ἐστιν, ἀποκτείνας ἐκείνους.
44 ἀνιῶμαι μὲν οὖν ὑπομιμνήσκων τὰς γεγενημένας συμφορὰς τῇ πόλει, ἀνάγκη δ' ἐστίν, ὦνδρες δικασταί, ἐν τῷ παρόντι καιρῷ, ἵν' εἰδῆθ' ὡς σφόδρ' ὑμῖν ἐλεεῖν προσήκει Ἀγόρατον. ἴστε μὲν γὰρ τοὺς ἐκ Σαλαμῖνος τῶν πολιτῶν κομισθέντας, οἷοι ἦσαν καὶ ὅσοι, καὶ οἵῳ ὀλέθρῳ ὑπὸ τῶν τριάκοντ' ἀπώλοντο· ἴστε δὲ τοὺς ἐξ Ἐλευσῖνος, ὡς πολλοὶ ταύτῃ τῇ συμφορᾷ ἐχρήσαντο· μέμνησθε δὲ καὶ τοὺς ἐνθάδε διὰ τὰς ἰδίας ἔχθρας ἀπαγομένους εἰς
45 τὸ δεσμωτήριον· οἳ οὐδὲν κακὸν τὴν πόλιν ποιήσαντες

§ 40, 4 *κἀποκειραμένη* inserui e Kayseri coniectura. Scheibius indicavit lacunam. Ib. 5 *τῷ αὑτῆς* pro *αὐτῆς*. Van den Es delendum suspicatur.

§ 41, 2. *αὐτῷ* addendum esse docuit Cobetus.

§ 42, 3. Vulgo *τῷ γενομένῳ*. Quod exhibui debetur anonymo in Mnemos. t. III. Supra pro *κυεῖν* restitui formam genuinam ex X. Ib. 5. Delevi quod in libris post *αὐτοῦ* legitur emblema *ὡς φονέα ὄντα*.

§ 43, 3. Vulgo *σχεδόν*. De meo adscripsi *τι*.

ἠναγκάζοντ' αἰσχίστῳ κἀκλεεστάτῳ ὀλέθρῳ ἀπόλλυ-
σθαι, οἱ μὲν γονέας πρεσβύτας καταλείποντες, οἳ ἤλπιζον
ὑπὸ τῶν σφετέρων αὐτῶν παίδων γηροτροφηθέντες ταφή-
p. 134. σεσθαι, | οἱ δ' ἀδελφὰς ἀνεκδότους, οἱ δὲ παῖδας μικροὺς
46 πολλῆς ἔτι θεραπείας δεομένους· οὓς, ὦνδρες δικασταί,
ποίαν τίν' οἴεσθε γνώμην περὶ τούτου ἔχειν, ἢ ποίαν τίν'
ἂν ψῆφον θέσθαι, εἰ ἐπ' ἐκείνοις γένοιτο, ἀποστερηθέντας
47 διὰ τοῦτον τῶν ἡδίστων; πρὸς δὲ τούτοις τὰ ἴδια
ἀπωλέσατε, καὶ τὸ τελευταῖον συλλήβδην ἅπαντες ὑπὸ
τῶν τριάκοντ' ἐκ τῆς πατρίδος ἐξηλάθητε. ταῦτ' ἐκεῖ-
νοι οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες αἰσθόμενοι οὐκ ἂν ἔφασαν ἐπιτρέψαι
48 τὴν εἰρήνην, ὦνδρες δικασταί, ποιήσασθαι· οὓς σύ, Ἀγό-
ρατε, βουλομένους ἀγαθόν τι πρᾶξαι τὴν πόλιν ἀπέκτει-
νας μηνύσας, καὶ αἴτιος εἶ ἁπάντων τῇ πόλει τῶν κακῶν
τῶν γεγενημένων. νῦν οὖν μνησθέντες καὶ τῶν ἰδίων
ἕκαστος δυστυχημάτων καὶ τῶν κοινῶν τῆς πόλεως, τιμω-
ρεῖσθε τὸν αἴτιον τούτων.

49 Θαυμάζω δ' ἔγωγε, ὦνδρες δικασταί, ὅ τί ποτε τολμή-
σει πρὸς ὑμᾶς ἀπολογεῖσθαι· δεῖ γὰρ αὐτὸν ἀποδεῖξαι
ὡς οὐ κατεμήνυσε τῶν ἀνδρῶν τούτων οὐδ' αἴτιος αὐτοῖς
50 ἐστι τοῦ θανάτου, ὅπερ οὐκ ἂν δύναιτ' οὐδέποτε. πρῶτον
μὲν γὰρ τὰ ψηφίσματ' αὐτοῦ τάκ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ
δήμου καταμαρτυρεῖ, διαρρήδην ἀγορεύοντα περὶ ὧν Ἀγό-
ρατος κατείρηκεν· ἔπειθ' ἡ κρίσις, ἣν ἐκρίθη ἐπὶ τῶν

§ 45, 3. Dobraeo auctore, Scheibius post *γονέας* inclusit *σφετέρους αὐτῶν*, ego omisi. Mox 4 meo Marte ante *ταφήσεσθαι* delevi subridiculum additamentum *ἐπειδὴ τελευτήσαιεν* (sic) *τὸν βίον*.

§ 46, 4. Post *ἡδίστων* in MSS. sequuntur haec: *ἔτι δὲ τὰ τείχη ὡς κατεσκάφη, καὶ αἱ νῆες τοῖς πολεμίοις παρεδόθησαν, καὶ τὰ νεώρια καθῃρέθη, καὶ Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀκρόπολιν ὑμῶν εἶχον καὶ ἡ δύναμις ἅπασα τῆς πόλεως παρελύθη, ὥστε μηδὲν διαφέρειν τῆς ἐλαχίστης πόλεως τὴν πόλιν.* Quae verba insiticia esse, cl. § 34, recte videtur iudicasse Hamakerus.

§ 47, 1. Vulgo *τὰς ἰδίας οὐσίας*, sed optimi libri CX omittunt *οὐσίας*, unde de coniectura additum esse suspicor. Verum videtur aut *τὰ ἴδια* aut *τὰς οὐσίας*. Ib. 4 *ἂν* inserui, auctore Dobraeo. Possis tamen quoque cum eodem scribere *ἐπιτρέψειν*.

§ 48, 2. *τὴν πόλιν*. Vulgo *τῇ πόλει*. Ib. 3 post *μηνύσας* cum Dobraeo ut insiticia delevi verba *αὐτοὺς τῇ πόλει ἐπιβουλεύειν τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ*.

§ 49, 4. Scheibius ὃ *οὐκ ἄν*. Ego cum Bekkero ὅπερ *οὐκ ἂν* e C.

§ 50, 2. Suspicor: *τό τ' ἐκ τῆς βουλῆς καὶ τὸ ἐκ τοῦ δήμου*. Ad *ἔπειτα* cf. adn. ad § 27, 4.

τριάκοντα κἀφείθη, διαρρήδην λέγει, „διότι" φησίν „ἔδοξε τἀληθῆ εἰσαγγεῖλαι." Καί μοι ἀνάγνωθι.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ. ΓΝΩΣΙΣ. ΓΡΑΦΑΙ.

51 Ὡς μὲν οὖν οὐκ ἀπέγραψεν, οὐδενὶ τρόπῳ δύναιτ' ἂν ἀποδεῖξαι· δεῖ τοίνυν αὐτὸν ὡς δικαίως ἐμήνυσεν ἀποφαίνειν, ὁρῶν αὐτοὺς πονηρὰ κοὐκ ἐπιτήδεια τῷ δήμῳ τῷ ὑμετέρῳ πράττοντας. οἴομαι δ' οὐδ' ἂν τοῦτ' αὐτὸν ἐπιχειρῆσαι ἀποδεικνύναι. οὐ γὰρ δήπου, εἴ τι κακὸν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων εἰργάσαντο, οἱ τριάκοντα τιμωροῦντες ὑπὲρ τοῦ δήμου ἂν αὐτοὺς ἀπέκτειναν, ἀλλ' οἶμαι πολὺ τοὐναντίον τούτου.

52 Ἀλλ' ἴσως φήσει ἄκων τοσαῦτα κάκ' ἐργάσασθαι. ἐγὼ δ' οὐκ οἶμαι, ὦνδρες δικασταί, οὐδ' ἐάν τις ὑμᾶς ὡς μάλιστ' ἄκων κάκ' ἐργάσηται, ὧν μὴ οἷόν τε γενέσθαι ἐστὶν ὑπερβολήν, τούτου ἕνεκ' οὐ δεῖν ὑμᾶς ἀμύνεσθαι. εἶτα δὲ κἀκείνου μέμνησθε, ὅτι ἐξῆν Ἀγοράτῳ τουτῳί, πρὶν εἰς τὴν βουλὴν κομισθῆναι, ὅτ' ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐκάθητο Μουνυχίασι, σωθῆναι· καὶ γὰρ πλοῖα παρεσκεύαστο καὶ
53 οἱ ἐγγυηταὶ ἕτοιμοι ἦσαν συναπιέναι. καίτοι εἰ ἐκείνοις ἐπίθου καὶ ἠθέλησας ἐκπλεῦσαι μετ' ἐκείνων, οὔτ' ἂν ἑκὼν οὔτ' ἄκων τοσούτους Ἀθηναίων ἀπέκτεινας· νῦν δὲ πεισθεὶς ὑφ' ὧν τότ' ἐπείσθης, εἰ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων τὠνόματα μόνον εἴποις, μέγα τι ᾤου παρ' αὐτῶν διαπράξεσθαι. οὔκουν τούτου ἕνεκα δεῖ σε παρ' ἡμῶν συγγνώμης τινὸς τυχεῖν, ἐπεὶ οὐδ' ἐκεῖνοι παρὰ σοῦ
54 οὐδεμιᾶς ἔτυχον, οὓς σὺ ἀπέκτεινας. καὶ Ἱππίας μὲν ὁ Θάσιος καὶ Ξενοφῶν ὁ Καριδεύς, οἳ ἐπὶ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ τούτῳ ὑπὸ τῆς βουλῆς μετεπέμφθησαν, οὗτοι μὲν ἀπέθανον, ὁ μὲν στρεβλωθείς, ὁ δ' Ἱππίας οὕτω . . . .,

§ 51, 2. Delevi suadente Scheibio *ταῦτα* post *ἐμήνυσεν*. Ib. 6 post *τριάκοντα* expungi iubenti vocabula *δεδιότες μὴ καταλυθείη ἂν ὁ δῆμος* obtemperavi Dobraeo.

§ 52, 3 emblema *μέγαλα* ante *κακά* eliminavi, iubente eodem, cui non potui non morem gerere ib. 4 eiicienti *οὐ* ante *τούτου*. Mox 5 vulgo *κἀκείνων*.

§ 53, 5. Vulgo *διαπράξασθαι*.

§ 54, 4. Indicante van den Essio, post *στρεβλωθείς* eieci glossema *Ξενοφῶν*. Ib. 5. Rauchensteinius coniecit: *οὕτως ὡς ἴστε*. Westermannus *οὔπω*, quae suspicio vel eo nomine falsa est, quod ita supra scriptum esset *ὁ μὲν ἤδη στρ.* Accedit, quod lacuna significata est in optimis MSS.

διότι οὐκ ἄξιοι ἐδόκουν τοῖς τριάκοντα σωτηρίας εἶναι
(οὐδένα γὰρ Ἀθηναίων ἀπώλεσαν)· Ἀγόρατος δ᾽ ἀφείθη,
διότι ἐδόκει ἐκείνοις τὰ ἥδιστα πεποιηκέναι.
55 Ἀκούω δ᾽ αὐτὸν καὶ εἰς Μενέστρατον ἀναφέρειν τι περὶ
τῶν γραφῶν τούτων. τὸ δὲ τοῦ Μενεστράτου πρᾶγμα
τοιοῦτον ἐγένετο. οὗτος ἀπεγράφη ὑπὸ τοῦ Ἀγοράτου καὶ
p. 135 συλληφθεὶς ἐδέδετο· | Ἁγνόδωρος δ᾽ ἦν Ἀμφιτροπαιεύς,
δημότης τοῦ Μενεστράτου, Κριτίου κηδεστὴς τοῦ τῶν
τριάκοντα. οὗτος οὖν, ὅθ᾽ ἡ ἐκκλησία Μουνυχίασιν ἐν τῷ
θεάτρῳ ἐγίγνετο, ἅμα μὲν βουλόμενος τὸν Μενέστρατον
σωθῆναι, ἅμα δ᾽ ὡς πλείστους ἀπογραφέντας ἀπολέσθαι,
παράγει αὐτὸν εἰς τὸν δῆμον, καὶ εὑρίσκονται αὐτῷ κατὰ
τὸ ψήφισμα τουτὶ ἄδειαν.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

56 Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο τὸ ψήφισμ᾽ ἐγένετο, μηνύει ὁ Μενέ-
στρατος καὶ προσαπογράφει ἑτέρους τῶν πολιτῶν. τοῦτον
μέντοι οἱ μὲν τριάκοντ᾽ ἀφεῖσαν ὥσπερ Ἀγόρατον τουτονί,
δόξαντα τἀληθῆ εἰσαγγεῖλαι, ὑμεῖς δὲ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον
λαβόντες ἐν δικαστηρίῳ ὡς ἀνδροφόνον ὄντα, θάνατον
αὐτοῦ καταψηφισάμενοι, τῷ δημίῳ παρέδοτε, κἀπετυμ-
57 πανίσθη. καίτοι εἰ δικαίως ἐκεῖνος ἀπέθανεν, ἦ που Ἀγό-
ρατος σφόδρα γε δικαίως ἀποθανεῖται, ὅς γε τόν τε
Μενέστρατον ἀπογράψας αἴτιος ἐκείνῳ ἐστὶ τοῦ θανάτου,
καὶ τοῖς ὑπὸ Μενεστράτου ἀπογραφεῖσι τίς αἰτιώτερος ἢ
ὁ εἰς τοιαύτην ἀνάγκην ἐκεῖνον καταστήσας;
58 Ἀνόμοιος δέ μοι δοκεῖ Ἀριστοφάνει γενέσθαι τῷ Χολ-
λείδῃ, ὃς ἐγγυητὴς τότε τούτου ἐγένετο καὶ τὰ πλοῖα
παρασκευάσας Μουνυχίασιν ἕτοιμος ἦν συνεκπλεῖν μετὰ
τούτου. καὶ τό γ᾽ ἐπ᾽ ἐκείνῳ εἶναι ἐσώθης, καὶ οὔτ᾽ ἂν
Ἀθηναίων οὐδέν᾽ ἀπώλεσας οὔτ᾽ ἂν αὐτὸς σὺ εἰς τοιού-
59 τους κινδύνους κατέστης· νῦν δὲ καὶ τὸν σωτῆρα τὸν σαυ-

§ 55, 3. Ante *οὗτος* vulgo legitur *ὁ Μενέστρατος*, quod nomen ut suspectum delevi. Ib. 6. suspecta vocabula: *Μουνυχίασιν ἐν τῷ θεάτρῳ*. Cf. § 32.

§ 56, 6. Vulgo: *θάνατον δικαίως καταψ.* et § 57, 1 *καίτοι εἰ ἐκεῖνος ἀπ.* De meo addidi pronomen *αὐτοῦ*, (cf. § 66,2) et de Scheibii coniectura transposui *δικαίως*, simul inserto *σφόδρα* § 57, 2, ut voluit Kayserus.

§ 58, 3. *Μουνυχίασιν* hic abesse malim. Ib. 4 *ἐκείνῳ* Scaliger. Vulgo *ἐκεῖνον*. Ibidem aliquis praetulerit *μετ᾽ αὐτοῦ*.

τοῦ ἐτόλμησας ἀπογράψαι, κἀπογράψας ἀπέκτεινας κἀκεῖνον καὶ τοὺς ἄλλους ἐγγυητάς. τοῦτον μέντοι ὡς οὐ καθαρῶς Ἀθηναῖον ὄντ' ἐβούλοντό τινες βασανισθῆναι, καὶ τουτὶ τὸ ψήφισμα τὸν δῆμον ἀναπείθουσι ψηφίζεσθαι.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

60 Μετὰ τοῦτο τοίνυν προσιόντες τῷ Ἀριστοφάνει οἱ πράττοντες τότε τὰ πράγματ' ἐδέοντ' αὐτοῦ κατειπεῖν καὶ σώζεσθαι, καὶ μὴ κινδυνεύειν ἀγωνισάμενον τῆς ξενίας τἄσχατα παθεῖν. ὁ δ' οὐκ ἔφη οὐδέποτε. οὕτω χρηστὸς ἦν καὶ περὶ τοὺς δεδεμένους καὶ περὶ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, ὥσθ' εἵλετο μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ κατειπεῖν
61 κἀδίκως τινὰς ἀπολέσαι. ἐκεῖνος μὲν τοίνυν καὶ αὐτὸς ὑπὸ σοῦ ἀπολλύμενος τοιουτοσὶ ἐγένετο. σὺ δ' οὐδὲν τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις συνειδώς, πεισθεὶς δ' ὡς σύ γε, ἂν ἐκεῖνοι ἀπόλωνται, μεθέξεις τῆς τότε καθισταμένης πολιτείας, ἀπέγραφες κἀπέκτεινας Ἀθηναίων πολλοὺς κἀγαθούς.

62 Βούλομαι δ' ὑμῖν, ὦνδρες δικασταί, ἐπιδεῖξαι οἵων ἀνδρῶν ὑπ' Ἀγοράτου ἀπεστέρησθε. εἰ μὲν οὐ πολλοὶ ἦσαν, καθ' ἕκαστον ἂν περὶ αὐτῶν ἠκούετε, νῦν δὲ συλλήβδην περὶ πάντων. οἱ μὲν γὰρ στρατηγήσαντες ὑμῖν πολλάκις μείζω τὴν πόλιν τοῖς διαδεχομένοις παρεδίδοσαν· οἱ δ' ἑτέρας μεγάλας ἀρχὰς ἄρξαντες καὶ τριηραρχίας πολλὰς τριηραρχήσαντες οὐδεπώποθ' ὑφ' ὑμῶν οὐδεμίαν αἰτίαν
63 αἰσχρὰν ἔσχον. οἱ δ' αὐτῶν περιγίγνονται σωθέντες, οὓς οὗτος μὲν ἀπέκτεινεν ὠμῶς, ἡ δὲ τύχη καὶ ὁ δαίμων περιεποίησε· φυγόντες γὰρ ἐνθένδε καὶ οὐ συλληφθέντες οὐδ' ὑπομείναντες τὴν κρίσιν, κατελθόντες ἀπὸ Φυλῆς τιμῶνται ὑφ' ὑμῶν ὡς ἄνδρες ἀγαθοὶ ὄντες.

'64 Τούτους μέντοι τοιούτους ὄντας Ἀγόρατος τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ φυγάδας ἐντεῦθεν ἐποίησε, τίς ὢν

§ 61, 2. *αὐτός* inserui auctore Scheibio. Ib. post *ἐγένετο* suadente Dobraeo delevi: *καὶ Ξενοφῶν ὁ στεβλωθεὶς καὶ Ἱππίας ὁ Θάσιος*, quae uncis sepsit Scheibius. Ib. 4. Vulgo *πολιτείας καθισταμένης*. Transposui.

§ 62. Post *διαδεχομένοις* delevi *στρατηγοῖς*, quod pro glossemate habeo cum Dobraeo.

§ 63, 1 *περιγίγνονται* de coniectura reposui pro *περιγενόμενοι καὶ*. Praeterea fere malim *ἔνιοι δ' αὐτῶν*. Mox 3 post *ὠμῶς* meo Marte delevi turpe interpretamentum: *καὶ θάνατος αὐτῶν κατεγνώσθη*.

αὐτός; δεῖ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι δοῦλος κἀκ δούλων ἐστίν, ἵν' εἰδῆθ' οἷος ὢν ὑμᾶς ἐλυμαίνετο. τούτῳ μὲν γὰρ πατὴρ ἦν Εὐμάρης, ἐγένετο δ' ὁ Εὐμάρης οὗτος Νικοκλέους καὶ Ἀντικλέους. Καί μοι ἀνάβητε μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

65 *Ἦσαν τοίνυν οὗτοι, ὦνδρες δικασταί, τέτταρες ἀδελφοί.*
τούτων εἷς μὲν ὁ πρεσβύτατος ἐν Σικελίᾳ παραφρυκτω-
ρευόμενος τοῖς πολεμίοις ληφθεὶς ὑπὸ Λαμάχου ἀπετυμ-
πανίσθη· ὁ δὲ δεύτερος εἰς Κόρινθον μὲν ἐντευθενὶ ἀνδρά-
ποδον ἐξήγαγεν, ἐκεῖθεν δὲ παιδίσκην ἀστῆς ἐξάγων
66 *ἁλίσκεται, κἀν τῷ δεσμωτηρίῳ δεδεμένος ἀπέθανε· τὸν δὲ*
τρίτον Φαινιππίδης ἐνθάδε λωποδύτην ἀπήγαγε, καὶ ὑμεῖς
κρίναντες αὐτὸν ἐν τῷ δικαστηρίῳ καὶ καταγνόντες αὐτοῦ
θάνατον ἀποτυμπανίσαι παρέδοτε. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, καὶ
αὐτὸν οἶμαι ὁμολογήσειν τοῦτον καὶ μάρτυρας παρεξόμεθα.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

67 *Πῶς οὖν οὐχ ἅπασι προσήκει ὑμῖν τούτου καταψηφίζεσθαι; εἰ γὰρ τούτων ἕκαστος δι' ἓν ἁμάρτημα θανάτου ἠξιώθη, ἦ που τοῦ γε πόλλ' ἐξημαρτηκότος καὶ δημοσίᾳ εἰς τὴν πόλιν καὶ ἰδίᾳ εἰς ἕκαστον ὑμῶν, ὧν ἑκάστου ἁμαρτήματος ἐν τοῖς νόμοις θάνατος ἡ ζημία ἐστί, δεῖ ὑμᾶς σφόδρα θάνατον καταψηφίσασθαι.*

68 *Λέξει δέ, ὦνδρες δικασταί, κἀξαπατῆσαι ὑμᾶς πειράσεται, ὡς ἐπὶ τῶν τετρακοσίων Φρύνιχον ἀπέκτεινε, κἀντὶ*

§ 64, 7. In MS. sequuntur haec: *πολλὰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅσα κακὰ καὶ αἰσχρὰ καὶ τούτῳ καὶ τοῖς τούτου ἀδελφοῖς ἐπιτετήδευται, πολὺ ἂν εἴη ἔργον λέγειν. περὶ δὲ συκοφαντίας, ὅσας οὗτος ἢ δίκας ἰδίας συκοφαντῶν ἐδικάζετο ἢ γραφὰς ὅσας ἐγράφετο ἢ ἀπογραφὰς ἀπέγραφεν, οὐδέν με δεῖ καθ' ἕκαστον λέγειν· συλλήβδην γὰρ ὑμεῖς ἅπαντες καὶ ἐν τῷ δήμῳ καὶ ἐν τῷ δικαστηρίῳ συκοφαντίας* | (p. 136) *αὐτοῦ κατέγνωτε καὶ ὤφλησεν ὑμῖν μυρίας δραχμάς, ὥστε τοῦτο μὲν ἱκανῶς ὑπὸ ὑμῶν ἁπάντων μεμαρτύρηται. γυναῖκας τοίνυν τῶν πολιτῶν τοιοῦτος ὢν μοιχεύειν καὶ διαφθείρειν ἐλευθέρας ἐπεχείρησε, καὶ ἐλήφθη μοιχός· καὶ τούτου θάνατος ἡ ζημία ἐστίν. Ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, μάρτυρας κάλει.* ΜΑΡΤΥΡΕΣ. Ab interpolatore haec omnia profecta esse ostendit Hamakerus. Scheibius inclusit.

§ 65, 2 *πρεσβύτατος*. Vulgo *πρεσβύτερος*. Ib. 4 pro *ὁ δὲ ἕτερος* correxi *ὁ δὲ δεύτερος*. Ib. 5 *ἐξάγων* pro *ἐξαγαγὼν* v. d. Essius..

§ 67, 6. Post *σφόδρα* delevi *αὐτοῦ*.

τούτου φήσει αὐτὸν Ἀθηναῖον τὸν δῆμον ποιήσασθαι,
ψευδόμενος, ὦνδρες δικασταί· οὔτε γὰρ Φρύνιχον ἀπέκτει-
69 νεν, οὔτ' Ἀθηναῖον αὐτὸν ὁ δῆμος ἐποιήσατο. Φρυνίχῳ
γάρ, ὦνδρες δικασταί, κοινῇ Θρασύβουλός θ' ὁ Καλυδώ-
νιος καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Μεγαρεὺς ἐπεβούλευσαν· ἐπειδὴ
δὲ περιετυχέτην αὐτῷ βαδίζοντι, ὁ μὲν Θρασύβουλος
τύπτει τὸν Φρύνιχον καὶ καταβάλλει πατάξας, ὁ δ' Ἀπολ-
λόδωρος οὐχ ἥψατο· ἅμα τούτῳ κραυγὴ γίγνεται καὶ
ᾤχοντο φεύγοντες, Ἀγόρατος δ' οὑτοσὶ οὔτε παρεκλήθη
οὔτε παρεγένετ' οὔτ' εἶδε τοῦ πράγματος οὐδέν. ὡς δ'
ἀληθῆ λέγω, αὐτὸ ὑμῖν τὸ ψήφισμα δηλώσει.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

70 Ὅτι μὲν οὐκ ἀπέκτεινε Φρύνιχον, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ψηφί-
σματος δῆλον· οὐδαμοῦ γὰρ ἔστιν Ἀγόρατον Ἀθηναῖον
εἶναι ὥσπερ Θρασύβουλον καὶ Ἀπολλόδωρον· καίτοι εἴπερ
ἀπέκτεινε Φρύνιχον, ἔδει αὐτὸν ἐν τῇ αὐτῇ στήλῃ, ἵναπερ
Θρασύβουλον καὶ Ἀπολλόδωρον, Ἀθηναῖον πεποιημέ-
νον.... τὰ μέντοι ὀνόματα διαπράττονται τὰ σφῶν αὐτῶν,
δόντες ἀργύριόν τῳ ῥήτορι, προσγραφῆναι εἰς τὴν στήλην
ὡς εὐεργετῶν ὄντων. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τουτὶ τὸ
ψήφισμ' ἐλέγξει.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

71 Οὕτω μέντοι οὗτος πολὺ ὑμῶν καταφρονεῖ, ὥστ' οὐκ ὢν
Ἀθηναῖος καὶ ἐδίκαζε καὶ ἐξεκλησίαζε καὶ γραφὰς τὰς ἐξ
ἀνθρώπων ἐγράφετο, ἐπιγραφόμενος Ἀναγυράσιος. ἔπειτα
δὲ καὶ ἕτερον μέγα τεκμήριον ὡς οὐκ ἀπέκτεινε Φρύνιχον,
δι' ὃ Ἀθηναῖός φησι γεγενῆσθαι. ὁ Φρύνιχος γὰρ οὗτος τοὺς
τετρακοσίους κατέστησεν· ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος ἀπέθανεν, οἱ πολ-
72 λοὶ τῶν τετρακοσίων ἔφυγον. πότερον οὖν δοκοῦσιν ὑμῖν οἱ
τριάκοντα καὶ ἡ βουλή, οἳ αὐτοὶ ἦσαν ἅπαντες τῶν τετρα-

§ 68, 3. Pro φησὶν dedi φήσει, et ita Kayserus.

§ 69, 4. περιετυχέτην, Cobetus. Vulgo ἐπετυχέτην. Ib. 8 εἶδε pro οἶδε debetur Dobraeo.

§ 70, 2. γὰρ ἔστιν. Vulgo γάρ ἐστιν. Ib. 7. Pro τῷ rescripsi τῳ. Ib. 8 vulgo ὡς εὐεργέτας ὄντας. Forsitan delenda. Ib. 9 τουτὶ dedi pro τοῦτο.

§ 72, 3. Post βουλή delevi emblema: ἡ ἐπὶ τῶν τριάκοντα βουλεύουσα.

κοσίων τῶν φυγόντων, ἀφεῖναι ἂν λαβόντες τὸν Φρύνιχον
ἀποκτείναντα, ἢ τιμωρήσασθαι ὑπὲρ Φρυνίχου καὶ τῆς
73 φυγῆς ἧς αὐτοὶ ἔφυγον; ἐγὼ μὲν οἶμαι τιμωρεῖσθαι ἄν.
εἰ μὲν οὖν μὴ ἀποκτείνας προσποιεῖται, ἀδικεῖ, ὡς ἐγώ
φημι· εἰ δ' ἀμφισβητεῖς καὶ φῂς Φρύνιχον ἀποκτεῖναι,
δῆλον ὅτι μείζω τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων κακὰ ποιήσας
τὴν ὑπὲρ Φρυνίχου αἰτίαν πρὸς τοὺς τριάκοντ' ἀπελύσω·
οὐδέποτε γὰρ πείσεις οὐδέν' ἀνθρώπων ὡς Φρύνιχον ἀπο-
p. 138 κτείνας ἀφείθης ἂν | ὑπὸ τῶν τριάκοντα, εἰ μὴ μεγάλα
74 τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων κἀνήκεστα κάκ' εἰργάσω. ἐὰν
μὲν οὖν φάσκῃ Φρύνιχον ἀποκτεῖναι, τούτων μέμνησθε,
καὶ τοῦτον τιμωρεῖσθ' ἀνθ' ὧν ἐποίησεν· ἐὰν δ' οὐ φάσκῃ,
ἔρεσθ' αὐτὸν δι' ὅ τι φησὶν Ἀθηναῖος ποιηθῆναι. ἐὰν δὲ
μὴ ἔχῃ ἀποδεῖξαι, τιμωρεῖσθ' αὐτὸν ὅτι καὶ ἐδίκαζε καὶ
ἐξεκλησίαζε καὶ ἐσυκοφάντει πολλοὺς ὡς Ἀθηναῖος τοὔνομ'
ἐπιγραφόμενος.
75 Ἀκούω δ' αὐτὸν παρασκευάζεσθαι ἀπολογεῖσθαι ὡς ἐπὶ
Φυλήν τ' ᾤχετο καὶ συγκατῆλθε τοῖς ἀπὸ Φυλῆς, καὶ
τοῦτο μέγιστον ἀγώνισμ' εἶναι. ἐγένετο δὲ τοιοῦτον. ἦλθε
μὲν οὗτος ἐπὶ Φυλήν· καίτοι πῶς ἂν γένοιτ' ἄνθρωπος
τούτου μιαρώτερος, ὅστις εἰδὼς ὅτι εἰσὶ τῶν ὑφ' αὐτοῦ
76 ἐκπεπτωκότων ἐτόλμησεν ἐλθεῖν ὡς τούτους; ἐπειδὴ δ'
εἶδον αὐτὸν τάχιστα, συλλαβόντες ἄγουσιν ἄντικρυς ὡς
ἀποκτενοῦντες, οὗπερ καὶ τοὺς ἄλλους ἀπέσφαττον, εἴ
τινα λῃστὴν ἢ κακοῦργον συλλάβοιεν. στρατηγῶν δ'
Ἄνυτος οὐκ ἔφη χρῆναι ποιεῖν αὐτοὺς ταῦτα, λέγων ὅτι
οὐχ οὕτω διακέοιντο, ὥστε τιμωρεῖσθαί τινας τῶν ἐχθρῶν,
ἀλλὰ νῦν μὲν δέοι αὐτοὺς ἡσυχίαν ἄγειν, εἰ δέ ποτε κατέλ-
77 θοιεν, τότε καὶ τιμωρήσοιντο τοὺς ἀδικοῦντας. ταῦτα λέγων
αἴτιος ἐγένετο τοῦ ἀποφυγεῖν τοῦτον· ἀνάγκη δ' ἦν στρα-

§ 75, 2. Scheibius cum X omisit τοῖς. Ego retinui cum C. Fortasse tamen una litura delenda vocabula τοῖς ἀπὸ Φυλῆς. Ib. 3, 4 ἦλθε μέν. Vulgo ἦλθεν. Ib. 5 inserui τούτου, deinde post εἰσί cum Dobraeo delevi additamentum τινες ἐπὶ Φυλῇ, tandem pro ὑπὸ τούτου cum eodem rescripsi ὑφ' αὐτοῦ.

§ 76, 5. Post Ἄνυτος omisi vocabula ἐπὶ Φυλήν, quae iam Scheibius, Dobraeo auctore, incluserat. Ib 7 δέοι. Vulgo δεῖν. Ibidem pro ἔχειν dedi ἄγειν, et omisi οἴκαδε ante κατέλθοιεν.

§ 77, 2. Post τοῦτον Dobraeo auctore delevi emblema ἐπὶ Φυλῇ. Ib. 4 exspectaveris fere: ἀλλ' ἕτερον (μέγα τεκμήριον ὡς ἐμισεῖτο) cf. § 71.

τηγοῦ ἀνδρὸς ἀκροᾶσθαι, εἴπερ ἔμελλον σωθήσεσθαι. ἀλλ' ἕτερον· οὔτε γὰρ συσσιτήσας τούτῳ οὐδεὶς φανήσεται οὔτε σύσκηνος γενόμενος, οὔτε ταξίαρχος εἰς τὴν τάξιν κατατάξας, ἀλλ' ὥσπερ ἀλιτηρίῳ οὐδεὶς ἀνθρώπων αὐτῷ διελέγετο. Καί μοι κάλει τὸν ταξίαρχον.

ΜΑΡΤΥΣ.

78 Ἐπειδὴ δ' αἱ διαλλαγαὶ πρὸς ἀλλήλους ἐγένοντο κἄπεμψαν οἱ ἐκ Πειραιῶς τὴν πομπὴν εἰς πόλιν, ἡγεῖτο μὲν Αἴσιμος τῶν πολιτῶν, οὗτος δ' οὕτω τολμηρὸς κἀκεῖ ἐγένετο· συνηκολούθει γὰρ λαβὼν τὰ ὅπλα καὶ συνέπεμπε
79 τὴν πομπὴν μετὰ τῶν πολιτῶν πρὸς τὸ ἄστυ. ἐπειδὴ δὲ πρὸς ταῖς πύλαις ἦσαν κάθεντο τὰ ὅπλα, πρὶν εἰσιέναι εἰς τὸ ἄστυ, ὁ μὲν Αἴσιμος αἰσθάνεται καὶ προσελθὼν τήν τ' ἀσπίδ' αὐτοῦ λαβὼν ἔρριψε, καὶ ἀπιέναι ἐκέλευσεν εἰς κόρακας ἐκ τῶν πολιτῶν· οὐ γὰρ ἔφη δεῖν ἀνδροφόνον αὐτὸν ὄντα συμπέμπειν τὴν πομπὴν τῇ Ἀθηνᾷ. τούτῳ τῷ τρόπῳ ὑπ' Αἰσίμου ἀπηλάθη. Ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

80 Τούτῳ τῷ τρόπῳ, ὦνδρες δικασταί, κἀπὶ Φυλῇ κἀν Πειραιεῖ πρὸς τοὺς πολίτας διέκειτο· οὐδεὶς γὰρ αὐτῷ διελέγεθ' ὡς ἀνδροφόνῳ ὄντι, τοῦ τε μὴ ἀποθανεῖν Ἄνυτος ἐγένετ' αὐτῷ αἴτιος. ἐὰν οὖν τῇ ἐπὶ Φυλὴν ὁδῷ ἀπολογίᾳ χρῆται, ὑπολαμβάνειν χρὴ εἰ Ἄνυτος αὐτῷ ἐγένετ' αἴτιος μὴ ἀποθανεῖν ἑτοίμων ὄντων τιμωρεῖσθαι, κἄρριψεν αὐτοῦ Αἴσιμος τὴν ἀσπίδα καὶ οὐκ εἴα μετὰ τῶν πολιτῶν πέμπειν τὴν πομπήν, καὶ εἴ τις αὐτὸν ταξίαρχος εἰς τάξιν τινὰ κατέταξεν.

81 Μήτ' οὖν ταῦτ' αὐτοῦ ἀποδέχεσθε, μήτ' ἂν λέγῃ ὅτι πολλῷ χρόνῳ τιμωρούμεθα. οὐ γὰρ οἶμαι οὐδεμίαν τῶν τοιούτων ἀδικημάτων προθεσμίαν εἶναι, ἀλλ', εἴτ' εὐθὺς

§ 78, 2. Vulgo οἱ πολῖται ἐκ Πειραιῶς. Correxit Dobraeus.
§ 79, 2 post χρόνῳ delevi ὕστερον.
§ 81, 3. Vulgo ἀλλ' ἐγὼ μὲν οἶμαι, εἴτε. Emblema esse vocabula ἐγὼ μὲν οἶμαι hucusque frustra monuit Reiskius.

εἴτε χρόνῳ τις τιμωρεῖται, τοῦτον δεῖν ἀποδεικνύναι ὡς
82 οὐ πεποίηκε περὶ ὧν ἐστιν ἡ αἰτία. οὗτος τοίνυν τοῦτ' ἀποφαινέτω, ἢ ὡς οὐκ ἀπέκτεινεν ἐκείνους ἢ ὡς δικαίως, κακόν τι ποιοῦντας τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων. εἰ δὲ πάλαι δέον τιμωρεῖσθαι ὕστερον ἡμεῖς τιμωρούμεθα, τὸν χρόνον κερδαίνει ὃν ἔζη οὐ προσῆκον αὐτῷ, οἱ δ' ἄνδρες ὑπὸ τούτου οὐδὲν ἧττον τεθνήκασιν.

83 Ἀκούω δ' αὐτὸν καὶ διισχυρίζεσθαι, ὅτι ἐπ' αὐτοφώρῳ τῇ ἀπαγωγῇ ἐπιγέγραπται· ὃ πάντων ἐγῷμαι εὐηθέστατον· ὡς εἰ μὲν τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ μὴ προσεγέγραπτο, ἔνοχος
p. 139 ἂν ὢν τῇ ἀπαγωγῇ· διότι δὲ τοῦτο | προσγέγραπται, ῥᾳστώνην τίν' οἴεται αὐτῷ εἶναι. τοῦτο δ' οὐδενὶ ἄλλῳ ἔοικεν ἢ ὁμολογεῖν ἀποκτεῖναι μέν, μὴ ἐπ' αὐτοφώρῳ δέ, καὶ περὶ τούτου διισχυρίζεσθαι, ὥσπερ, εἰ μὴ ἐπ' αὐτοφώρῳ μέν, ἀπέκτεινε δέ, τούτου ἕνεκα δέον αὐτὸν σώζε-
84 σθαι. δοκοῦσι δ' ἔμοιγ' οἱ ἕνδεχ' οἱ παραδεξάμενοι τὴν ἀπαγωγὴν ταύτην, οὐκ οἰόμενοι Ἀγοράτῳ συμπράττειν τότε καὶ διισχυριζόμενοι σφόδρ' ὀρθῶς ποιῆσαι Διονύσιον, τὴν ἀπαγωγὴν ἀπάγειν ἀναγκάζοντες, προσγράψασθαι ἐπ' αὐτοφώρῳ. ἐπ' αὐτοφώρῳ δὲ πῶς οὐκ ἂν εἴη, εἴ τις πρῶτον μὲν ἐναντίον πεντακοσίων ἐν τῇ βουλῇ, εἶτα πάλιν ἐναντίον Ἀθηναίων ἁπάντων ἐν τῷ δήμῳ ἀπογράψας τινὰς
85 ἀποκτείνειε καὶ αἴτιος αὐτοῖς γένοιτο τοῦ θανάτου; οὐ γὰρ δήπου τοῦτο μόνον νοεῖ τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἐάν τις ξύλῳ ἢ μαχαίρᾳ πατάξας καταβάλῃ, ἐπεὶ ἔκ γε τοῦ σοῦ λόγου οὐδεὶς φανήσεται ἀποκτείνας τοὺς ἄνδρας οὓς σὺ ἀπέγραψας· οὔτε γὰρ ἐπάταξεν αὐτοὺς οὐδεὶς οὔτ' ἀπέσφαξεν, ἀλλ' ἀναγκασθέντες ὑπὸ τῆς σῆς ἀπογραφῆς ἀπέθανον. τίς οὖν ἄλλος αὐτοῖς αἴτιος ἢ σὺ ἀπογράψας; ὥστε πῶς οὐκ ἐπ' αὐτοφώρῳ σὺ εἶ ὁ ἀποκτείνας;

86 Πυνθάνομαι δ' αὐτὸν καὶ περὶ τῶν ὅρκων καὶ περὶ

§ 83, 4. De meo addidi *ἄν*. Ib. 6 inserui *μὲν* Dobraeo obtemperans.

§ 84, 4. Delevi *τότε* errore repetitum e superioribus. Possis quoque *τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ*. Ibidem libri habent: *προσγράψασθαι τότε ἐπ' αὐτοφώρῳ ἢ ὅπου ἂν ᾖ*, quae de coniectura mutavi. Ceterum cf. Dobraeus et Scheibius in praefatione ad. ed. alt. Ib. 8 post *αἴτιος* inserui *αὐτοῖς*.

§ 85, 2 *μόνον νοεῖ τό*. Vulgo *μόνον οἴεται*. Possis quoque: *μόνον δύναται τό*. Ib. 6 post *ἀπέθανον* MSS. habent: *οὐκ οὖν ὁ αἴτιος τοῦ θανάτου οὗτος ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐστί*; quae verba insiticia esse bene perspexit Dobraeus. Ib. 7 inserui *αὐτοῖς*.

τῶν συνθηκῶν μέλλειν λέγειν, ὡς παρὰ τοὺς ὅρκους καὶ
τὰς συνθήκας ἀγωνίζεται ἃς συνεθέμεθα πρὸς τοὺς ἐν
ἄστει οἱ ἐν Πειραιεῖ. σχεδὸν μὲν οὖν τούτοις ἰσχυριζό-
μενος ὁμολογεῖ ἀνδροφόνος εἶναι· ἐμποδὼν γοῦν ἢ ὅρκους
ἢ συνθήκας ἢ χρόνον ἢ ἐπ' αὐτοφώρῳ τι ποιεῖται, αὐτῷ
87 δὲ τῷ πράγματι οὔ τι πιστεύει καλῶς ἀγωνιεῖσθαι. ὑμῖν
δέ, ὦνδρες δικασταί, οὐ προσήκει οὐδὲν τούτων ἀποδέχε-
σθαι· ἀλλ' ὡς οὐκ ἀπέγραψεν οὐδ' ἄνδρες τεθνᾶσι,
περὶ τούτων κελεύετ' αὐτὸν ἀπολογεῖσθαι. ἔπειτα τοὺς
ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας οὐδὲν ἡγοῦμαι προσήκειν ἡμῖν
πρὸς τοῦτον. οἱ γὰρ ὅρκοι τοῖς ἐν ἄστει πρὸς τοὺς ἐν
88 Πειραιεῖ γεγένηνται. εἰ μὲν οὖν οὗτος μὲν ἐν ἄστει ἡμεῖς
δ' ἐν Πειραιεῖ ἦμεν, εἶχον ἄν τινα λόγον αὐτῷ αἱ συνθῆ-
και· νῦν δὲ καὶ οὗτος ἐν Πειραιεῖ ἦν κἀγὼ καὶ Διονύσιος
καὶ οὗτοι ἅπαντες οἱ τοῦτον τιμωρούμενοι, ὥστ' οὐκ ἔστιν
ἡμῖν ἐμποδὼν οὐδέν· οὐδένα γὰρ ὅρκον οἱ ἐν Πειραιεῖ τοῖς
ἐν Πειραιεῖ ὠμόσαμεν.

89 Ἐκ παντὸς δὲ τρόπου ἔμοιγε δοκεῖ οὐχ ἑνὸς θανάτου
ἄξιος εἶναι, ὅστις φησὶ μὲν ὑπὸ τοῦ δήμου πεποιῆσθαι,
τὸν δὲ δῆμον, ὃν αὐτός φησι πατέρ' αὐτοῦ εἶναι, φαίνεται
κακώσας, καὶ ἀφεὶς καὶ προδοὺς ἐξ ὧν ἐκεῖνος μείζων καὶ
ἰσχυρότερος ἐγίγνετο. ὅστις οὖν τόν τε γόνῳ πατέρα τὸν
αὑτοῦ ἔτυπτε καὶ οὐδὲν παρεῖχε τῶν ἐπιτηδείων, τόν τε
ποιητὸν πατέρα ἀφείλεθ' ἃ ἦν ὑπάρχοντ' ἐκείνῳ ἀγαθά,
πῶς οὐ καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὸν τῆς κακώσεως νόμον ἄξιός
ἐστι θανάτῳ ζημιωθῆναι;

90 Προσήκει δ' ὑμῖν, ὦνδρες δικασταί, ἅπασι τιμωρεῖν ὑπὲρ
ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ὁμοίως ὥσπερ ἡμῶν ἑνὶ ἑκάστῳ.
ἀποθνήσκοντες γὰρ ἡμῖν ἐπέσκηψαν καὶ ὑμῖν καὶ τοῖς
ἄλλοις ἅπασι τιμωρεῖν ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν Ἀγόρατον του-
τονί, καὶ κακῶς ποιεῖν καθ' ὅσον ἂν ἔμβραχυ ἕκαστος
δύνηται. εἰ τοίνυν τι ἐκεῖνοι ἀγαθὸν τὴν πόλιν ἢ τὸ πλῆ-

§ 86, 4. Vulgo τῷ Πειραιεῖ. Articulum inclusit Scheibius, ego delevi. Ibidem 6 cum Dobraeo rescribere noli τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ pro ἐπ' αὐτοφώρῳ τι.

§ 87, 2 οὐδὲν τούτων de coniectura reposui pro περὶ τούτων, quod vitium natum arbitror e vs. 4 huius §. Dobraeus delebat prius περὶ τούτων.

§ 88, 6. ὠμόσαμεν. Vulgo ὤμοσαν. Cf. § 86, 3.

§ 89, 2. Lacunam, duce Reiskio, explevi inserendo πεποιῆσθαι.

§ 90, 5. In membranis post τουτονί legitur interpretamentum: ὡς φονέα ὄντα. Ib. 7. Pro ἅ, quod libri habent, reposui ὅ. Ib. 10 ἀφεῖναι, duce Marklandio, Lysiae reddidi pro ἀνεῖναι.

ϑος τὸ ὑμέτερον φανεροί εἰσι πεποιηκότες, ὃ καὶ αὐτοὶ
ὑμεῖς ὁμολογεῖτε, ἀνάγκη ὑμᾶς ἐστι πάντας ἐκείνοις φίλους
κἀπιτηδείους εἶναι, ὥστ' οὐδὲν μᾶλλον ἡμῖν ἢ καὶ ὑμῶν
ἑνὶ ἑκάστῳ ἐπίσκηψαν. οὔκουν οὔϑ' ὅσιον οὔτε νόμιμον
91 ὑμῖν ἐστιν ἀφεῖναι Ἀγόρατον τουτονί. ὑμεῖς τοίνυν,
ὦνδρες Ἀϑηναῖοι, ἐπεὶ ἐν τῷ τότε χρόνῳ, ἐν ᾧ ἐκεῖνοι
ἀπέϑνησκον, οὐχ οἷοί τ' ἐκείνοις ἐπαρκέσαι γεγόνατε διὰ
τὰ πράγματα τὰ περιεστηκότα, νυνί δή, ἐν ᾧ δύνασϑε,
τιμωρήσατε τὸν ἐκείνων φονέα. ἐνϑυμεῖσϑε δ', ὦνδρες
Ἀϑηναῖοι, ὅπως μὴ πάντων σχετλιώτατον ἔργον ἐργάσεσϑε.
p.140 εἰ γὰρ ἀποψηφιεῖσϑε Ἀγοράτου | τουτουί, οὐ μόνον
τοῦτο διαπράξεσϑε, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν, οὓς
ὁμολογεῖϑ' ὑμῖν εὔνους εἶναι, τῇ αὐτῇ ψήφῳ ταύτῃ ϑάνα-
92 τον καταψηφιεῖσϑε· ἀπολύοντες γὰρ τὸν αἴτιον ὄντ' ἐκεί-
νοις τοῦ ϑανάτου οὐδὲν ἄλλο γνώσεσϑ' ἢ ἐκείνους δικαίως
ὑπὸ τούτου τεϑνηκέναι. καὶ οὕτως ἂν δεινότατα πάντων
πάϑοιεν, εἰ οἷς ἐπέσκηπτον ἐκεῖνοι ὡς φίλοις οὖσι τιμω-
ρεῖν ὑπὲρ αὐτῶν, οὗτοι ὁμόψηφοι κατ' ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν
93 τοῖς τριάκοντα γενήσονται. μηδαμῶς, ὦνδρες δικασταί,
πρὸς ϑεῶν Ὀλυμπίων, μήτε τέχνῃ μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ
ϑάνατον ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν καταψηφίσησϑε, οἳ πολλὰ
κἀγαϑὰ ὑμᾶς ποιήσαντες διὰ ταῦϑ' ὑπὸ τῶν τριάκοντα
καὶ Ἀγοράτου τουτουὶ ἀπέϑανον. ἀναμνησϑέντες οὖν
ἁπάντων τῶν δεινῶν, καὶ τῶν κοινῶν τῇ πόλει καὶ τῶν
ἰδίων, ὅσ' ἑκάστῳ ἐγένετ' ἐπειδὴ ἐκεῖνοι ἄνδρες ἐτελεύ-
τησαν, τιμωρήσατε τὸν αἴτιον τούτων. ἀποδέδεικται δ'
ὑμῖν κἀκ τῶν ψηφισμάτων κἀκ τῶν ἀπογραφῶν κἀκ τῶν
ἄλλων ἁπάντων Ἀγόρατος ὢν αὐτοῖς αἴτιος τοῦ ϑανάτου.
94 ἔτι δὲ καὶ προσήκει ὑμῖν τἀναντία τοῖς τριάκοντα ψηφίζε-
σϑαι. ὧν μὲν τοίνυν ἐκεῖνοι ϑάνατον κατέγνωσαν, ὑμεῖς
ἀποψηφίζεσϑε· ὧν δ' ἐκεῖνοι ϑάνατον οὐ κατέγνωσαν,
ὑμεῖς καταγιγνώσκετε. οἱ τριάκοντα τοίνυν τῶν μὲν ἀν-
δρῶν τούτων, οἳ ἦσαν ὑμέτεροι φίλοι, ϑάνατον κατέγνω-

§ 91, 2. Delevi *νυνὶ δή* post *Ἀϑηναῖοι*. »Varia lectio", inquit Dobraeus, »videtur pro *νυνὶ* (vs. 4), eaque vera." Illic igitur pro *νυνὶ* dedi *νυνὶ δή*. Ib. 6 idem Anglus scribendum docuit *πάντων σχετλιώτατον ἔργον* pro *πάντων ἔργον σχετλιώτατον*. Ib. *ἐργάσεσϑε* Baiterus pro *ἐργάσησϑε*. Mox *διαπράξεσϑε* reposui pro *διαπράττεσϑε*, deinde *καταψηφιεῖσϑε* pro *καταψηφίζεσϑε*.

§ 92, 2. *γνώσεσϑε*. Vulgo *γιγνώσκετε*.

§ 93, 6. *ἐγένετο*. Vulgo *ἐγένοντο*. Correxit Sauppius.

§ 94, 1. *τἀναντία* pro *ἐναντία*. Ib. 3. *ἀποψηφίζεσϑε*. Vulgo *ἀποψηφίσεσϑε*.

σαν, ὧν δεῖ ὑμᾶς ἀποψηφίζεσθαι· Ἀγοράτου δ' ἀπεψηφίσαντο, διότι ἐδόκει προθύμως τούτους ἀπολλύναι· οὐ
95 προσήκει καταψηφίζεσθαι. ἐὰν οὖν τοῦτο ποιῆτε, πρῶτον μὲν οὐχ ὁμόψηφοι γενήσεσθε τοῖς τριάκοντα, ἔπειτα τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν φίλοις τετιμωρηκότες ἔσεσθε, ἔπειτα τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις δόξετε δίκαια καὶ ὅσια ψηφίσασθαι.

§ 95, 1 τοῦτο ποιῆτε. Vulgo τἀναντία τοῖς τριάκοντα ψηφίζησθε. Iam Dobraeus coniicere occupavit. Ib. 2 pro γίγνεσθε dedi γενήσεσθε. Ib. ad ἔπειτα cf. adn. § 27, 4.

1.

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ ΦΟΝΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

ARGUMENTUM.

Euphiletus accusatus, quod Eratosthenem, quem in stupro uxoris suae deprehensum interemerat, contra legem insidiose allectum abreptumque e via et ad aram confugientem interemisset, apud heliastas in iudicio ἐπὶ Δελφινίῳ rege sacrorum referente caedem illam iustam fuisse defendit.

Περὶ πολλοῦ ἂν ποιησαίμην, ὦνδρες, τὸ τοιούτους
ὑμᾶς ἐμοὶ δικαστὰς περὶ τούτου τοῦ πράγματος γενέσθαι,
οἷοίπερ ἂν ὑμῖν αὐτοῖς εἴητε τοιαῦτα πεπονθότες· εὖ γὰρ
οἶδ' ὅτι, εἰ τὴν αὐτὴν γνώμην περὶ τῶν ἄλλων ἔχοιτε,
ἥνπερ περὶ ὑμῶν αὐτῶν, οὐκ ἂν εἴη ὅστις οὐκ ἐπὶ τοῖς
γεγενημένοις ἀγανακτοίη, ἀλλὰ πάντες ἂν περὶ τῶν τὰ
2 τοιαῦτ' ἐπιτηδευόντων τὰς ζημίας μικρὰς ἡγοῖσθε. καὶ
p. 92 ταῦτ' οὐκ | ἂν εἴη μόνοις παρ' ὑμῖν οὕτως ἐγνωσμένα,
ἀλλ' ἐν ἁπάσῃ τῇ Ἑλλάδι· περὶ τούτου γὰρ μόνου τἀ-
δικήματος κἂν δημοκρατίᾳ κἂν ὀλιγαρχίᾳ ἡ αὐτὴ τιμω-
ρία τοῖς ἀσθενεστάτοις πρὸς τοὺς τὰ μέγιστα δυναμένους
ἀποδέδοται, ὥστε τὸν χείριστον τῶν αὐτῶν τυγχάνειν
τῷ βελτίστῳ· οὕτως, ὦνδρες, ταύτην ὕβριν ἅπαντες
3 ἄνθρωποι δεινοτάτην ἡγοῦνται. περὶ μὲν οὖν τοῦ μεγέθους
τῆς ζημίας ἅπαντας ὑμᾶς νομίζω τὴν αὐτὴν διάνοιαν

§ 2, 2 *μόνοις*. Vulgo *μόνον*. Ib. 4 *κἂν ὀλιγαρχίᾳ*. Vulgo *καὶ ὀλιγαρχίᾳ*. Correxit Augerus. Ib. 7 post *ταύτην*, auctore Dobraeo, delevi articulum.

§ 3, 2. Assentior Reiskio haerenti in *ζημίας*, pro quo mihi quidem non displiceret *τοῦ ἀδικήματος*. Ille legendum putabat *τῆς ὕβρεως* vel *τῆς παρανομίας*.

ἔχειν, καὶ οὐδέν' οὕτως ὀλιγώρως διακεῖσθαι, ὅστις οἴε-
ται δεῖν συγγνώμης τυγχάνειν ἢ μικρᾶς ζημίας ἀξίους
4 ἡγεῖται τοὺς τῶν τοιούτων ἔργων αἰτίους· ἡγοῦμαι δέ,
ὦνδρες, τοῦτό με δεῖν ἀποδεῖξαι, ὡς ἐμοίχευεν Ἐρατοσθένης
τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν κἀκείνην τε διέφθειρε καὶ τοὺς παῖδας
τοὺς ἐμοὺς ᾔσχυνε καὶ εἰς ἔμ' αὐτὸν ὕβρισεν εἰς τὴν
οἰκίαν τὴν ἐμὴν εἰσιών, καὶ οὔτ' ἔχθρ' ἐμοὶ κἀκείνῳ οὐ-
δεμί' ἦν πλὴν ταύτης, οὔτε χρημάτων ἕνεκ' ἔπραξα ταῦτα,
ἵνα πλούσιος ἐκ πένητος γένωμαι, οὔτ' ἄλλου κέρδους
οὐδενὸς πλὴν τῆς κατὰ νόμους τιμωρίας.
5 Ἐγὼ τοίνυν ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν ἅπαντ' ἐπιδείξω τἀμαυτοῦ
πράγματα, οὐδὲν παραλείπων, ἀλλὰ λέγων τἀληθῆ· ταύ-
την γὰρ ἐμαυτῷ μόνην ἡγοῦμαι σωτηρίαν, ἐὰν ὑμῖν εἰπεῖν
6 ἅπαντα δυνηθῶ τὰ πεπραγμένα. Ἐγὼ γάρ, ὦνδρες
Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἔδοξέ μοι γῆμαι καὶ γυναῖκ' ἠγαγόμην
εἰς τὴν οἰκίαν, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον οὕτω διεκείμην
ὥστε μήτε λυπεῖν μήτε λίαν ἐπ' ἐκείνῃ εἶναι ὅ τι ἂν ἐθέλῃ
ποιεῖν; ἐφύλαττόν θ' ὡς οἷός τ' ἦ, καὶ προσεῖχον τὸν
νοῦν ὥσπερ εἰκὸς ἦν· ἐπειδὴ δέ μοι παιδίον γίγνεται, ἐπί-
στευον ἤδη καὶ πάντα τἀμαυτοῦ ἐκείνῃ παρέδωκα, ἡγούμενος
7 ταύτην οἰκειότητα μεγίστην εἶναι. ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ
χρόνῳ, ὦνδρες Ἀθηναῖοι, πασῶν ἦν βελτίστη· καὶ γὰρ
οἰκονομεῖν δεινὴ καὶ φειδωλὸς κἀκριβῶς πάντα διοικοῦσα·
ἐπειδὴ δέ μοι ἡ μήτηρ ἐτελεύτησε, πάντων τῶν κακῶν
8 ἀποθανοῦσ' αἰτία μοι γεγένηται. ἐπ' ἐκφορὰν γὰρ αὐτῇ
ἀκολουθήσασα ἡ ἐμὴ γυνὴ ὑπὸ τούτου τἀνθρώπου ὀφθεῖσα,
χρόνῳ διαφθείρεται· ἐπιτηρῶν γὰρ τὴν θεράπαιναν τὴν
εἰς ἀγορὰν βαδίζουσαν καὶ λόγους προσφέρων ἀπώλεσεν
9 αὐτήν. Πρῶτον μὲν οὖν, ὦνδρες, (δεῖ γὰρ καὶ ταῦθ'
ὑμῖν διηγήσασθαι) οἰκίδιόν ἐστί μοι διπλοῦν, ἴσα ἔχον
τἄνω τοῖς κάτω, κατὰ τὴν γυναικωνῖτιν καὶ κατὰ τὴν
ἀνδρωνῖτιν. ἐπειδὴ δὲ τὸ παιδίον ἐγένεθ' ἡμῖν, ἡ

§ 4, 2. Pro ἐπιδεῖξαι reposui ἀποδεῖξαι. Ib. 4 καὶ εἰς ἐμέ. Inserui εἰς. Cf. Lucian. Soloec. § 10.

§ 6, 1. ὦνδρες Ἀθηναῖοι. Vulgo ὦ Ἀθηναῖοι. Eodem modo correxi § 7, 2. Ib. 4. ἐθέλῃ. Vulgo θέλῃ. Ib. 5 οἷός τε pro οἷόν τε Cobetus.

§ 7, 3 οἰκονομεῖν Cobetus pro οἰκονόμος. Ib. post φειδωλὸς omisi ἀγαθή, inclusum a Scheibio.

§ 8, 3. Vulgo τὴν θεράπαιναν τὴν εἰς τὴν ἀγορὰν βαδίζουσαν. Delevi posteriorem articulum. Cf. § 16. Etiam articulus ante εἰς num Lysiae sit dubitari iure possit.

μήτηρ αὐτὴ ἐθήλαζεν· ἵνα δὲ μή, ὁπότε λοῦσθαι δέοι,
κινδυνεύοι κατὰ τῆς κλίμακος καταβαίνουσα, ἐγὼ μὲν
10 ἄνω διῃτώμην, αἱ δὲ γυναῖκες κάτω. καὶ οὕτως ἤδη συν-
ειθισμένον ἦν, ὥστε πολλάκις ἡ γυνὴ ἀπῄει κάτω καθευ-
δήσουσ' ὡς τὸ παιδίον. καὶ ταῦτα πολὺν χρόνον οὕτως ἐγί-
γνετο, κἀγὼ οὐδὲν πώποθ' ὑπώπτευσα, ἀλλ' οὕτως ἠλιθίως
διεκείμην ὥστ' ᾤμην τὴν ἐμαυτοῦ γυναῖκα πασῶν σωφρονε-
στάτην εἶναι τῶν ἐν τῇ πόλει. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου,
ὦνδρες, ἧκον μὲν ἀπροσδόκητος ἐξ ἀγροῦ, μετὰ δὲ τὸ
δεῖπνον τὸ παιδίον ἐβόα καὶ ἐδυσκόλαινεν, ὑπὸ τῆς θε-
ραπαίνης ἐπίτηδες λυπούμενον, ὁ γὰρ ἄνθρωπος ἔνδον
12 ἦν· ὕστερον γὰρ ἅπαντ' ἐπυθόμην. κἀγὼ τὴν γυναῖκ'
ἀπιέναι ἐκέλευον καὶ δοῦναι τῷ παιδίῳ τὸν τιτθόν,
ἵνα παύσηται κλᾶον. ἡ δὲ τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελεν, ὡς
δὴ ἀσμένη μ' ἑορακυῖα ἥκοντα διὰ χρόνου· ἐπειδὴ δ' ἐγὼ
ὠργιζόμην κἀκέλευον αὐτὴν ἀπιέναι, »ἵνα σύ γε" ἔφη
»πειρᾷς ἐνταῦθα τὴν παιδίσκην· καὶ πρότερον δὴ μεθύων
13 εἷλκες αὐτήν." κἀγὼ μὲν ἐγέλων, ἐκείνη δ' ἀναστᾶσα κἀπι-
οῦσα προστίθησι τὴν θύραν, προσποιουμένη παίζειν, καὶ
τὴν κλῇν ἐφέλκεται, κἀγὼ τούτων οὐδὲν ἐνθυμούμενος
οὐδ' ὑπονοῶν καθηῦδον ἄσμενος, ἥκων ἐξ ἀγροῦ. ἐπειδὴ
p. 93. δ' ἦν πρὸς ἡμέραν, ἧκεν ἐκείνη καὶ τὴν | θύραν ἀνέῳξεν.
14 ἐρομένου δ' ἐμοῦ ὅ τι αἱ θύραι νύκτωρ ψοφοῖεν, ἔφασκε τὸν
λύχνον ἀποσβεσθῆναι τὸν παρὰ τῷ παιδίῳ, εἶτ' ἐκ τῶν
γειτόνων ἐνάψασθαι. ἐσιώπων ἐγὼ καὶ ταῦθ' οὕτως ἔχειν
ἡγούμην. ἔδοξε δέ μοι, ὦνδρες, τὸ πρόσωπον ἐψιμυθιῶ-
σθαι, τἀδελφοῦ τεθνεῶτος οὔπω τριάκονθ' ἡμέρας· ὅμως
δ' οὐδ' ὣς οὐδὲν εἰπὼν περὶ τοῦ πράγματος, ἐξελθὼν
15 ᾠχόμην ἔξω σιωπῇ. Μετὰ δὲ ταῦτα, ὦνδρες, χρόνου

§ 9, 4. αὐτὴ pro αὐτὸ probabiliter Cobetus. Ib. dedi λοῦσθαι. Vulgo λούεσθαι. Ib. 5 κινδυνεύοι revocavi pro κινδυνεύῃ.

§ 10, 3. Post παιδίον iubente Grammatica Graeca omisi additamentum ἵνα τὸν τιτθὸν αὐτῷ διδῷ καὶ μὴ βοᾷ petitum e § 12. Ib. 5 οὐδὲν πώποτε. Ita leniter correxi lectionem codicis Laurentiani (C. ap. Bekkerum) οὐδεπώποτε. Vulgo οὐδέποτε. Dobraeus οὐδὲν οὐδέποτε.

§ 10, 8 ἀπροσδόκητος. Vulgo ἀπροσδοκήτως. Ib. 10 post λυπούμενον delevi emblema ἵνα ταῦτα ποιῇ.

§ 12, 2 κλᾶον dedi pro κλαῖον, et ib. 4 ἑορακυῖα pro ἑωρακυῖα. Subdubito tamen num genuina sint ista ἵνα — κλᾶον. Ibidem δὴ pro ἂν speciose van den Es.

§ 13, 3 κλῇν. Vulgo κλεῖν. Ib. 4 καθηῦδον. Vulgo ἐκάθευδον.

§ 14, 2 ὅ τι. Vulgo τί. Ib. 6 οὐδ' ὣς reposui pro οὐδ' οὕτως.

μεταξὺ διαγενομένου κἀμοῦ πολὺ ἀπολελειμμένου τῶν ἐμαυ-
τοῦ κακῶν, προσέρχεταί μοί τις πρεσβῦτις ἄνθρωπος,
ὑπὸ γυναικὸς ὑποπεμφθεῖσ' ἣν ἐκεῖνος ἐμοίχευεν, ὡς ἐγὼ
ὕστερον ἤκουον· αὕτη δ' ὀργιζομένη κἀδικεῖσθαι νομίζουσα,
ὅτι οὐκέθ' ὁμοίως ἐφοίτα παρ' αὐτήν, ἐφύλαττεν ἕως ἐξεῦ-
16 ρεν ὅ τι εἴη τὸ αἴτιον. προσελθοῦσ' οὖν μοι ἡ ἄνθρωπος ἐγ-
γὺς τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς ἐπιτηροῦσα, »Εὐφίλητε" ἔφη
»μηδεμιᾷ πολυπραγμοσύνῃ προσεληλυθέναι με νόμιζε πρὸς
σέ· ὁ γὰρ ἀνὴρ ὁ ὑβρίζων εἰς σὲ καὶ τὴν σὴν γυναῖκ'
ἐχθρὸς ὢν ἡμῖν τυγχάνει. ἐὰν οὖν λάβῃς τὴν θεράπαιναν
τὴν εἰς ἀγορὰν βαδίζουσαν καὶ διακονοῦσαν ὑμῖν καὶ
βασανίσῃς, ἅπαντα πεύσει. »ἔστι δ'" ἔφη »'Ερατοσθένης
Οἴηθεν ὁ τοῦτο πράττων, ὃς οὐ μόνην τὴν σὴν γυναῖκα
διέφθαρκεν ἀλλὰ καὶ ἄλλας πολλάς· ταύτην γὰρ τέχνην
17 ἔχει." ταῦτ' εἰποῦσα, ὦνδρες, ἐκείνη μὲν ἀπηλλάγη, ἐγὼ
δ' εὐθέως ἐταραττόμην, ἐνθυμούμενος μὲν ὡς ἀπεκλήσθην
ἐν τῷ δωματίῳ, ἀναμιμνησκόμενος δ' ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ
νυκτὶ ἐψόφει ἡ μέταυλος θύρα καὶ ἡ αὔλειος, ὃ οὐδεπώποτ'
ἐγένετο, ἔδοξέ τέ μοι ἡ γυνὴ ἐψιμυθιῶσθαι. ταῦτά μοι
πάντ' εἰς τὴν γνώμην εἰσῄει, καὶ μεστὸς ἦ ὑποψίας.
18 ἐλθὼν δ' οἴκαδ' ἐκέλευον ἀκολουθεῖν μοι τὴν θεράπαιναν
εἰς ἀγοράν, ἀγαγὼν δ' αὐτὴν ὡς τῶν ἐπιτηδείων τίν'
ἔλεγον ὅτι ἐγὼ πάντ' εἴην πεπυσμένος τὰ γιγνόμεν' ἐν
τῇ οἰκίᾳ· »σοὶ οὖν" ἔφην »ἔξεστι δυοῖν ὁπότερον βούλει
ἑλέσθαι, ἢ μαστιγωθεῖσαν εἰς μύλων' ἐμπεσεῖν καὶ μηδέ-
ποτε παύσασθαι κακοῖς τοιούτοις συνεχομένην, ἢ κατει-
ποῦσαν ἅπαντα τἀληθῆ μηδὲν παθεῖν κακὸν ἀλλὰ συγ-
γνώμης παρ' ἐμοῦ τυχεῖν τῶν ἡμαρτημένων. ψεύσῃ δὲ μηδέν,
19 ἀλλὰ πάντα τἀληθῆ λέγε." κἀκείνη τὸ μὲν πρῶτον ἔξαρνος
ἦν, καὶ ποιεῖν ἐκέλευεν ὅ τι βούλομαι· οὐδὲν γὰρ εἰδέναι·
ἐπειδὴ δ' ἐγὼ ἐμνήσθην 'Ερατοσθένους πρὸς αὐτήν, καὶ
εἶπον ὅτι οὗτος ὁ φοιτῶν εἴη πρὸς τὴν γυναῖκα, ἐξεπλάγη

§ 16, 1. Vulgo *ἐγγὺς ἡ ἄνθρωπος.* Transposui, sed fortasse delendum *ἡ ἄνθρωπος.* Ib. 7 *πεύσει.* Vulgo *πεύσῃ.* Ib. 8 *τοῦτο* dedi pro *ταῦτα* et *μόνην* pro *μόνον.*

§ 17, 2. Post *ἐταραττόμην*, duce Dobraeo, delevi vocabula: *καὶ πάντα μου εἰς τὴν γνώμην εἰσῄει, καὶ μεστὸς ἦν ὑποψίας* perperam huc retracta e sequentibus. Ib. 3 scripsi *ἀπεκλήσθην* pro *ἀπεκλείσθην.* Ib. 4 vulgo *οὐδέποτε.* Ib. 5 *μοι* dedi pro *μου.* Tandem (vs. 6) *ἦ* reposui pro *ἦν.*

§ 18, 2 delevi articulum ante *ἀγοράν.*

§ 19, 5 *τότε δή.* Vulgo *τότ' ἤδη.* Ib. 6 *μοι* dedi pro *μου.*

ἡγησαμένη με πάντ' ἀκριβῶς ἐγνωκέναι. καὶ τότε δὴ πρὸς
τὰ γόνατά μοι πεσοῦσα, καὶ πίστιν παρ' ἐμοῦ λαβοῦσα
20 μηδὲν πείσεσθαι κακόν, κατηγόρει πρῶτον μὲν ὡς μετὰ
τὴν ἐκφορὰν αὐτῇ προσίοι, ἔπειθ' ὡς αὐτὴ τελευτῶσ'
εἰσαγγείλειε καὶ ὡς ἐκείνη τῷ χρόνῳ πεισθείη, καὶ τὰς
εἰσόδους οἷς τρόποις προσοῖτο, καὶ ὡς Θεσμοφορίοις ἐμοῦ
ἐν ἀγρῷ ὄντος ᾤχετ' εἰς τὸ ἱερὸν μετὰ τῆς μητρὸς τῆς
ἐκείνου· καὶ τἄλλα τὰ γενόμενα πάντ' ἀκριβῶς διηγήσατο.
21 ἐπειδὴ δὲ πάντ' εἴρητ' αὐτῇ, εἶπον ἐγώ, »ὅπως τοίνυν
ταῦτα μηδεὶς ἀνθρώπων πεύσεται· εἰ δὲ μή, οὐδέν σοι
κύριον ἔσται τῶν πρὸς ἔμ' ὡμολογημένων. ἀξιῶ δέ σ'
ἐπ' αὐτοφώρῳ ταῦτά μοι ἐπιδεῖξαι· ἐγὼ γὰρ οὐδὲν δέομαι
λόγων, ἀλλὰ τοὔργον φανερὸν γενέσθαι, εἴπερ οὕτως
22 ἔχει" ὡμολόγει ταῦτα ποιήσειν. καὶ μετὰ ταῦτα διεγένονθ'
ἡμέραι τέτταρες ἢ πέντε,.... ὡς ἐγὼ μεγάλοις ὑμῖν τε-
κμηρίοις ἀποδείξω. πρῶτον δὲ διηγήσασθαι βούλομαι τὰ
πραχθέντα τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ. Σώστρατος ἦν μοι ἐπι-
τήδειος καὶ φίλος. τούτῳ ἡλίου δεδυκότος ἰόντι ἐξ ἀγροῦ
ἀπήντησα. εἰδὼς δ' ἐγὼ ὅτι τηνικαῦτ' ἀφιγμένος οὐδὲν
ἂν καταλήψοιτ' οἴκοι τῶν ἐπιτηδείων, ἐκέλευον συνδειπνεῖν,
καὶ ἐλθόντες οἴκαδ' ὡς ἐμέ, ἀναβάντες εἰς τὸ ὑπερῷον
23 ἐδειπνοῦμεν. ἐπειδὴ δὲ καλῶς αὐτῷ εἶχεν, ἐκεῖνος μὲν |
p 94. ἀπιὼν ᾤχετο, ἐγὼ δ' ἐκάθευδον. ὁ δ' Ἐρατοσθένης, ὦν-
δρες, εἰσέρχεται, καὶ ἡ θεράπαιν' ἐπεγείρασά μ' εὐθὺς
φράζει ὅτι ἔνδον ἐστίν. κἀγὼ εἰπὼν ἐκείνῃ ἐπιμελεῖσθαι
τῆς θύρας, καταβὰς σιωπῇ ἐξέρχομαι, κἀφικνοῦμαι ὡς
τὸν καὶ τόν, καὶ τοὺς μὲν ἔνδον κατέλαβον, τοὺς δ' οὐκ
24 ἐπιδημοῦντας εὗρον. παραλαβὼν δ' ὡς οἷός τ' ἦ πλεί-
στους ἐκ τοῦ ἐγγυτάτω καπηλείου εἰσερχόμεθα, ἀνεῳγμέ-
νης τῆς θύρας καὶ ὑπὸ τῆς ἀνθρώπου παρεσκευασμένης.
ὤσαντες δὲ τὴν θύραν τοῦ δωματίου οἱ μὲν πρῶτοι εἰσι-
όντες ἔτ' εἴδομεν αὐτὸν κατακείμενον παρὰ τῇ γυναικί, οἱ
25 δ' ὕστεροι ἐν τῇ κλίνῃ γυμνὸν ἑστηκότα. ἐγὼ δ', ὦνδρες,

§ 20, 4. De coniectura pro *προσίοι* rescripsi *προσοῖτο*, quod labem traxisse videtur e praegresso *προσίοι*. Iam Dobraeus *προσεῖτο*. Eodem suadente supra (2) dedi *αὐτῇ* pro *αὑτῇ*.

§ 21, 3. Suspicor: *τῶν πρός σέ μοι ὡμολογημένων.*

§ 22, 2 *τέτταρες*. Vulgo *τέσσαρες*. Ib. vs. 3 pro *ἐπιδείξω* dedi *ἀποδείξω*.

§ 24, 1. *οἷός τε* pro *οἷόν τε* Hirschigius, *ἦ* pro *ἦν* ego. Ib. 2 *ἐγγυτάτω*. Vulgo *ἐγγύτατα*. Cf. § 41.

πατάξας καταβάλλω αὐτόν, καὶ τὼ χεῖρε περιαγαγὼν εἰς τοὔπισθεν καὶ δήσας ἠρώτων διὰ τί ὑβρίζει εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν εἰσιών. κἀκεῖνος ἀδικεῖν μὲν ὡμολόγει, ἠντεβόλει δὲ καὶ ἱκέτευε μὴ αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀλλ' ἀργύριον
26 πράξασθαι. ἐγὼ δ' εἶπον ὅτι „οὐκ ἐγώ σ' ἀποκτενῶ, ἀλλ' ὁ τῆς πόλεως νόμος, ὃν σὺ παραβαίνων περὶ ἐλάττονος τῶν ἡδονῶν ἐποιήσω, καὶ μᾶλλον εἵλου τοιοῦτον ἁμάρτημ' ἐξαμαρτάνειν εἰς τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν καὶ εἰς τοὺς παῖδας τοὺς ἐμοὺς ἢ τοῖς νόμοις πείθεσθαι καὶ κόσμιος
27 εἶναι." οὕτως, ὦνδρες, ἐκεῖνος τούτων ἔτυχεν ὧνπερ οἱ νόμοι κελεύουσι τοὺς τὰ τοιαῦτα πράττοντας, οὐκ εἰσαρπασθεὶς ἐκ τῆς ὁδοῦ, οὐδ' ἐπὶ τὴν ἑστίαν καταφυγών, ὥσπερ οὗτοι λέγουσι· πῶς γὰρ ἄν, ὅστις ἐν τῷ δωματίῳ πληγεὶς κατέπεσεν εὐθύς, περιέστρεψα δ' αὐτῷ τὼ χεῖρε, ἔνδον δ' ἦσαν ἄνθρωποι τοσοῦτοι, ὅσους διαφυγεῖν οὐκ ἐδύνατο, οὔτε σίδηρον οὔτε ξύλον οὔτ' ἄλλ' οὐδὲν ἔχων,
28 ὅτῳ τοὺς εἰσελθόντας ἂν ἠμύνατο. ἀλλ', ὦνδρες, οἶμαι καὶ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι οἱ μὴ τὰ δίκαια πράττοντες οὐχ ὁμολογοῦσι τοὺς ἐχθροὺς λέγειν ἀληθῆ, ἀλλ' αὐτοὶ ψευδόμενοι καὶ τὰ τοιαῦτα μηχανώμενοι ὀργὰς τοῖς ἀκούουσι κατὰ τῶν τὰ δίκαια πραττόντων παρασκευάζουσιν. Πρῶτον μὲν οὖν ἀνάγνωθι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

29 Οὐκ ἠμφεσβήτει, ὦνδρες, ἀλλ' ὡμολόγει ἀδικεῖν, καὶ ὅπως μὲν μὴ ἀποθάνοι ἠντεβόλει καὶ ἱκέτευεν, ἀποτίνειν δ' ἕτοιμος ἦν χρήματα. ἐγὼ δὲ τῷ μὲν ἐκείνου τιμήματι οὐ συνεχώρουν, τὸν δὲ τῆς πόλεως νόμον ἠξίουν εἶναι κυριώτερον, καὶ ταύτην ἔλαβον τὴν δίκην, ἣν ὑμεῖς δικαιοτάτην εἶναι ἡγησάμενοι τοῖς τὰ τοιαῦτ' ἐπιτηδεύουσιν ἐτάξατε. Καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

30 Ἀνάγνωθι δέ μοι καὶ τουτονὶ τὸν νόμον τὸν ἐκ τῆς στήλης τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου.

§ 25, 5 *αὐτὸν ἀποκτεῖναι*. Vulgo *αὐτὸν κτεῖναι*.

§ 27, 5. *αὐτῷ*. Vulgo *αὐτοῦ*. Ib. 6 pro *οὓς* substitui *ὅσους*. Mox pro *ᾧ* dedi *ὅτῳ*. Cf. v. c. Thuc. I, 132 init.

§ 29, 1. *ἠμφεσβήτει*. Vulgo *ἠμφισβήτει*. Ib. 2 *ἠντεβόλει* dedi pro *ἠντιβόλει* et *ἀποθάνοι* pro *ἀποθάνῃ*.

§ 30, 1. Auctore Westermanno post *νόμον* repetivi articulum. Praeterea rescripsi *τουτονὶ* pro *τοῦτον* hic et § 31, 8.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε, ὦνδρες, ὅτι αὐτῷ τῷ δικαστηρίῳ τῷ ἐξ
Ἀρείου πάγου, ᾧ καὶ πάτριόν ἐστι καὶ ἐφ' ἡμῶν ἀποδέδοται
τοῦ φόνου τὰς δίκας δικάζειν, διαρρήδην εἴρηται τούτου
μὴ καταγιγνώσκειν φόνον, ὃς ἂν ἐπὶ δάμαρτι τῇ ἑαυτοῦ
31 μοιχὸν λαβὼν ταύτην τὴν τιμωρίαν ποιήσηται. καὶ οὕτω
σφόδρ' ὁ νομοθέτης ἐπὶ ταῖς γαμεταῖς γυναιξὶ δίκαια
ταῦθ' ἡγήσατ' εἶναι, ὥστε κἀπὶ ταῖς παλλακαῖς ταῖς ἐλάτ-
τονος ἀξίαις τὴν αὐτὴν δίκην ἐπέθηκεν. καίτοι δῆλον ὅτι,
εἴ τιν' εἶχε ταύτης μείζω τιμωρίαν ἐπὶ ταῖς γαμεταῖς,
ἐποίησεν ἄν. νῦν δ' οὐχ οἷός τ' ὢν ταύτης ἰσχυροτέραν
ἐπ' ἐκείναις ἐξευρεῖν, τὴν αὐτὴν κἀπὶ ταῖς παλλακαῖς ἠξί-
ωσε γίγνεσθαι. Ἀνάγνωθι δέ μοι καὶ τουτονὶ τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

32 Ἀκούετε, ὦνδρες, ὅτι κελεύει, ἐάν τις ἄνθρωπον ἐλεύ-
θερον ἢ παῖδ' αἰσχύνῃ βίᾳ, διπλῆν τὴν βλάβην
ὀφείλειν, ἐὰν δὲ γυναῖκα, ἐφ' αἷσπερ ἀποκτείνειν ἔξεστιν,
ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι. οὕτως, ὦνδρες, τοὺς βιαζομέ-
νους ἐλάττονος ζημίας ἀξίους ἡγήσατ' εἶναι ἢ τοὺς πεί-
θοντας· τῶν μὲν γὰρ θάνατον κατέγνω, τοῖς δὲ διπλῆν
33 ἐποίησε τὴν βλάβην, ἡγούμενος τοὺς μὲν διαπραττομένους
βίᾳ ὑπὸ τῶν βιασθέντων μισεῖσθαι, τοὺς δὲ πείσαντας
οὕτως αὐτῶν τὰς ψυχὰς διαφθείρειν ὥστ' οἰκειοτέρας αὐ-
p. 96. τοῖς ποιεῖν τὰς ἀλλοτρίας | γυναῖκας ἢ τοῖς ἀνδράσι, καὶ
πᾶσαν ἐπ' ἐκείνοις τὴν οἰκίαν γεγονέναι, καὶ τοὺς παῖδας
ἀδήλους εἶναι ὁποτέρων τυγχάνουσιν ὄντες, τῶν ἀνδρῶν
ἢ τῶν μοιχῶν· ἀνθ' ὧν ὁ τὸν νόμον τιθεὶς θάνατον αὐτοῖς
34 ἐποίησε τὴν ζημίαν. Ἐμοῦ τοίνυν, ὦνδρες, οἱ μὲν νόμοι
οὐ μόνον ἀπεγνωκότες εἰσὶ μὴ ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ κεκελευ-
κότες ταύτην τὴν δίκην λαμβάνειν· ἐν ὑμῖν δ' ἐστὶ πότε-
35 ρον χρὴ τούτους ἰσχυροὺς ἢ μηδενὸς ἀξίους εἶναι. ἐγὼ
μὲν γὰρ οἶμαι πάσας τὰς πόλεις διὰ τοῦτο τοὺς νόμους
τίθεσθαι, ἵνα, περὶ ὧν ἂν πραγμάτων ἀπορῶμεν, παρὰ
τούτους ἐλθόντες σκεψώμεθ' ὅ τι ἡμῖν ποιητέον ἐστίν.

§ 31, 3. Suspecta habeo vocabula: ταῖς ἐλάττονος ἀξίαις.
§ 32, 1. ὦνδρες. Vulgo ἄνδρες. Ib. 4 ἐν abesse malim.
§ 33, 6. Vocabula τῶν ἀνδρῶν ἢ τῶν μοιχῶν num Lysiae sint dubito.

οὗτοι τοίνυν περὶ τῶν τοιούτων τοῖς ἀδικουμένοις τοιαύτην
36 δίκην λαμβάνειν παρακελεύονται. οἷς ὑμᾶς ἀξιῶ τὴν αὐτὴν
γνώμην ἔχειν· εἰ δὲ μή, τοιαύτην ἄδειαν τοῖς μοιχοῖς
ποιήσετε, ὡς καὶ τοὺς κλέπτας ἐπαρεῖτε φάσκειν μοιχοὺς
εἶναι, εὖ εἰδότας ὅτι, ἐὰν ταύτην τὴν αἰτίαν περὶ ἑαυτῶν
λέγωσι κἀπὶ τούτῳ φάσκωσιν εἰς τὰς ἀλλοτρίας οἰκίας
εἰσιέναι, οὐδεὶς αὐτῶν ἅψεται. πάντες γὰρ εἴσονται ὅτι
τοὺς μὲν νόμους τῆς μοιχείας χαίρειν ἐᾶν δεῖ, τὴν δὲ
ψῆφον τὴν ὑμετέραν δεδιέναι· αὕτη γάρ ἐστι πάντων τῶν
ἐν τῇ πόλει κυριωτάτη.
37 Σκέψασθε δέ, ὦνδρες· κατηγοροῦσι γάρ μου ὡς ἐγὼ
τὴν θεράπαιναν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ μετελθεῖν ἐκέλευσα τὸν
νεανίσκον. ἐγὼ δέ, ὦνδρες, δίκαιον μὲν ἂν ποιεῖν ἡγού-
μην ᾡτινιοῦν τρόπῳ τὸν τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν διαφθεί-
38 ραντα λαμβάνων· εἰ μὲν γὰρ λόγων μὲν εἰρημένων ἔργου
δὲ μηδενὸς γεγενημένου μετελθεῖν ἐκέλευον ἐκεῖνον, ἠδίκουν
ἄν· εἰ δ' ἤδη πάντων διαπεπραγμένων καὶ πολλάκις εἰσε-
ληλυθότος εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν ᾡτινιοῦν τρόπῳ ἐλάμ-
βανον αὐτόν, σωφρονεῖν ἂν ἐμαυτὸν ἡγούμην· σκέψασθε δ'
39 ὅτι καὶ ταῦτα ψεύδονται· ῥᾳδίως δ' ἐκ τῶνδε γνώσεσθε.
ἐμοὶ γάρ, ὦνδρες, ὅπερ καὶ πρότερον εἶπον, φίλος ὢν
Σώστρατος καὶ οἰκείως διακείμενος ἀπαντήσας ἐξ ἀγροῦ
περὶ ἡλίου δυσμὰς συνεδείπνει, κἀπειδὴ καλῶς εἶχεν αὐτῷ,
40 ἀπιὼν ᾤχετο. καίτοι πρῶτον μέν, ὦνδρες, ἐνθυμήθηθ'
ὅτι, εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐγὼ ἐπεβούλευον Ἐρατοσθένει,
πότερον ἦν μοι κρεῖττον αὐτῷ ἑτέρωθι δειπνεῖν ἢ τὸν συν-
δειπνήσοντά μοι εἰσαγαγεῖν; οὕτω γὰρ ἂν ἧττον ἐτόλμη-
σεν ἐκεῖνος εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν. εἶτα δοκῶ ἂν ὑμῖν
τὸν συνδειπνοῦντ' ἀφεὶς μόνος καταλειφθῆναι καὶ ἔρημος
γενέσθαι, ἢ κελεύειν ἐκεῖνον μένειν, ἵνα μετ' ἐμοῦ τὸν
41 μοιχὸν ἐτιμωρεῖτο; ἔπειτα, ὦνδρες, οὐκ ἂν δοκῶ ὑμῖν τοῖς
ἐπιτηδείοις μεθ' ἡμέραν παραγγεῖλαι, καὶ κελεῦσαι αὐτοὺς
συλλεγῆναι εἰς οἰκίαν τῶν φίλων του τῶν ἐγγυτάτω, μᾶλ-
λον ἢ ἐπειδὴ τάχιστ' ᾐσθόμην τῆς νυκτὸς περιτρέχειν, οὐκ

§ 36, 6 αὐτῶν. Vulgo αὑτῶν.

§ 38, 1. Post λόγων repetivi voculam μέν. Ib. 5 ante ἐμαυτὸν auctore Marklando inserui ἄν, cf. § 37: δίκαιον μὲν ἂν ποιεῖν ἡγούμην.

§ 41, 3. Post φίλων inserui του. Frustra provocatur ad Heindorfium (ad Gorgiam p. 148) et ad Porsonum (ad Phoeniss. vs. 423) docentes quae nihil faciant ad h. l. Ib. 7 pro ᾔδειν dedi ᾔδη, uti mox § 42, 4. Ib. 8 ἡ pro ἦν.

εἰδὼς ὅντιν' οἴκοι καταλήψομαι καὶ ὅντιν' ἔξω; καὶ ὡς
Ἁρμόδιον μὲν καὶ τὸν δεῖν' ἦλθον οὐκ ἐπιδημοῦντας (οὐ
γὰρ ᾔδη), ἑτέρους δ' οὐκ ἔνδον ὄντας κατέλαβον, οὓς δ'
42 οἷός τ' ἦ λαβὼν ἐβάδιζον. καίτοιγ' εἰ προῄδη, οὐκ ἂν
δοκῶ ὑμῖν καὶ θεράποντας παρασκευάσασθαι καὶ τοῖς φίλοις
παραγγεῖλαι, ἵν' ὡς ἀσφαλέστατα μὲν αὐτὸς εἰσῄα (τί γὰρ
ᾔδη εἴ τι κἀκεῖνος εἶχε σιδήριον;), ὡς μετὰ πλείστων δὲ
μαρτύρων τὴν τιμωρίαν ἐποιούμην; νῦν δ' οὐδὲν εἰδὼς
τῶν ἐσομένων ἐκείνῃ τῇ νυκτί, οὓς οἷός τ' ἦ παρέλαβον.
Καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

43 Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, ὦνδρες· σκέψασθε δὲ
παρ' ὑμῖν αὐτοῖς οὕτως περὶ τούτου τοῦ πράγματος,
ζητοῦντες εἴ τις ἐμοὶ καὶ Ἐρατοσθένει ἔχθρα πώποτε
γεγένηται πλὴν ταύτης. οὐδεμίαν γὰρ εὑρήσετε. οὔτε γὰρ
συκοφαντῶν γραφάς μ' ἐγράψατο, οὔτ' ἐκβάλλειν ἐκ τῆς
πόλεως ἐπεχείρησεν, οὔτ' ἰδίας δίκας ἐδικάζετο, οὔτε συν-
ῄδει κακὸν οὐδὲν ὃ ἐγὼ δεδιὼς μή τις πύθηται ἐπεθύμουν
αὐτὸν ἀπολέσαι, οὔτ' εἰ τοῦτο διεπραξάμην, ἤλπιζον χρή-
ματα λήψεσθαι· ἔνιοι γὰρ τοιούτων πραγμάτων ἕνεκεν
45 θάνατον ἀλλήλοις ἐπιβουλεύουσιν. τοσούτου τοίνυν δεῖ |
p. 96 ἢ λοιδορία ἢ παροινία ἢ ἄλλη τις διαφορὰ ἡμῖν γεγονέ-
ναι, ὥστ' οὐδ' ἑορακὼς ἦ τὸν ἄνθρωπον πώποτε πλὴν ἐν
ἐκείνῃ τῇ νυκτί. τί ἂν οὖν βουλόμενος ἐγὼ τοιοῦτον κίν-
δυνον ἐκινδύνευον, εἰ μὴ τὸ μέγιστον τῶν ἀδικημάτων ἦ
46 ὑπ' αὐτοῦ ἠδικημένος; ἔπειτα παρακαλέσας αὐτὸς μάρτυρας
ἠσέβουν ἄν, ἐξόν μοι, εἴπερ ἀδίκως ἐπεθύμουν αὐτὸν ἀπο-
λέσαι, μηδένα μοι τούτων συνειδέναι;
47 Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦνδρες, οὐκ ἰδίαν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ νομίζω
ταύτην γενέσθαι τὴν τιμωρίαν, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πόλεως
ἁπάσης· οἱ γὰρ τοιαῦτα πράττοντες, ὁρῶντες οἷα τἆθλα
πρόκειται τῶν τοιούτων ἁμαρτημάτων, ἧττον εἰς τοὺς ἄλ-

§ 42, 1. προῄδη pro προῄδειν, et ib. 3. εἰσῄα pro εἰσῄειν.
§ 43, 7. τοῦτο. Vulgo ταῦτα.
§ 45, 3. ἑορακὼς ἦ. Vulgo ἑωρακὼς ἦν. Mox quoque 5 ἦ dedi pro ἦν.
§ 46, 2. Post ἠσέβουν inserui ἂν monente van den Essio.
§ 47, 2. Antitheseos ratio postulare videtur: ἀλλὰ κοινὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως ἁπάσης. Ib. 3. An τὰ τοιαῦτα?

λους ἐξαμαρτήσονται, ἐὰν καὶ ὑμᾶς ὁρῶσι τὴν αὐτὴν γνώ-
48 μην ἔχοντας. εἰ δὲ μή, πολὺ κάλλιον τοὺς μὲν κειμένους
νόμους ἐξαλεῖψαι, ἑτέρους δὲ θεῖναι, οἵτινες τοὺς μὲν
φυλάττοντας τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ταῖς ἐσχάταις ζημίαις ζη-
μιώσουσι, τοῖς δὲ βουλομένοις εἰς αὐτὰς ἁμαρτάνειν πολλὴν
49 ἄδειαν ποιήσουσιν. πολὺ γὰρ οὕτω δικαιότερον ἢ ὑπὸ τῶν
νόμων τοὺς πολίτας ἐνεδρεύεσθαι, οἳ κελεύουσι μέν, ἐάν
τις μοιχὸν λάβῃ, ὅ τι ἂν οὖν βούληται χρῆσθαι, οἱ δ'
ἀγῶνες δεινότεροι τοῖς ἀδικουμένοις καθεστήκασιν ἢ τοῖς
παρὰ τοὺς νόμους τὰς ἀλλοτρίας καταισχύνουσι γυναῖκας.
50 ἐγὼ γὰρ νῦν καὶ περὶ τοῦ σώματος καὶ περὶ τῶν χρημά-
των καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων κινδυνεύω, ὅτι τοῖς
τῆς πόλεως νόμοις ἐπειθόμην.

§ 48, 3. Cum Westermanno e Reiskii coniectura inserui ἐσχάταις.

16.

ΕΝ ΒΟΥΛΗΙ

ΜΑΝΤΙΘΕΩΙ ΔΟΚΙΜΑΖΟΜΕΝΩΙ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

ARGUMENTUM.

Mantitheus sorte designatus senator quum in vitae examine (*δοκιμασίᾳ*), apud senatum decedentem instituto, accusatus esset, quod in equitum numero sub XXX viris militasset, hanc criminationem falsam esse et rebus ipsis et vitae probitate suisque in rempublicam meritis demonstrat. Defensionem hanc intra Ol. XCVI a. 3. a. Chr. n. 394 (cll. § 13. 15. 16) et Ol. XCVII a. 3. a. Chr. n. 390 (cl. § 15) dictam esse probabile est. Oratio egregia: vividis et paene comicis coloribus exprimens *στρατιωτικὴν αὐθάδειαν καὶ ἀλαζόνειαν* ea simul arte, ut hoc ipso placeat.

Εἰ μὴ συνῄδη, ὦ βουλή, τοῖς κατηγόροις βουλομένοις
ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς
χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς
ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν
αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον
2 *τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. ἐγὼ γὰρ οὕτω*
σφόδρ' ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς
ἐμὲ τυγχάνει ἀηδῶς διακείμενος, ἐπειδὰν ἐμοῦ λέγοντος

Argumentum. Verba *oratio* — *placeat* continent Dobraei iudicium, quod exstat in *Adversariorum* Tom. I, part. 1, p. 192.

§ 1, 1. *συνῄδη*. Vulgo *συνῄδειν*. Ib. 6. *αὐτοῖς* abesse malim.

§ 2, 3. Cum Reiskio et Dobraeo delevi *ἢ κακῶς* post *ἀηδῶς*.

ἀκούσῃ περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ
3 πολὺ βελτίω μ' εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι. ἀξιῶ
δέ, ὦ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἀποδείξω, ὡς
εὔνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι
τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδέν πώ μοι πλέον
εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι καὶ περὶ τἆλλα μετρίως βεβιωκὼς
καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ παρὰ τοὺς λόγους τοὺς τῶν
ἐχθρῶν....., δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δ'
ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι. πρῶτον δ' ἀποδείξω ὡς οὐχ ἵπ-
πευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον
τῆς τότε πολιτείας.
4 Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατὴρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς
ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ διαιτησομένους ἐξέπεμψε,
p. 146 καὶ οὔτε | τῶν τειχῶν καθαιρουμένων οὔτε μεθισταμένης
τῆς πολιτείας ἐπεδημοῦμεν, ἀλλ' ἤλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ
Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις.
5 καίτοι οὔθ' ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους
ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι
φαίνονται τοιαύτην γνώμην σχόντες ὥστε τοῖς καὶ ἀποδη-
μοῦσι καὶ μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας,
ἀλλὰ μᾶλλον ἐτίμων τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον.
6 Ἔπειτα δ' ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἱππεύσαντας σκοπεῖν
εὔηθές ἐστιν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούν-
των ἱππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων
ἐπιγεγραμμένοι εἰσίν. ἐκεῖνος δ' ἐστὶν ἔλεγχος μέγιστος·
ἐπειδὴ γὰρ κατήλθετε, ἐψηφίσασθε τοὺς φυλάρχους ἀπε-
νεγκεῖν τοὺς ἱππεύσαντας, ἵνα τὰς καταστάσεις ἀναπρά-
7 ξητε παρ' αὐτῶν. ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὔτ'
ἀπενεχθένθ' ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς

§ 3, 2. ἀποδείξω. Vulgo ἐπιδείξω. Ib. 6 Dobraeus post ἐχθρῶν inserit ἠριστευκώς, quod tamen vix sufficit. Satius igitur duxi indicare lacunam. Ib. 9 pro οὔτε dedi οὐδέ.

§ 4, 4. Inserui ἐπεδημοῦμεν, iubente Marklando, cuius iudicio subscribit Dobraeus.

§ 5, 3, 4. Ita de coniectura immutavi librorum scripturam: ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι. Ib. 5 pro ἠτίμαζον καὶ dedi ἐτίμων, tironum in gratiam loco utcumque correcto; aliud enim latere dubium non est. Cf. tamen XXV, § 13: οὐ γὰρ τοὺς τῷ πλήθει ἀγαθοῦ τινος αἰτίους γεγενημένους χάριτος παρ' αὐτῶν ἠξίουν (οἱ λ') τυγχάνειν, ἀλλὰ τοὺς πλεῖστα κακὰ ὑμᾶς εἰργασμένους εἰς τὰς τιμὰς καθίστασαν.

§ 6, 4. Cum van den Essio malim ἐγγεγραμμένοι.

συνδίκοις οὔτε κατάστασιν παραλαβόντα. καίτοι πᾶσι ῥᾴδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥᾴδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἱππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆ-
8 ναι. Ἔτι δ', ὦ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποιηκώς, ἀλλ' ἠξίουν, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτῃ τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τόθ' ἱππευσάντων βουλεύοντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγοὺς καὶ ἱππάρχους κεχειροτονημένους. ὥστε μηδὲν δι' ἄλλο μ' ἡγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

9 Περὶ μὲν τοίνυν ταύτης τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι. δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαί μου. ποιήσομαι δὲ τὴν ἀπολογίαν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

10 Ἐγὼ γὰρ πρῶτον μὲν οὐσίας μοι οὐ πολλῆς καταλειφθείσης διὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς τοῦ πατρὸς καὶ τὰς τῆς πόλεως δύο μὲν ἀδελφὰς ἐξέδωκα, ἐπιδοὺς τριάκοντα μνᾶς ἑκατέρᾳ, πρὸς τὸν ἀδελφὸν δ' οὕτως ἐνειμάμην ὥστ' ἐκεῖνον πλέον ὁμολογεῖν ἔχειν ἐμοῦ τῶν πατρῴων, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας οὕτω βεβίωκα ὥστε μηδεπώποτέ μοι μηδὲ πρὸς ἕνα μηδὲν ἔγκλημα γενέσθαι. καὶ
11 τὰ μὲν ἴδι' οὕτω διῴκηκα· περὶ δὲ τῶν κοινῶν μοι μέγιστον ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι τῆς ἐμῆς ἐπιεικείας, ὅτι τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους ἢ περὶ τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς ποιούμενοι, πάντας

§ 7, 9. Fortasse ἦν delendum est post ἀναγκαῖον.
§ 8, 6. Αὐτῶν nescio an melius abesset.

ὄψεσθέ μοι διαφόρους ὄντας, καὶ πλεῖστα τούτους περὶ
ἐμοῦ λογοποιοῦντας καὶ ψευδομένους. καίτοι δῆλον ὅτι, εἰ
τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν, οὐκ ἂν τοιαύτην γνώμην εἶχον
12 περὶ ἐμοῦ. ἔτι δέ, ὦ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδεῖξαι περὶ
ἐμοῦ δύναιτ' οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτ' εἰσαγ-
γελίαν γεγενημένην· καίτοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς
τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας. πρὸς τοίνυν τὰς στρα-
τείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέ-
13 ψασθ' οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει. πρῶτον μὲν γάρ,
ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς καὶ
εἰς Ἁλίαρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπ' Ὀρθοβούλου κατειλεγμέ-
νος ἱππεύειν, ἐπειδὴ πάντας ἑώρων τοῖς μὲν ἱππεύουσιν
ἀσφάλειαν εἶναι νομίζοντας, τοῖς δ' ὁπλίταις κίνδυνον
ἡγουμένους, ἑτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκι-
p. 147 μάστων παρὰ | τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν εἶπον τῷ Ὀρ-
θοβούλῳ ἐξαλεῖψαί μ' ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰ-
σχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν
ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι,
Ὀρθόβουλε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

14. Συλλεγέντων τοίνυν τῶν δημοτῶν πρὸ τῆς ἐξόδου, εἰδὼς αὐτῶν ἐνίους πολίτας μὲν χρηστοὺς ὄντας καὶ προθύμους, ἐφοδίων δ' ἀποροῦντας, εἶπον ὅτι χρὴ τοὺς ἔχοντας παρέχειν τἀπιτήδεια τοῖς ἀπόρως διακειμένοις. καὶ οὐ μόνον τοῦτο συνεβούλευον τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἔδωκα δυοῖν ἀνδροῖν τριάκοντα δραχμὰς ἑκατέρῳ, οὐχ ὡς πολλὰ κεκτημένος, ἀλλ' ἵνα παράδειγμα τοῦτο τοῖς ἄλλοις γένηται. Καί μοι ἀνάβητε.

§ 11, 5. Delevi *αὐτοὺς* post *πάντας*. Deinde rectissime *τούτους* cum vi sequitur post *πλεῖστα*.

§ 13, 5. Post *εἶναι* omisi *δεῖν*, iubente Dobraeo, qui praeterea coniecit *ἀσφάλειαν δή*, omisso *εἶναι*. Aliorum coniecturas recenset Scheibius in Praefatione. Ib. 7. pro *ἔφην* dedi *εἶπον*, quod idem vir doctus ingeniose elicuit e quorundam librorum scriptura *ἔτι*. Ib. 10. *παρασκευάσαντα*. Vulgo *παρασκευάσαντι*. De re cf. XIV, § 7.

§ 14, 8. Scheibius: *καί μοι ἀνάβητε* [*μάρτυρες*]. Codices vocabulum non utique necessarium ignorant. Plerumque tamen in hac formula additur, et h. l. absorptum esse potuit sequenti ΜΑΡΤΥΡΕΣ. Similiter tamen abesse videbis XX, § 29.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

15 Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ βουλή, εἰς Κόρινθον ἐξόδου γενομένης καὶ πάντων προειδότων ὅτι δεήσει κινδυνεύειν, ἑτέρων ἀναδυομένων ἐγὼ διεπραξάμην ὥστε τῆς πρώτης τεταγμένος μάχεσθαι τοῖς πολεμίοις· καὶ μάλιστα τῆς ἡμετέρας φυλῆς δυστυχησάσης, καὶ πλείστων ἀποθανόν-
16 των, ὕστερος ἀνεχώρησα τοῦ σεμνοῦ Στειριῶς τοῦ πᾶσιν ἀνθρώποις δειλίαν ὠνειδικότος. καὶ οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον μετὰ ταῦτ' ἐν Κορίνθῳ χωρίων ἰσχυρῶν κατειλημμένων, ὥστε τοὺς πολεμίους μὴ δύνασθαι προσιέναι, Ἀγησιλάου δ' εἰς τὴν Βοιωτίαν ἐμβαλόντος, ψηφισαμένων τῶν ἀρχόντων ἀποκληρῶσαι τάξεις αἵτινες βοηθήσουσι, φοβουμένων ἁπάντων (εἰκότως, ὦ βουλή· δεινὸν γὰρ ἦν ἀγαπητῶς ὀλίγῳ πρότερον σεσωσμένους ἐφ' ἕτερον κίνδυνον ἰέναι) προσελθὼν ἐγὼ τὸν ταξίαρχον ἐκέλευον ἀκληρωτὶ τὴν
17 ἡμετέραν τάξιν πέμπειν. ὥστ' εἴ τινες ὑμῶν ὀργίζονται τοῖς τὰ μὲν τῆς πόλεως ἀξιοῦσι πράττειν, ἐκ δὲ τῶν κινδύνων ἀποδιδράσκουσιν, οὐκ ἂν δικαίως περὶ ἐμοῦ τὴν γνώμην ταύτην ἔχοιεν· οὐ γὰρ μόνον τὰ προσταττόμεν' ἐποίουν προθύμως, ἀλλὰ καὶ κινδυνεύειν ἐτόλμων, καὶ ταῦτ' ἐποίουν οὐχ ὡς οὐ δεινὸν ἡγούμενος εἶναι Λακεδαιμονίοις μάχεσθαι, ἀλλ' ἵνα, εἴ ποτ' ἀδίκως εἰς κίνδυνον καθισταίμην, διὰ ταῦτα βελτίων ὑφ' ὑμῶν νομιζόμενος ἁπάντων τῶν δικαίων τυγχάνοιμι. Καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

18 Τῶν τοίνυν ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐδεμιᾶς ἀπελείφθην πώποτε, ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον διατετέλεκα μετὰ τῶν πρώτων μὲν τὰς ἐξόδους ποιούμενος, μετὰ τῶν τελευταίων δ' ἀναχωρῶν. καίτοι χρὴ τοὺς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν, ἀλλ' οὐκ εἴ τις τολμᾷ, διὰ τοῦτο μισεῖν· τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτ' ἐπιτηδεύματ' οὔτε τοὺς ἰδιώτας οὔτε τὸ κοινὸν τῆς πόλεως

§ 15, 5. Vulgo πλείστων ἐνθανόντων, quae lectio varie tentatur. Ib. 6. dedi ὕστερος pro ὕστερον ex Cobeti emendatione, quo iubente Στειριῶς rescripsi pro Στειριέως.

§ 16, 5. ἀποκληρῶσαι pro ἀποχωρίσαι debetur Marklando.

βλάπτει, ἐκ δὲ τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τοὺς
19 πολεμίους ἅπαντες ὑμεῖς ὠφελεῖσθε. ὥστ' οὐκ ἄξιον ἀπ'
ὄψεως, ὦ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ'
ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν· πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγό-
μενοι καὶ κοσμίως ἀμπεχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι
γεγόνασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ
κἀγάθ' ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι.
20 Ἤδη δέ τινων ᾐσθόμην, ὦ βουλή, καὶ διὰ ταῦτ' ἀχθο-
μένων μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ.
ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἐμαυτοῦ
πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι κἀμαυτῷ δοκῶ
φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος, ἅμα μὲν τῶν προ-
γόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέπαυνται τὰ τῆς πόλεως
21 πράττοντες, ἅμα δ' ὑμᾶς ὁρῶν (τὰ γὰρ ἀληθῆ χρὴ λέγειν)
τούτους μόνους τινὸς ἀξίους νομίζοντας εἶναι, ὥσθ' ὁρῶν
ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη
πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς
τοιούτοις ἄχθοισθε; οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταί
εἰσιν, ἀλλ' ὑμεῖς.

§ 19, 4. Codd. ἀπερχόμενοι, quod sagaciter correxit Dobraeus. Scheibius dedit περιερχόμενοι, male Attice pro περιιόντες.

§ 20, 6. τὰ τῆς πόλεως. Vulgo τῶν τῆς πόλεως. Emendavit Dobraeus.

§ 21, 2. Inserui τινὸς cum Dobraeo.

25.

ΔΗΜΟΥ ΚΑΤΑΛΥΣΕΩΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

ARGUMENTUM.

Hanc defensionem fuisse verisimile est in *δοκιμασίᾳ* apud heliastas a magistratu quodam designato oratam, qui in illo vitae examine ab Epigene, Demophane, Clisthene sycophantis accusatus erat, quod per XXXvirorum dominatum in urbe remansisset. Titulus igitur falsus. Scripta esse videtur intra ol. 96, 2. et 3. (403. et 402. a Chr. n.)

Ὑμῖν μὲν πολλὴν συγγνώμην ἔχω, ὦνδρες δικασταί, ἀκούουσι τοιούτων λόγων καὶ ἀναμιμνησκομένοις τῶν γεγενημένων, ὁμοίως ἅπασιν ὀργίζεσθαι τοῖς ἐν ἄστει μείνασι· τῶν δὲ κατηγόρων θαυμάζω, εἰ ἀμελοῦντες τῶν οἰκείων τῶν ἀλλοτρίων ἐπιμελοῦνται, καὶ σαφῶς διειδότες τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας καὶ τοὺς πόλλ' ἐξημαρτηκότας ζητοῦσιν ὑμᾶς πείθειν περὶ ἁπάντων ἡμῶν τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν.
2 εἰ μὲν οὖν οἴονται, ὅσ' ὑπὸ τῶν τριάκοντα γεγένηται τῇ πόλει, ἐμοῦ κατηγορηκέναι, ἀδυνάτους αὐτοὺς ἡγοῦμαι λέγειν·

Fragmentum nobilissimum et orationis splendore et sententiarum vi insigne *Dobraeus.*

§ 1, 4, *εἰ* Halmio, praeeunte Marklando, pro *οἳ*. Ib. 5 *καὶ* pro *οἳ* Kayserus. Recepi utramque coniecturam, mutata interpunctione. Ib. 6 de meo reposui *διειδότες* pro *εἰδότες*. Ib. cum Kaysero ut glossema delevi vocabula *κερδαίνειν ἢ*, quae MSS. habent post *ζητοῦσιν*. Vide tamen an verum sit *ζητοῦσι κερδαίνειν ὑμᾶς πείθοντες*, cl. § 3, 4. Mox ibidem 7 *τὴν αὐτὴν γνώμην* pro *τὴν γνώμην ταύτην* Rauchensteinii est correctio.

§ 2, 1, *ὅσα* dedi pro *ἃ*, revocata mox (vs. 2) librorum scriptura *ἐμοῦ* pro *ὁμοῦ*. Cf. § 5, 3.

οὐδὲ γὰρ πολλοστὸν μέρος τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων
εἰρήκασιν· εἰ δ' ὡς ἐμοί τι προσῆκον περὶ αὐτῶν ποιοῦνται
τοὺς λόγους, ἀποδείξω τούτους μὲν ἅπαντα ψευδομένους,
ἐμαυτὸν δὲ τοιοῦτον ὄνθ' οἷόσπερ ἂν τῶν ἐκ Πειραιῶς ὁ βέλ-
3 τιστος ἐν ἄστει μείνας ἐγένετο. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦνδρες δικα-
σταί, μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τοῖς συκοφάνταις. τού-
των μὲν γὰρ ἔργον ἐστὶ καὶ τοὺς μηδὲν ἡμαρτηκότας
εἰς αἰτίαν καθιστάναι (ἐκ τούτων γὰρ ἂν μάλιστα χρη-
ματίζοιντο), ὑμέτερον δὲ τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσιν ἐξ ἴσου
τῆς πολιτείας μεταδιδόναι· οὕτω γὰρ ἂν τοῖς καθε-
4 στηκόσι πράγμασι πλείστους συμμάχους ἔχοιτε. ἀξιῶ δ',
ὦνδρες δικασταί, ἐάνπερ φανῶ συμφορᾶς μὲν μηδεμιᾶς
αἴτιος γεγενημένος, πολλὰ δὲ κἀγάθ' εἰργασμένος τὴν
πόλιν καὶ τῷ σώματι καὶ τοῖς χρήμασι, ταῦτα γοῦν μοι
παρ' ὑμῶν ὑπάρχειν, ὧν οὐ μόνον τοὺς εὖ πεποιηκότας
ἀλλὰ καὶ τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας τυγχάνειν δίκαιόν ἐστιν.
5 μέγα μὲν οὖν ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι, ὅτι, εἴπερ ἐδύνανθ'
οἱ κατήγοροι ἰδίᾳ μ' ἀδικοῦντ' ἐξελέγξαι, οὐκ ἂν τὰ τῶν
τριάκονθ' ἁμαρτήματ' ἐμοῦ κατηγόρουν, οὐδ' ἂν ᾤοντο
χρῆναι ὑπὲρ τῶν ἐνίοις πεπραγμένων ἑτέρους διαβάλλειν,
ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς ἀδικοῦντας τιμωρεῖσθαι· νῦν δὲ νομί-
ζουσι τὴν πρὸς ἐκείνους ὀργὴν ἱκανὴν εἶναι καὶ τοὺς μηδὲν
6 κακὸν εἰργασμένους ἀπολέσαι. ἐγὼ δ' οὐχ ἡγοῦμαι δίκαιον
εἶναι οὔτ' εἴ τινες τῇ πόλει πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιοι γεγέ-
νηνται, ἄλλους τινὰς ὑπὲρ τούτων τιμὴν ἢ χάριν κομί-
σασθαι παρ' ὑμῶν, οὔτ' εἴ τινες πολλὰ κάκ' εἰργασμένοι
εἰσίν, εἰκότως ἂν δι' ἐκείνους τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας ὀνεί-
δους καὶ διαβολῆς τυγχάνειν· ἱκανοὶ γὰρ οἱ ὑπάρχοντες
ἐχθροὶ τῇ πόλει, οἱ καὶ μέγα κέρδος νομίζοντες εἶναι τοὺς
ἀδίκως ἐν ταῖς διαβολαῖς καθεστηκότας.
7 Πειράσομαι δ' ὑμᾶς διδάξαι, οἷστισιν ἡγοῦμαι τῶν πο-
λιτῶν προσήκειν ὀλιγαρχίας ἐπιθυμεῖν καὶ δημοκρατίας.

§ 4, 2 ἐάνπερ φανῶ Dobraeus. Vulgo ἐὰν ἀποφανῶ, unde ἐὰν ἀποφήνω elicuit van den Es, quod fortasse praeferendum. Ib. 6. Hic et ubique reposui ν ἐφελκυστικὸν ante interpunctionem maiorem.

§ 5, 4. Pro ἐκείνοις, quia melius sequi videtur sententia generalis, cum Dobraeo praetuli ἐνίοις. Possis quoque ἑτέροις.

§ 6, 7. Ante καὶ repetivi articulum, quod iam proposuit Scheibius.

§ 7, 1. οἷστισιν. Vulgo οἷς. Ib. 2 pro καὶ malim ἐκ, nam si vulgatam retineas, orator pollicetur, quae non exsequitur. Cf. § 9—§12. Ib. 4 post ποιήσομαι delevi ἀποφαίνων cum Kaysero.

ἐκ τούτου γὰρ καὶ ὑμεῖς γνώσεσθε, κἀγὼ περὶ ἐμαυτοῦ τὴν
ἀπολογίαν ποιήσομαι, ὡς οὔτ' ἐξ ὧν ἐν δημοκρατίᾳ οὔτ' ἐξ
ὧν ἐν ὀλιγαρχίᾳ πεποίηκα, οὐδέν μοι προσῆκον κακόνουν
8 εἶναι τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ. πρῶτον μὲν οὖν ἐνθυμηθῆναι
χρὴ ὅτι οὐδείς ἐστιν ἀνθρώπων φύσει οὔτ' ὀλιγαρχικὸς
οὔτε δημοκρατικός, ἀλλ' ἥτις ἂν ἑκάστῳ πολιτεία συμφέρῃ,
ταύτην προθυμεῖται καθιστάναι· ὥστ' οὐκ ἐλάχιστον ἐν
ὑμῖν ἐστι μέρος, ὡς πλείστους ἐπιθυμεῖν τῶν παρόντων
νυνὶ πραγμάτων. καὶ ταῦθ' ὅτι οὕτως ἔχει, οὐ χαλεπῶς
ἐκ τῶν πρότερον γεγενημένων μαθήσεσθε. σκέψασθε γάρ,
9 ὦνδρες δικασταί, τοὺς προστάντας ἀμφοτέρων τῶν πολι-
τειῶν, ὁσάκις δὴ μετεβάλοντο. οὐ Φρύνιχος μὲν καὶ
Πείσανδρος καὶ οἱ μετ' ἐκείνων δημαγωγοί, ἐπειδὴ πόλλ'
εἰς ὑμᾶς ἐξήμαρτον, τὰς περὶ τούτων δείσαντες τιμωρίας
τὴν προτέραν ὀλιγαρχίαν κατέστησαν, πολλοὶ δὲ τῶν
τετρακοσίων μετὰ τῶν ἐκ Πειραιῶς συγκατῆλθον, ἔνιοι
δὲ τῶν ἐκείνους ἐκβαλόντων αὐτοὶ τῶν τριάκοντ' ἐγένοντο;
p. 172 εἰσὶ δ' οἵτινες | τῶν Ἐλευσῖνάδ' ἀπογραψαμένων, ἐξελ-
θόντες μεθ' ὑμῶν, ἐπολιόρκουν τοὺς μεθ' αὐτῶν. οὔκουν
10 χαλεπὸν γνῶναι, ὦνδρες δικασταί, ὅτι οὐ περὶ πολιτείας
εἰσὶν αἱ πρὸς ἀλλήλους διαφοραί, ἀλλὰ περὶ τῶν ἰδίᾳ
συμφερόντων ἑκάστῳ. ὑμᾶς οὖν χρὴ ἐκ τούτων δοκιμάζειν
τοὺς πολίτας, σκοποῦντας μὲν ὅπως ἦσαν ἐν τῇ δημο-
κρατίᾳ πεπολιτευμένοι, ζητοῦντας δ' ἥτις αὐτοῖς ἐγίγνετ'
ὠφέλεια τῶν πραγμάτων μεταπεσόντων· οὕτως γὰρ ἂν
11 δικαιοτάτην τὴν κρίσιν περὶ αὐτῶν ποιοῖσθε. ἐγὼ τοίνυν
ἡγοῦμαι, ὅσοι μὲν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ἄτιμοι ἦσαν ἢ εὐθύνας
ἑαλωκότες ἢ τῶν ὄντων ἀπεστερημένοι ἢ ἄλλῃ τινὶ συμ-
φορᾷ τοιαύτῃ κεχρημένοι, προσήκειν αὐτοῖς ἑτέρας ἐπιθυ-
μεῖν πολιτείας, ἐλπίζοντας τὴν μεταβολὴν ὠφέλειάν τιν'
αὐτοῖς ἔσεσθαι· ὅσοι δὲ τὸν δῆμον πολλὰ κἀγάθ' εἰργα-
σμένοι εἰσί, κακὸν δὲ μηδὲν πώποτε, ὀφείλεται δ' αὐτοῖς
χάριν κομίσασθαι παρ' ὑμῶν μᾶλλον ἢ δοῦναι δίκην τῶν

§ 9, 7. Post *αὐτοὶ* vulgo sequitur *αὖθις*, quod debetur coniecturae Reiskii. Nam cod. X. *αὐτοῖς*, C. *αὐτῶν*, utrumque, ut videtur, e dittographia. Quare omisi.

§ 11, 3. *ἑαλωκότες* ex Emperii suspicione rescripsi pro *δεδωκότες*. Violentior est Kayseri coniectura *ὠφληκότες*, quod mihi quoque venerat in mentem. Ib. 9 de meo inserui *περί*. Rauchensteinius: *οὐκ ἄξιον (περὶ τῶν τοιούτων) τὰς τούτων*. Respondet *τούτων* praegresso *ὅσοι*. Praeterea nescio an scribendum sit: *ὀφείλεται τούτοις — πεπραγμένων, οὐδ' ἄξιον κτἑ.*

πεπραγμένων, οὐκ ἄξιον τὰς περὶ τούτων ἀποδέχεσθαι
διαβολάς, οὐδ' ἂν πάντες οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες
12 ὀλιγαρχικοὺς αὐτοὺς φάσκωσιν εἶναι. ἐμοὶ τοίνυν, ὦνδρες
δικασταί, οὔτ' ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ συμφορὰ ἐν ἐκείνῳ τῷ
χρόνῳ οὐδεμία πώποτ' ἐγένετο, ἀνθ' ἥστινος ἂν προθυ-
μούμενος τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγῆναι νεωτέρων
ἐπεθύμουν πραγμάτων. τετριηράρχηκα μὲν γὰρ πεντάκις,
καὶ τετράκις νεναυμάχηκα, καὶ εἰσφορὰς ἐν τῷ πολέμῳ
πολλὰς εἰσενήνοχα, καὶ τἆλλα λελειτούργηκ' οὐδενὸς
13 χεῖρον τῶν πολιτῶν. καὶ διὰ τοῦτο πλείω τῶν ὑπὸ
τῆς πόλεως προσταττομένων ἐδαπανώμην, ἵνα καὶ βελ-
τίων ὑφ' ὑμῶν νομιζοίμην, καὶ εἴ πού μοί τις συμφορὰ
γίγνοιτο, ἄμεινον ἀγωνιζοίμην. ὧν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ
ἁπάντων ἀπεστερούμην· οὐ γὰρ τοὺς τῷ πλήθει ἀγαθοῦ
τινος αἰτίους γεγενημένους χάριτος ἠξίουν τυγχά-
νειν, ἀλλὰ τοὺς πλεῖστα κάχ' ὑμᾶς εἰργασμένους εἰς τὰς
τιμὰς καθίστασαν, ὡς ταύτην παρ' αὐτῶν πίστιν εἰλη-
φότες. ἃ χρὴ πάντας ἐνθυμουμένους μὴ τοῖς τούτων
λόγοις πιστεύειν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σποπεῖν ἃ ἑκάστῳ
14 τυγχάνει πεπραγμένα. ἐγὼ γάρ, ὦνδρες δικασταί, οὔτε
τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην· ἢ τῶν κατηγόρων ὁ βουλό-
μενος παρελθὼν ἐλεγξάτω· οὐ τοίνυν οὐδ' ἐπειδὴ οἱ τριά-
κοντα κατέστησαν, οὐδείς μ' ἀποδείξει οὔτε βουλεύσαντ'
οὔτ' ἀρχὴν οὐδεμίαν ἄρξαντα. καίτοι εἰ μὲν ἐξόν μοι ἄρχειν
μὴ ἠβουλόμην, ὑφ' ὑμῶν νυνὶ τιμᾶσθαι δίκαιός εἰμι· εἰ
δ' οἱ τότε δυνάμενοι μὴ ἠξίουν μοι μεταδιδόναι τῶν πραγ-
μάτων, πῶς ἂν φανερώτερον ἢ οὕτως ψευδομένους ἀπο-
δείξαιμι τοὺς κατηγόρους;
15 Ἔτι τοίνυν, ὦνδρες δικασταί, κἀκ τῶν ἄλλων τῶν ἐμοὶ
πεπραγμένων ἄξιον σκέψασθαι. ἐγὼ γὰρ τοιοῦτον ἐμαυτὸν
ἐν ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς παρέσχον ὥστε, εἰ πάντες τὴν
αὐτὴν γνώμην ἔσχον ἐμοί, μηδέν' ἂν ὑμῶν μηδεμιᾷ κεχρῆ-

§ 12, 4. νεωτέρων dedi pro ἑτέρων. Ib. 6 ἐν τῷ πολέμῳ suspectat van den Es, nec sine causa.

§ 13, 1. καὶ pro καίτοι Dobraeus. Ib. 3. Cf. Or. XVI, § 17, 7. Ib. 6 ante ἠξίουν delevi παρ' αὐτῶν cum Dobraeo, quo duce mox ib. 8 dedi παρ' αὐτῶν pro παρ' ἡμῶν. Fortasse παρ' (αὐτῶν καθ') ὑμῶν. Ib. 9 πάντας. An πάντα? Ib. 10. Codd. ἀλλὰ καὶ ἐκ. Scheibius inclusit καὶ duce Emperio.

§ 14, 2 τῶν κατηγόρων scholium esse vix dubito. Nec enim solis tribus accusatoribus hoc permittere videtur. Cff. sequentia.

σθαι συμφορᾷ. ὑπ' ἐμοῦ γὰρ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ οὔτ' ἀπα-
χθεὶς οὐδεὶς φανήσεται, οὔτε τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς τετιμωρη-
μένος, οὔτε τῶν φίλων εὖ πεπονθώς. καὶ τοῦτο μὲν οὐκ
16 ἄξιον θαυμάζειν· εὖ μὲν γὰρ ποιεῖν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ
χαλεπὸν ἦν, ἐξαμαρτάνειν δὲ τῷ βουλομένῳ ῥᾴδιον. οὐ
τοίνυν οὔτ' εἰς τὸν κατάλογον Ἀθηναίων καταλέξας οὐδένα
φανήσομαι, οὔτε δίαιταν καταδιαιτησάμενος οὐδενός, οὔτε
πλουσιώτερος ἐκ τῶν ὑμετέρων γεγονὼς συμφορῶν. καίτοι
εἰ τοῖς τῶν γεγενημένων κακῶν αἰτίοις ὀργίζεσθε, εἰκὸς
17 καὶ τοὺς μηδὲν ἡμαρτηκότας βελτίους ὑφ' ὑμῶν νομίζεσθαι.
καὶ μὲν δή, ὦνδρες δικασταί, μεγίστην ἡγοῦμαι περὶ
ἐμαυτοῦ τῇ δημοκρατίᾳ πίστιν δεδωκέναι. ὅστις γὰρ τότ'
οὐδὲν ἐξήμαρτον οὕτω πολλῆς δεδομένης ἐξουσίας, ἦ που
νῦν σφόδρα προθυμηθήσομαι χρηστὸς εἶναι, εὖ εἰδὼς ὅτι,
ἐὰν ἀδικῶ, παραχρῆμα δώσω δίκην. ἀλλὰ γὰρ τοιαύτην
p. 173 διὰ τέλους γνώμην ἔχω, ὥστ' ἐν ὀλιγαρχίᾳ | μὲν μὴ
ἐπιθυμεῖν τῶν ἀλλοτρίων, ἐν δημοκρατίᾳ δὲ τὰ ὄντα προ-
θύμως εἰς ὑμᾶς ἀναλίσκειν.

18 Ἡγοῦμαι δέ, ὦνδρες δικασταί, οὐκ ἂν δικαίως ὑμᾶς
μισεῖν τοὺς ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ μηδὲν πεπονθότας κακόν,
ἐξὸν ὀργίζεσθαι τοῖς εἰς τὸ πλῆθος ἐξημαρτηκόσιν, οὐδὲ
τοὺς μὴ φυγόντας ἐχθροὺς νομίζειν, ἀλλὰ τοὺς ὑμᾶς
ἐκβαλόντας, οὐδὲ τοὺς προθυμουμένους τὰ ἑαυτῶν σῶσαι,
ἀλλὰ τοὺς τὰ τῶν ἄλλων ἀφῃρημένους, οὐδ' οἵτινες τῆς
σφετέρας αὐτῶν σωτηρίας ἕνεκ' ἔμειναν ἐν ἄστει, ἀλλ' οἵ-
τινες ἑτέρους ἀπολέσαι βουλόμενοι μετέσχον τῶν πραγμά-
των. εἰ δ' οἴεσθε χρῆναι, οὓς ἐκεῖνοι παρέλιπον ἀδικοῦν-
τες, ὑμεῖς ἀπολέσαι, οὐδεὶς τῶν πολιτῶν ὑπολειφθήσεται.

19 Σκοπεῖν δὲ χρὴ κἀκ τῶνδε, ὦνδρες δικασταί. πάντες γὰρ
ἐπίστασθ' ὅτι ἐν τῇ προτέρᾳ δημοκρατίᾳ τῶν τὰ τῆς πόλε-
ως πραττόντων πολλοὶ μὲν τὰ δημόσι' ἔκλεπτον, ἔνιοι δ'
ἐπὶ τοῖς ὑμετέροις κακοῖς ἐδωροδόκουν, οἱ δὲ συκοφαν-
τοῦντες τοὺς συμμάχους ἀφίστασαν. καὶ εἰ μὲν οἱ τριάκοντα

§ 16, 3 sqq. οὔτε — οὔτε — οὔτε. Scheibius οὐδὲ — οὐδὲ — οὐδέ. Variant MSS.

§ 18, 6 οἵτινες. Vulgo οἵ. Ib. 7. Vulgo ἐν τῷ ἄστει. Cf. § 2 extr. et § 29.

§ 19, 4 post ὑμετέροις inserui κακοῖς. Vide tamen Dobraeum.

τούτους μόνους ἐτιμωροῦντο, ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ ὑμεῖς ἂν
αὐτοὺς ἡγεῖσθε· νῦν δέ, ὅτι ὑπὲρ τῶν ἐκείνοις ἡμαρτημέ-
νων τὸ πλῆθος κακῶς ποιεῖν ἠξίουν, ἠγανακτεῖτε, ἡγούμενοι
δεινὸν εἶναι τὰ τῶν ὀλίγων ἀδικήματα πάσῃ τῇ πόλει κοινὰ
20 γίγνεσθαι. οὐ τοίνυν ἄξιον χρῆσθαι τούτοις, οἷς ἐκείνους
ἑωρᾶτ' ἐξαμαρτάνοντας, οὐδ' ἃ πάσχοντες ἄδικ' ἐνομίζετε
πάσχειν, ὅταν ἑτέρους ποιῆτε, δίκαι' ἡγεῖσθαι, ἀλλὰ τὴν
αὐτὴν κατελθόντες περὶ αὐτῶν γνώμην ἔχετε, ἥνπερ φεύ-
γοντες περὶ ὑμῶν αὐτῶν εἴχετε· ἐκ τούτων γὰρ καὶ ὁμό-
νοιαν πλείστην ποιήσετε, καὶ ἡ πόλις ἔσται μεγίστη, καὶ
τοῖς ἐχθροῖς ἀνιαρότατα ψηφιεῖσθε.
21 Ἐνθυμηθῆναι δὲ χρή, ὦνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἐπὶ
τῶν τριάκοντα γεγενημένων, ἵνα τὰ τῶν ἐχθρῶν ἁμαρ-
τήματ' ἄμεινον ὑμᾶς ποιήσῃ περὶ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν
βουλεύσασθαι. ὅτε μὲν γὰρ ἀκούοιτε τοὺς ἐν ἄστει τὴν
αὐτὴν γνώμην ἔχειν, μικρὰς ἐλπίδας εἴχετε τῆς καθόδου,
ἡγούμενοι τὴν ἡμετέραν ὁμόνοιαν μέγιστον κακὸν εἶναι
τῇ ὑμετέρᾳ φυγῇ· ἐπειδὴ δὲ πυνθάνοισθε τοὺς μὲν τρισχι-
λίους στασιάζοντας, τοὺς δ' ἄλλους πολίτας ἐκκεκηρυγ-
μένους, τοὺς δὲ τριάκοντα μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας,
πλείους δ' ὄντας τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν δεδιότας ἢ τοὺς ὑμῖν
πολεμοῦντας, τότε δὴ καὶ κατιέναι προσεδοκᾶτε καὶ παρὰ
τῶν ἐχθρῶν λήψεσθαι δίκην. ταῦτα γὰρ τοῖς θεοῖς εὔχε-
σθε, ἅπερ ἐκείνους ἑωρᾶτε ποιοῦντας, ἡγούμενοι διὰ τὴν
τῶν τριάκοντα πονηρίαν πολὺ μᾶλλον σωθήσεσθαι ἢ
23 διὰ τὴν τῶν φευγόντων δύναμιν. χρὴ τοίνυν, ὦνδρες
δικασταί, τοῖς πρότερον γεγενημένοις παραδείγμασι χρω-
μένους βουλεύεσθαι περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, καὶ
τούτους ἡγεῖσθαι δημοτικωτάτους, οἵτινες ὁμονοεῖν ὑμᾶς
βούλονται τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμένοντας, νο-
μίζοντες καὶ τῆς πόλεως ταύτην ἱκανωτάτην εἶναι σωτη-
ρίαν καὶ τῶν ἐχθρῶν μεγίστην τιμωρίαν· οὐδὲν γὰρ ἂν
εἴη αὐτοῖς χαλεπώτερον τούτων, πυνθάνεσθαι μὲν ἡμᾶς
μετέχοντας τῶν πραγμάτων, αἰσθάνεσθαι δ' οὕτως διακει-

§ 22, 9. Post ἐκκεκηρυγμένους sequebatur ἐκ τοῦ ἄστεος, quae delenda esse primus monuit Dobraeus. Ib. 10 ὑπὲρ αὐτῶν dedi pro ὑπὲρ ἡμῶν suadente Dobraeo, quamvis sit, quod pro vulgata lectione possit afferri. Ib. 11 τότε δή. Vulgo τότ' ἤδη. Ib. 15. Post δύναμιν omisi κατιέναι, quod interpretamentum esse perspexit Sauppius.

§ 23, 5 βούλονται — ἐμμένοντας Reiskius pro βουλόμενοι ἐμμένουσι, cf. § 28, probante Dobraeo, qui vs. 8 post τούτων delendum esse vidit ἤ.

μένους τοὺς πολίτας ὥσπερ μηδενὸς ἐγκλήματος πρὸς
24 ἀλλήλους γεγενημένου. χρὴ δ' εἰδέναι, ὦνδρες δικασταί,
ὅτι οἱ φεύγοντες τῶν ἄλλων πολιτῶν ὡς πλείστους καὶ
διαβεβλῆσθαι καὶ ἠτιμῶσθαι βούλονται, ἐλπίζοντες τοὺς
ὑφ' ὑμῶν ἀδικουμένους ἑαυτοῖς ἔσεσθαι συμμάχους, τοὺς
δὲ συκοφάντας εὐδοκιμεῖν εὔξαιντ' ἂν παρ' ὑμῖν καὶ μέγα
δύνασθαι ἐν τῇ πόλει· τὴν γὰρ τούτων πονηρίαν ἑαυτῶν
ἡγοῦνται σωτηρίαν.
25 Ἄξιον δὲ μνησθῆναι καὶ τῶν μετὰ τοὺς τετρακοσίους
πραγμάτων· εὖ γὰρ εἴσεσθ' ὅτι, ἃ μὲν οὗτοι συμβουλεύουσιν,
οὐδεπώποθ' ὑμῖν ἐλυσιτέλησεν, ἃ δ' ἐγὼ παραινῶ,
ἀμφοτέραις ἀεὶ ταῖς πολιτείαις συμφέρει. ἴστε γὰρ Ἐπι-
p. 174 γένη καὶ Δημοφάνη καὶ | Κλεισθένη ἰδίᾳ μὲν καρπωσαμένους
τὰς τῆς πόλεως συμφοράς, δημοσίᾳ δ' ὄντας μεγί-
26 στων κακῶν αἰτίους. ἐνίων μὲν γὰρ ἔπεισαν ὑμᾶς ἀκρίτων
θάνατον καταψηφίσασθαι, πολλῶν δ' ἀδίκως δημεῦσαι τὰς
οὐσίας, τοὺς δ' ἐξελάσαι καὶ ἀτιμῶσαι τῶν πολιτῶν· τοιοῦτοι
γὰρ ἦσαν ὥστε τοὺς μὲν ἡμαρτηκότας ἀργύριον
λαμβάνοντες ἀφιέναι, τοὺς δὲ μηδὲν ἠδικηκότας εἰς ὑμᾶς
εἰσιόντες ἀπολλύναι. καὶ οὐ πρότερον ἐπαύσαντο, ἕως
τὴν μὲν πόλιν εἰς στάσεις καὶ τὰς μεγίστας συμφορὰς
27 κατέστησαν, αὐτοὶ δ' ἐκ πενήτων πλούσιοι ἐγένοντο. ὑμεῖς
δ' οὕτως διετέθητε· τοὺς μὲν φεύγοντας κατεδέξασθε, τοὺς
δ' ἀτίμους ἐπιτίμους ἐποιήσατε, ἀλλήλοις δὲ περὶ ὁμονοίας
ὅρκους ὤμνυτε· τελευτῶντες δ' ἥδιον ἂν τοὺς ἐν τῇ δημοκρατίᾳ
συκοφαντοῦντας ἐτιμωρήσασθ' ἢ τοὺς ἄρξαντας ἐν
τῇ ὀλιγαρχίᾳ. καὶ εἰκότως, ὦνδρες δικασταί· πᾶσι γὰρ
ἤδη φανερόν ἐστιν ὅτι διὰ μὲν τοὺς ἀδίκως πολιτευομένους
ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ δημοκρατία γίγνεται, διὰ δὲ τοὺς
ἐν τῇ δημοκρατίᾳ συκοφαντοῦντας ὀλιγαρχία δὶς κατέστη.
ὥστ' οὐκ ἄξιον τούτοις πολλάκις χρῆσθαι συμβούλοις,
28 οἷς οὐδ' ἅπαξ ἐλυσιτέλησε πειθομένοις. σκέψασθαι δὲ χρὴ
ὅτι καὶ τῶν ἐκ Πειραιῶς οἱ μεγίστην δόξαν ἔχοντες καὶ
μάλιστα κεκινδυνευκότες καὶ πλεῖσθ' ὑμᾶς ἀγάθ' εἰργασμένοι
πολλάκις ἤδη τῷ ὑμετέρῳ πλήθει διεκελεύσαντο

§ 24, 5 εὔξαιντ' ἂν Dobraeus pro δέξαιντ' ἄν, quae formula recte habet § 32.
§ 25, 5 Ἐπιγένη, Δημοφάνη et Κλεισθένη dedi pro Ἐπιγένην, Δημογένην et Κλεισθένην.
§ 26, 4 pro ὥστε malim οἷοι.
§ 27, 3 ἀλλήλοις δέ Dobraeus. Vulgo τοῖς δ' ἄλλοις. Ib. 7 διὰ μὲν τοὺς Cobetus. Vulgo διὰ τοὺς μέν.

τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμένειν, ἡγούμενοι ταύτην
δημοκρατίας εἶναι φυλακήν· τοῖς μὲν γὰρ ἐξ ἄστεος ὑπὲρ
τῶν παρεληλυθότων ἄδειαν ποιήσειν, τοῖς δ' ἐκ Πειραιῶς
οὕτω πλεῖστον χρόνον τὴν πολιτείαν ἂν παραμεῖναι. οἷς
29 ὑμεῖς πολὺ ἂν δικαιότερον πιστεύοιτ' ἢ τούτοις, οἳ φεύ-
γοντες μὲν δι' ἑτέρους ἐσώθησαν, κατελθόντες δὲ συκο-
φαντεῖν ἐπιχειροῦσιν. ἡγοῦμαι δέ, ὦνδρες δικασταί, τοὺς
μὲν τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας ἐμοὶ τῶν ἐν ἄστει μεινάν-
των φανεροὺς γεγενῆσθαι κἂν ὀλιγαρχίᾳ κἂν δημοκρατίᾳ,
30 ὁποῖοί τινές εἰσι πολῖται· τούτων δ' ἄξιον θαυμάζειν,
ὅτι ἂν ἐποίησαν, εἴ τις αὐτοὺς εἴασε τῶν τριάκοντα γενέ-
σθαι, οἳ νῦν δημοκρατίας οὔσης ταὔτ' ἐκείνοις πράττουσι,
καὶ ταχέως μὲν ἐκ πενήτων πλούσιοι γεγένηνται, πολλὰς
δ' ἀρχὰς ἄρχοντες οὐδεμιᾶς εὔθυναν διδόασιν, ἀλλ' ἀντὶ
μὲν ὁμονοίας ὑποψίαν πρὸς ἀλλήλους πεποιήκασιν, ἀντὶ
δ' εἰρήνης πόλεμον κατηγγέλκασι, διὰ τούτους δ' ἄπιστοι
31 τοῖς Ἕλλησι γεγενήμεθα. καὶ τοσούτων κακῶν χἀτέρων
πολλῶν ὄντες αἴτιοι, καὶ οὐδὲν διαφέροντες τῶν τριάκοντα
πλὴν ὅτι ἐκεῖνοι μὲν ὀλιγαρχίας οὔσης ἐπεθύμουν τῶν
αὐτῶν ὧνπερ οὗτοι, οὗτοι δὲ δημοκρατίας ὧνπερ ἐκεῖνοι,
ὅμως οἴονται χρῆναι οὕτως ῥᾳδίως ὃν ἂν βούλωνται
κακῶς ποιεῖν, ὥσπερ τῶν μὲν ἄλλων ἀδικούντων, ἄριστοι
32 δ' ἄνδρες αὐτοὶ γεγενημένοι. καὶ τούτων μὲν οὐκ ἄξιον
θαυμάζειν, ὑμῶν δέ, ὅτι οἴεσθε μὲν δημοκρατίαν εἶναι,
γίγνεται δ' ὅ τι ἂν οὗτοι βούλωνται, καὶ δίκην διδόασιν
οὐχ οἱ τὸ ὑμέτερον πλῆθος ἀδικοῦντες, ἀλλ' οἱ τὰ σφέ-
τερ' αὐτῶν μὴ τούτοις διδόντες, οἳ δέξαιντ' ἂν μικρὰν
εἶναι τὴν πόλιν μᾶλλον ἢ δι' ἄλλους μεγάλην καὶ ἐλευ-
33 θέραν, ἡγούμενοι νῦν μὲν διὰ τοὺς τῶν ἐκ Πειραιῶς κιν-
δύνους αὐτοῖς ἐξεῖναι ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται, ἐὰν δ'
ὕστερον ὑμῖν δι' ἑτέρους σωτηρία γένηται, αὐτοὶ μὲν κατα-

§ 28, 5. Oratio vix satis emphatica. Exspectaveris: ἡγούμενοι μόνην ταύτην κτέ. vel mox ἱκανωτάτην φυλακήν, cl. § 23, aut certe aliquid in hunc sensum.

§ 30, 5 εὔθυναν. Vulgo εὐθύνην.

§ 31, 3, 4 τῶν αὐτῶν huc transposui. Legebatur post δημοκρατίας.

§ 32, 5 τούτοις inserui et οἳ pro καὶ scripsi auctore Dobraeo.

§ 33, 3 αὐτοὶ μὲν καταλύσεσθαι. Scheibius τούτους μὲν ἐπιλύσεσθαι. Cod. X. τούτους μὲν ἐπιλύσασθαι; C. αὐτοὺς μὲν ἐπιλύσεσθαι. Hinc reposui, quod sententia requirere videtur, quamvis aliud (v. c. πεπαύσεσθαι) latere posse non negem. Καταλύσεται (pro καταλυθήσεται) reperies apud Xenoph.

λύσεσθαι, ἐκείνους δὲ μεῖζον δυνήσεσθαι· ὥστε τοῦτ' αὐτὸ
δείσαντες ἐμποδὼν εἰσιν, ἐάν τι δι' ἄλλον ἀγαθὸν ὑμῖν
34 φαίνηται. τοῦτο μὲν οὖν οὐ χαλεπὸν τῷ βουλομένῳ κατα-
νοῆσαι· αὐτοί τε γὰρ οὐκ ἐπιθυμοῦσι λανθάνειν, ἀλλ'
αἰσχύνονται μὴ δοκοῦντες εἶναι πονηροί, ὑμεῖς τε τὰ μὲν
αὐτοὶ ὁρᾶτε τὰ δ' ἑτέρων πολλῶν ἀκούετε. ἡμεῖς δέ, ὦν-
δρες δικασταί, δίκαιον μὲν ἡγούμεθ' εἶναι πρὸς πάντας
ὑμᾶς τοὺς πολίτας ταῖς συνθήκαις καὶ τοῖς ὅρκοις ἐμμέ-
35 νειν, ὅμως δέ, ὅταν μὲν ἴδωμεν τοὺς τῶν κακῶν αἰτίους
δίκην διδόντας, τῶν τότε περὶ ὑμᾶς γεγενημένων μεμνη-
μένοι συγγνώμην ἔχομεν, ὅταν δὲ φανεροὶ γένησθε τοὺς
μηδὲν αἰτίους ἐξ ἴσου τοῖς ἀδικοῦσι τιμωρούμενοι, τῇ
αὐτῇ ψήφῳ πάντας ἡμᾶς εἰς ὑπο......

Cyropaed. I, 6 § 9. Mox vs. 4, 5 *τοῦτ' αὐτὸ δείσαντες* Scheibii coniectura est pro *τὸ αὐτὸ πάντες*. Eidem obsecutus dedi *δι' ἄλλον* pro *δι' ἄλλων*.

§ 34, 3. *ὑμεῖς τε*. Vulgo *ὑμεῖς δέ*.

32

ΚΑΤΑ ΔΙΟΓΕΙΤΟΝΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΕΩΣ.

Διόδοτος, εἷς τῶν μετὰ Θρασύλλου καταλεγέντων ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ, μέλλων ἐκπλεῖν εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ Γλαυκίππου ἄρχοντος, ἔχων νήπια παιδία, διαθήκας ἐποιήσατο, καταλιπὼν αὐτοῖς ἐπίτροπον τὸν ἑαυτοῦ μὲν ἀδελφόν, Διογείτονα, τῶν δὲ παιδίων θεῖόν τε καὶ πάππον ἀπὸ μητρός. αὐτὸς μὲν οὖν ἐν Ἐφέσῳ μαχόμενος ἀποθνήσκει· Διογείτων δὲ πᾶσαν τὴν οὐσίαν τῶν ὀρφανῶν διαχειρισάμενος, καὶ ἐκ πολλῶν πάνυ χρημάτων οὐδὲν ἀποδείξας αὐτοῖς, ἔτι περιὼν κατηγορεῖται πρὸς ἑνὸς τῶν μειρακίων δοκιμασθέντος κακῆς ἐπιτροπῆς. λέγει δὲ κατ' αὐτοῦ τὴν δίκην ὁ τῆς ἐκείνου μὲν θυγατριδῆς, τῶν δὲ μειρακίων ἀδελφῆς ἀνήρ.

1 Εἰ μὲν μὴ μεγάλ' ἦν, ὦνδρες δικασταί, τὰ διαφέροντα, οὐκ ἄν ποτ' εἰς ὑμᾶς εἰσελθεῖν τούτους εἴασα, νομίζων αἴσχιστον εἶναι πρὸς τοὺς οἰκείους διαφέρεσθαι, εἰδώς θ' ὅτι οὐ μόνοι οἱ ἀδικοῦντες χείρους ὑμῖν εἶναι δοκοῦσιν, ἀλλὰ καὶ οἵτινες ἂν ἔλαττον ὑπὸ τῶν προσηκόντων ἔχοντες ἀνέχεσθαι μὴ δύνωνται· ἐπειδὴ μέντοι, ὦνδρες δικασταί, πολλῶν χρημάτων ἀπεστέρηνται καὶ πολλὰ καὶ δεινὰ πεπονθότες ὑφ' ὧν ἥκιστ' ἐχρῆν, ἐπ' ἐμὲ κηδεστὴν ὄντα
2 κατέφυγον, ἀνάγκη μοι γεγένηται εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτῶν. ἔχω δὲ τούτων μὲν ἀδελφήν, Διογείτονος δὲ θυγατριδῆν, καὶ πολλὰ δεηθεὶς ἀμφοτέρων τὸ μὲν πρῶτον ἔπεισ' αὐτοὺς

Argum. Oratio habita post finem belli Peloponnesiaci. *Dobraeus.* In hac oratione emendanda usus sum praeter alios libros Italicos recentiores egregio codice Laurentiano, quem aliquot annis abhinc Florentiae excussi. Seculi est XII, membranaceus, notatus in Bandini catalogo Pl. LIX. 15. Ib. 7 *αὐτοῖς*, codd. mei. Vulgo, *αὐτός*.

§ 1, 4. *μόνοι.* Vulgo *μόνον*.

τοῖς φίλοις ἐπιτρέψαι δίαιταν, περὶ πολλοῦ ποιούμενος τὰ τούτων πράγματα μηδένα τῶν ἄλλων εἰδέναι· ἐπεὶ δ' ὁ Διογείτων ἃ φανερῶς ἔχων ἐξηλέγχετο, περὶ τούτων οὐδενὶ τῶν αὑτοῦ φίλων ἐτόλμα πείθεσθαι, ἀλλ' ἐβουλήθη καὶ φεύγειν δίκας καὶ μὴ οὔσας διώκειν καὶ ὑπομεῖναι τοὺς ἐσχάτους κινδύνους μᾶλλον ἢ τὰ δίκαια ποιήσας ἀπηλλάχθαι τῶν πρὸς τούτους ἐγκλημάτων, ὑμῶν δέομαι,
3 ἐὰν μὲν ἀποδείξω οὕτως αἰσχρῶς αὐτοὺς ἐπιτετροπευμένους ὑπὸ τοῦ πάππου ὡς οὐδεὶς πώποθ' ὑπὸ τῶν οὐδὲν προσηκόντων ἐν τῇ πόλει, βοηθεῖν αὐτοῖς τὰ δίκαια, εἰ δὲ μή, τούτῳ μὲν ἅπαντα πιστεύειν, ἡμᾶς δ' εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι. ἐξ ἀρχῆς δ' ὑμᾶς περὶ αὐτῶν διδάξαι πειράσομαι.
4 Ἀδελφοὶ ἦσαν, ὦνδρες δικασταί, Διόδοτος καὶ Διογείτων ὁμοπάτριοι καὶ ὁμομήτριοι, καὶ τὴν μὲν ἀφανῆ οὐσίαν ἐνείμαντο, τῆς δὲ φανερᾶς ἐκοινώνουν. ἐργασαμένου δὲ Διοδότου κατ' ἐμπορίαν πολλὰ χρήματα πείθει αὐτὸν λαβεῖν Διογείτων τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα, ἥπερ ἦν αὐτῷ μόνη· καὶ γίγνονται αὐτῷ υἱοὶ δύο καὶ θυγά-
5 τηρ. χρόνῳ δὲ καταλεγεὶς Διόδοτος μετὰ Θρασύλου τῶν ὁπλιτῶν, καλέσας τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἀδελφιδῆν οὖσαν, καὶ τὸν ἐκείνης μὲν πατέρα, αὑτοῦ δὲ κηδεστὴν κἀδελφὸν, πάππον δὲ τῶν παιδίων καὶ θεῖον, ἡγούμενος διὰ ταύτας τὰς ἀνάγκας οὐδενὶ μᾶλλον προσήκειν δικαίῳ περὶ τοὺς αὑτοῦ παῖδας γενέσθαι, διαθήκην αὐτῷ δίδωσι καὶ πέντε τάλαντ' ἀργυρίου
6 παρακαταθήκην· ναυτικὰ δ' ἀπέδειξεν ἐκδεδομέν' ἑπτὰ τάλαντα καὶ τετταράκοντα μνᾶς. . . . , δισχιλίας δ' ὀφειλομένας ἐν Χερρονήσῳ. ἐπέσκηψε δέ, ἐάν τι πάθῃ, τάλαντον μὲν ἐπιδοῦναι τῇ γυναικὶ καὶ τἀν τῷ δωματίῳ δοῦ-

§ 4, 5. ἑαυτοῦ haud scio an melius abesset propter sequentia: ἥπερ — μόνη. Ib. 6. υἱοὶ δύο. Codd. quos vidi omnes. Vulgo δύο υἱοί.

§ 5, 1. Post χρόνῳ δὲ omisi interpretamentum ὕστερον. Ib. quod vulgo post Θρασύλου sequitur τοῦ ἐπὶ omisi cum codd. meis omnibus. Τῶν ὁπλιτῶν iunge cum καταλεγείς et cf. Lys. XXX, § 8: ὥστ' οὐδὲ τῶν τρισχιλίων κατελέγην. Ibidem 3 expunxi ὁμοπάτριον post ἀδελφόν, stolide repetitum ex § 4. Si genuinum esset, Lysias opinor addidisset καὶ ὁμομήτριον. Ib. 6. post παῖδας sequebatur ἐπιτρόπῳ, quod cum codd. meis delendum putavi. Cf. § 23, 2.

§ 6, 1. ἀπέδειξεν. Vulgo ἐπέδειξεν. Cf. § 14. Ib. 2 Lacuna posset expleri e § 15, si ibi satis constaret de vera lectione. Ib. 4. δοῦναι suspectum. Τἀν τῷ δωματίῳ sunt ista εἴκοσι μνᾶς κτέ. Cf. XII, § 10. Mox (6) delevi στατῆρας ante Κυζικηνούς. Cf. ib. § 11.

ναι, τάλαντον δὲ τῇ θυγατρί. κατέλιπε δὲ καὶ εἴκοσι
7 μνᾶς τῇ γυναικὶ καὶ τριάκοντα Κυζικηνούς. ταῦτα δὲ
πράξας καὶ οἴκοι ἀντίγραφα καταλιπὼν ᾤχετο στρα-
τευσόμενος. ἀποθανόντος δ' ἐκείνου ἐν Ἐφέσῳ Διογεί-
των τὴν μὲν θυγατέρ' ἔκρυπτε τὸν θάνατον τἀνδρός,
καὶ τὰ γράμματα λαμβάνει ἃ κατέλιπε σεσημασμένα,
φάσκων τὰ ναυτικὰ χρήματα δεῖν ἐκ τούτων τῶν γραμμα-
8 τείων κομίσασθαι. ἐπεὶ δὲ χρόνῳ ἐδήλωσε τὸν θάνα-
τον αὐτοῖς καὶ ἐποίησαν τὰ νομιζόμενα, τὸν μὲν πρῶτον
ἐνιαυτὸν ἐν Πειραιεῖ ἐδιῃτῶντο· ἅπαντα γὰρ αὐτοῦ κατε-
λέλειπτο τἀπιτήδεια· ἐκείνων δ' ἐπιλιπόντων τοὺς μὲν
παῖδας εἰς ἄστυ ἀναπέμπει, τὴν δὲ μητέρ' αὐτῶν ἐκδίδω-
σιν ἐπιδοὺς πεντακισχιλίας δραχμάς, χιλίαις ἔλαττον ὧν
9 ἀνὴρ αὐτῇ ἔδωκεν. ὀγδόῳ δ' ἔτει δοκιμασθέντος μετὰ
ταῦτα τοῦ πρεσβυτέρου τοῖν μειρακίοιν, καλέσας αὐτοὺς
εἶπε Διογείτων ὅτι καταλίποι αὐτοῖς ὁ πατὴρ εἴκοσι μνᾶς
ἀργυρίου καὶ τριάκοντα στατῆρας. »ἐγὼ οὖν πολλὰ τῶν
ἐμαυτοῦ δεδαπάνηκ' εἰς τὴν ὑμετέραν τροφήν. καὶ ἕως μὲν
εἶχον, οὐδέν μοι διέφερε· νυνὶ δὲ καὶ αὐτὸς ἀπόρως
διάκειμαι. σὺ οὖν, ἐπειδὴ δεδοκίμασαι καὶ ἀνὴρ γεγένη-
10 σαι, σκόπει αὐτὸς ἤδη πόθεν ἕξεις τἀπιτήδεια." ταῦτ'
ἀκούσαντες ἐκπεπληγμένοι καὶ δακρύοντες ᾤχοντο πρὸς
τὴν μητέρα, καὶ παραλαβόντες ἐκείνην ἧκον πρὸς ἐμέ,
οἰκτρῶς ὑπὸ τοῦ πάθους διακείμενοι, κλάοντες καὶ
παρακαλοῦντές με μὴ περιιδεῖν αὐτοὺς ἀποστερηθέντας
τῶν πατρῴων μηδ' εἰς πτωχείαν καταστάντας, ὑβρισμέ-
νους ὑφ' ὧν ἥκιστ' ἐχρῆν, ἀλλὰ βοηθῆσαι καὶ τῆς ἀδελ-
11 φῆς ἕνεκα καὶ σφῶν αὐτῶν. πολὺ ἂν εἴη ἔργον λέγειν,
ὅσον πένθος ἐν τῇ ἐμῇ οἰκίᾳ ἦν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ.
τελευτῶσα δ' ἡ μήτηρ αὐτῶν ἠντεβόλει με καὶ ἱκέτευε

§ 7, 5. Fortasse: καὶ τὰ γραμματεῖα λαμβάνει — δεῖν ἐκ τούτων [τῶν γραμματείων] κομίσασθαι. Supra (3) post στρατευσόμενος delevi additamentum μετὰ Θρασύλου petitum e § 5.

§ 8, 1. Ita mei. Vulgo τῷ χρόνῳ. Ib. 3. Vulgo διῃτῶντο. Ib. in Laurentiano ἐν superscr. m. rec. An Πειραιοῖ? Ib. 4. ἐπιλιπόντων Emperius: ἐπιλειπόντων Scheibius.

§ 10, 3. Omisi vocabula καὶ ἀθλίως ἐκπεπτωκότες quae aut corrupta aut interpolata (ad interpretandum, opinor, τοῦ πάθους) sequuntur post διακείμενοι. Cf. Dobraeus ad h. l. Ibidem κλάοντες reposui pro κλαίοντες.

§ 11, 3. Vulgo ἠντιβόλει. Correxit Cobetus. Ib. 4. Vulgo αὐτῆς et mox (6) αὐτήν. Ib. 5. Vulgo πρότερον μή. Reposui lectionem optimi codicis Laurentiani. Reliqui mei εἰ μὴ καί.

συναγαγεῖν αὐτῆς τὸν πατέρα καὶ τοὺς φίλους, εἰποῦσ
ὅτι, εἰ καὶ μὴ πρότερον εἴθισται λέγειν ἐν ἀνδράσι, τὸ
μέγεθος αὐτὴν ἀναγκάσει τῶν συμφορῶν περὶ τῶν σφετέ-
12 ρων κακῶν δηλῶσαι πάντα πρὸς ἡμᾶς. ἐλθὼν δ' ἐγὼ
ἠγανάκτουν μὲν πρὸς Ἡγήμονα τὸν ἔχοντα τὴν τούτου
θυγατέρα, λόγους δ' ἐποιούμην πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιτη-
δείους, ἠξίουν δὲ τοῦτον εἰς ἔλεγχον ἰέναι περὶ τῶν
πραγμάτων. Διογείτων δὲ τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελε,
τελευτῶν δ' ὑπὸ τῶν φίλων ἠναγκάσθη. ἐπειδὴ δὲ συνήλ-
θομεν, ἤρετ' αὐτὸν ἡ γυνή, τίνα ποτὲ ψυχὴν ἔχων ἀξιοῖ
13 περὶ τῶν παίδων τοιαύτῃ γνώμῃ χρῆσθαι, »ἀδελφὸς μὲν
ὢν τοῦ πατρὸς αὐτῶν πατὴρ δ' ἐμός, θεῖος δ' αὐτοῖς καὶ
πάππος. καὶ εἰ μηδέν' ἀνθρώπων ᾐσχύνου, τούς γε θεοὺς
ἐχρῆν σε" φησί »δεδιέναι· ὃς ἔλαβες μέν, ὅτ' ἐκεῖνος
ἐξέπλει, πέντε τάλαντα παρ' αὐτοῦ παρακαταθήκην. καὶ
περὶ τούτων ἐγὼ ἐθέλω τοὺς παῖδας παραστησαμένη καὶ
τούτους καὶ τοὺς ὕστερον ἐμαυτῇ γενομένους ὀμόσαι ὅπου
ἂν οὗτος λέγῃ. καίτοι οὐχ οὕτως ἐγώ εἰμι ἀθλία, οὐδ'
οὕτω περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι χρήματα, ὥστ' ἐπιορκήσασα
κατὰ τῶν παίδων τῶν ἐμαυτῆς τὸν βίον λιπεῖν, ἀδίκως δ'
14 ἀφελέσθαι τὴν τοῦ πατρὸς οὐσίαν." ἔτι τοίνυν ἐξήλεγχεν
αὐτὸν ἑπτὰ τάλαντα κεκομισμένον ναυτικὰ καὶ τετρακισ-
χιλίας δραχμάς, καὶ τούτων τὰ γράμματ' ἀπέδειξεν· ἐν
γὰρ τῇ ἐξοικίσει, ὅτ' ἐκ Κολλυτοῦ ἐξῳκίζετ' εἰς τὴν Φαί-
δρου οἰκίαν, τοὺς παῖδας περιτυχόντας ἐκβεβλημένῳ τῳ
15 βιβλίῳ ἐνεγκεῖν πρὸς αὐτήν. ἀπέφηνε δ' αὐτὸν ἑκατὸν
μνᾶς κεκομισμένον ἐγγείους ἐπὶ τόκῳ δεδανεισμένας χἀτέ-
ρας δισχιλίας δραχμὰς κἄπιπλα πολλοῦ ἄξια· φοιτᾶν δὲ
καὶ σῖτον αὐτοῖς ἐκ Χερρονήσου καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν.
»ἔπειτα σὺ ἐτόλμησας" ἔφη »εἰπεῖν, ἔχων τοσαῦτα χρή-
ματα, ὡς δισχιλίας δραχμὰς ὁ τούτων πατὴρ κατέλιπε
καὶ τριάκοντα στατῆρας, ἅπερ ἐμοὶ καταλειφθέντ' ἐκείνου
16 τελευτήσαντος ἐγώ σοι ἔδωκα; κἀκβαλεῖν τούτους ἠξίωκας

§ 13, 3. τούς γε θεούς. Vulgo τοὺς θεούς. Ib. 6 ἐθέλω. Vulgo θέλω. Ib. 8. Codd. mei omnes. Vulgo αὐτὸς λέγῃς. At haec iam dicit conversa ad amicos, ut apparet ex τοῦ πατρός. Ib. 10 λιπεῖν Dobraeus. Vulgo καταλιπεῖν. Fortasse ἂν λιπεῖν?

§ 14, 2. αὐτή mei. Ib. 4. Vulgo διοικίσει et διῳκίζετο. Correxit Cobetus. Ib. 5 pro ἐπιτυχόντας reposui περιτυχόντας. Ib. mei Codd. τῳ, quod revocavi pro τῷ (sic Scheibius), ut iam edidit Bekkerus. Ib. 6. vulgo αὐτήν.

§ 15, 1. ἑκατὸν μνᾶς. Suspicor: εἴκοσι μνᾶς (i. e. 2000 drachmas) propter sequentia χἀτέρας δισχιλίας δραχμάς.

θυγατριδοῦς ὄντας ἐκ τῆς οἰκίας τῆς αὐτῶν ἐν τριβωνίοις, ἀνυποδήτους, οὐ μετ' ἀκολούθου, οὐ μετὰ στρωμάτων, οὐ μεθ' ἱματίων, οὐ μετ' ἐπίπλων, ἃ ὁ πατὴρ αὐτοῖς κατέλιπεν, οὐδὲ μετὰ τῶν παρακαταθηκῶν ἃς ἐκεῖνος
17 παρὰ σοὶ κατέθετο. καὶ νῦν τοὺς μὲν ἐκ τῆς μητρυιᾶς τῆς ἐμῆς παιδεύεις ἐν πολλοῖς χρήμασιν εὐδαίμονας ὄντας· καὶ ταῦτα μὲν καλῶς ποιεῖς· τοὺς δ' ἐμοὺς ἀδικεῖς, οὓς ἀτίμους ἐκ τῆς οἰκίας ἐκβαλὼν ἀντὶ πλουσίων πτωχοὺς ἀποδεῖξαι προθυμεῖ. κἀπὶ τοιούτοις ἔργοις οὔτε τοὺς θεοὺς φοβεῖ, οὔτ' ἐμὲ τὴν συνειδυῖαν αἰσχύνει, οὔτε τἀδελφοῦ μέμνησαι, ἀλλὰ πάντας ἡμᾶς περὶ ἐλάτ-
18 τονος ποιεῖ χρημάτων." τότε μὲν οὖν, ὦνδρες δικασταί, πολλῶν καὶ δεινῶν ὑπὸ τῆς γυναικὸς ῥηθέντων οὕτω διετέθημεν πάντες οἱ παρόντες ὑπὸ τῶν τούτῳ πεπραγμένων καὶ τῶν λόγων τῶν ἐκείνης, ὁρῶντες μὲν τοὺς παῖδας, οἷ' ἦσαν πεπονθότες, ἀναμιμνησκόμενοι δὲ τοῦ ἀποθανόντος, ὡς ἀνάξιον τῆς οὐσίας τὸν ἐπίτροπον κατέλιπεν, ἐνθυμούμενοι δ' ὡς χαλεπὸν ἐξευρεῖν ὅτῳ χρὴ περὶ τῶν ἑαυτοῦ πιστεῦσαι ὥστε, ὦνδρες δικασταί, μηδένα τῶν παρόντων δύνασθαι φθέγξασθαι, ἀλλὰ καὶ δακρύοντας μὴ ἧττον τῶν πεπονθότων ἀπιόντας οἴχεσθαι σιωπῇ.

Πρῶτον μὲν οὖν τούτων ἀνάβητέ μοι μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

19 Ἀξιῶ τοίνυν, ὦνδρες δικασταί, τῷ λογισμῷ προσέχειν τὸν νοῦν, ἵνα τοὺς μὲν νεανίσκους διὰ τὸ μέγεθος τῶν συμφορῶν ἐλεήσητε, τοῦτον δ' ἅπασι τοῖς πολίταις ἄξιον ὀργῆς ἡγήσησθε. εἰς τοσαύτην γὰρ ὑποψίαν Διογείτων πάντας ἀνθρώπους πρὸς ἀλλήλους καθίστησιν, ὥστε μήτε ζῶν-

§ 16, 3. Vulgo μετὰ τῶν ἐπίπλων. Articulum delevi cum Laurentiano. Pronomen autem relativum ἃ referendum ad cuncta, quae enumerantur, non ad solum vocabulum ἐπίπλων.

§ 17, 4. ἀτίμους mei omnes. Vulgo ἀτίμως. Ib. 5. Vulgo προθυμῇ et (6) φοβῇ, αἰσχύνῃ et (8) ποιῇ. Post ἐμὲ omisi interpretamentum τὴν σὴν θυγατέρα cum MSS. meis omnibus.

§ 18, 2. Bekkerus coniecit ἐλεινῶν. Idem repperi in editionis meae margine notatum, nisi fallor, e coniectura. Ib. 8. Delevi τινα post πιστεῦσαι cum codd. meis. Ib. 10 μὴ ἧττον mei omnes. Vulgo μηδὲν ἧττον, quod fere est nimium.

§ 19, 4. πρὸς ἀλλήλους. Ita mei omnes. Vulgo εἰς ἀλλήλους. Male inclusit Scheibius, quod teste Tayloro libris MSS desint. Videntur tamen necessaria, neque ullum novi codicem, qui omiserit.

τας μήτ' ἀποθνήσκοντας μηδὲν μᾶλλον τοῖς οἰκειοτάτοις ἢ
20 *τοῖς ἐχθίστοις πιστεύειν· ὃς ἐτόλμησε τὰ μὲν ἔξαρνος γενέ-*
σθαι, τὰ δὲ τελευτῶν ὁμολογήσας ἔχειν, εἰς δύο παῖδας καὶ
ἀδελφὴν λῆμμα κἀνάλωμ' ἐν ὀκτὼ ἔτεσιν ἑπτὰ τάλαντ'
ἀργυρίου καὶ ἑπτακισχιλίας δραχμὰς ἀποδεῖξαι. κεὶς τοῦτ'
ἦλθεν ἀναισχυντίας, ὥστ' οὐκ ἔχων ὅποι τρέψειε τὰ
χρήματα, εἰς ὄψον μὲν δυοῖν παίδοιν κἀδελφῇ πέντ' ὀβολοὺς
τῆς ἡμέρας ἐλογίζετο, εἰς ὑποδήματα δὲ κεὶς γναφεῖον
κεὶς κουρεῖον οὐκ ἦν αὐτῷ κατὰ μῆν' οὐδὲ κατ' ἐνιαυ-
τὸν γεγραμμένα, συλλήβδην δὲ παντὸς τοῦ χρόνου πλεῖν
21 *ἢ τάλαντον ἀργυρίου. εἰς δὲ τὸ μνῆμα τοῦ πατρὸς οὐκ*
ἀναλώσας πέντε καὶ εἴκοσι μνᾶς ἐκ πεντακισχιλίων δραχ-
μῶν, τὸ μὲν ἥμισυ αὑτῷ τίθησι, τὸ δὲ τούτοις λελόγισται.
εἰς Διονύσια τοίνυν, ὦνδρες δικασταί, (οὐκ ἄτοπον γάρ
μοι δοκεῖ καὶ περὶ τούτου μνησθῆναι) ἑκκαίδεκα δραχμῶν
ἀπέφαινεν ἐωνημένον ἀρνίον, καὶ τούτων τὰς ὀκτὼ δραχ-
μὰς ἐλογίζετο τοῖς παισίν· ἐφ' ᾧ ἡμεῖς οὐχ ἥκιστ' ὠργί-
σθημεν. οὕτως, ὦνδρες, ἐν ταῖς μεγάλαις ζημίαις ἐνίοτ'
οὐχ ἧττον τὰ μικρὰ λυπεῖ τοὺς ἀδικουμένους· λίαν γὰρ
22 *φανερὰν τὴν πονηρίαν τῶν ἀδικούντων ἐπιδείκνυσιν. εἰς*
τοίνυν τὰς ἄλλας ἑορτὰς καὶ θυσίας ἐλογίσατ' αὐτοῖς
πλεῖν ἢ τετρακισχιλίας δραχμὰς ἀναλωμένας ἕτερά τε
παμπληθῆ, ἃ πρὸς τὸ κεφάλαιον συνελογίζετο, ὥσπερ
διὰ τοῦτ' ἐπίτροπος τῶν παιδίων καταλειφθείς, ἵνα γράμ-
ματ' αὐτοῖς ἀντὶ χρημάτων ἀποδείξειε καὶ πενεστάτους
ἀντὶ πλουσίων ἀποφήνειε, καὶ ἵνα, εἰ μέν τις αὐτοῖς πα-
τρικὸς ἐχθρὸς ἦν, ἐκείνου μὲν ἐπιλάθωνται, τῷ δ', ἐπεὶ
23 *τῶν πατρῴων εἰσὶν ἀπεστερημένοι, πολεμῶσι. καίτοι εἰ*

§ 20, 2. *λῆμμα καὶ ἀνάλωμα.* Noli *λῆμμα* intelligere de patrimonii puerorum annuo reditu, ut hoc detracto, sumtus auctore Diogitone effecerint summam, quae in textu memoratur. Obstat enim, ut alia taceam, § 23, cl. § 28. Lege omnino *τετρακισχιλίας* et intellige *τὰ ναυτικὰ* (§ 14), quam pecuniam se accepisse D. *infitias ire* non poterat, quia exstabant *τὰ γραμματεῖα* (§ 14 cl. § 28). Itaque ut angustiis se expediret, affirmabat se hanc summam (*τὸ λῆμμα*) pueris educandis totam impendisse (*ἀναλῶσαι*). Cf. Dionysii argum.: *ἐκ πολλῶν πάνυ χρημάτων οὐδὲν ἀποδείξας.* Ib. 6 vulgo *παιδίοιν*, quod hic ferri nequit. Ib. 8. Mei codd. *εἰς κουρέως κατὰ μῆνα οὐκ ἦν αὐτῷ οὐδὲ κτέ*, de qua scriptura nondum habeo quod statuam.

§ 22, 3. Vulgo *πλέον* et *ἀνηλωμένας.* Ib. 4. malim *ὥσπερ δὴ διὰ κτέ.* Ib. 8, 9. Cod. optimus Laurentianus: *τῶ δ' ἔπι* (sic) *τῶν πατρῴων* (om. *εἰσὶν*) *ἀπεστερημένοι*, et ita alius, nisi quod habet *ἐπί.* Suspicor: *τῷ δὲ δὴ τῶν πατρῴων ἀπεστερημένοι πολεμῶσι.*

§ 23, 1. *ἠβούλετο.* Mei codd. Vulgo *ἐβούλετο.* Ib. 5. *ἀπηλλαγμένον* et

ἠβούλετο δίκαιος εἶναι περὶ τοὺς παῖδας, ἐξῆν αὐτῷ, κατὰ τοὺς νόμους οἳ κεῖνται περὶ τῶν ὀρφανῶν καὶ τοῖς ἀδυνάτοις τῶν ἐπιτρόπων καὶ τοῖς δυναμένοις, μισθῶσαι τὸν οἶκον ἀπηλλαγμένον πολλῶν πραγμάτων, ἢ γῆν πριάμενον ἐκ τῶν προσιόντων τοὺς παῖδας τρέφειν· καὶ ὁπότερον τούτων ἐποίησεν, οὐδενὸς ἂν ἧττον Ἀθηναίων πλούσιοι ἦσαν. νῦν δέ μοι δοκεῖ οὐδεπώποτε διανοηθῆναι ὡς φανερὰν καταστήσονται τὴν οὐσίαν, ἀλλ᾽ ὡς αὐτὸς ἕξων τὰ τούτων, ἡγούμενος δεῖν τὴν αὐτοῦ πονηρίαν κληρονόμον
24 εἶναι τῶν τοῦ τεθνεῶτος χρημάτων. τὸ δὲ πάντων δεινότατον, ὦνδρες δικασταί· οὗτος γὰρ συντριηραρχῶν Ἀλέξιδι τῷ Ἀριστοδίκου, φάσκων δυοῖν δεούσας πεντήκοντα μνᾶς ἐκείνῳ συμβαλέσθαι, τὸ ἥμισυ τούτοις ὀρφανοῖς οὖσι λελόγισται, οὓς ἡ πόλις οὐ μόνον παῖδας ὄντας ἀτελεῖς ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὰν δοκιμασθῶσιν ἐνιαυτὸν ἀφῆκεν ἁπασῶν τῶν λειτουργιῶν. οὗτος δὲ πάππος ὢν παρὰ τοὺς νόμους τῆς ἑαυτοῦ τριηραρχίας παρὰ
25 τῶν αὑτοῦ θυγατριδῶν τὸ ἥμισυ πράττεται. καὶ ἀποπέμψας εἰς τὸν Ἀδρίαν ὁλκάδα δυοῖν ταλάντοιν, ὅτε μὲν ἀπέστελλεν, ἔλεγε πρὸς τὴν μητέρ᾽ αὐτῶν ὅτι τῶν παίδων ὁ κίνδυνος εἴη, ἐπεὶ δ᾽ ἐσώθη καὶ ἐδιπλασίασεν, αὑτοῦ τὴν ἐμπορίαν ἔφασκεν εἶναι. καίτοι εἰ μὲν τὰς ζημίας τούτων ἀποδείξει, τὰ δὲ σωθέντα τῶν χρημάτων αὐτὸς ἕξει, ὅποι μὲν ἀνάλωται τὰ χρήματα, οὐ χαλεπῶς εἰς τὸν λόγον ἐγγράψει, ῥᾳδίως δ᾽ ἐκ τῶν ἀλλοτρίων αὐτὸς πλουτήσει.
26 καθ᾽ ἕκαστον μὲν οὖν, ὦνδρες δικασταί, πολὺ ἂν εἴη ἔργον πρὸς ὑμᾶς λογίζεσθαι· ἐπειδὴ δὲ μόλις παρ᾽ αὐτοῦ παρέλαβον τὰ γράμματα, μάρτυρας ἔχων ἠρώτων Ἀριστόδικον τὸν ἀδελφὸν τὸν Ἀλέξιδος (αὐτὸς γὰρ ἐτύγχανε τετελευτηκώς) εἰ ὁ λόγος αὐτῷ εἴη ὁ τῆς τριηραρχίας, ὁ δ᾽ ἔφασκεν εἶναι, καὶ ἐλθόντες οἴκαδ᾽ εὕρομεν Διογείτονα τέτταρας καὶ εἴκοσι μνᾶς ἐκείνῳ συμβεβλημένον εἰς τὴν
27 τριηραρχίαν. οὗτος δ᾽ ἀπέδειξε δυοῖν δεούσας πεντήκοντα

πριάμενον pro nominativis Dobraeus, qui deinde male mutat sententiam. Emendationem planissime confirmant mei codd. Ib. 6. In meis est ὁπότερα, non male. Ib. 9 καταστήσονται. Egregie codd. mei pro vulgata lectione καταστήσων.

§ 24, 1. τὸ. Vulgo ὅ. Ib. ὦνδρες δικασταί pro ὦ δικασταί. Ib. 3 τούτοις pro τοῖς Reiskius, lenius quam Scheibius, qui edidit τούτων αὐτοῖς.

§ 25, 7. Vulgo ἀνήλωται. Ib. 2 τὴν Ἀδρίαν Laurentianus, quare vide an articulus debeatur scribis huius nominis genus ignorantibus.

§ 26, 5. Post εἴη repetivi articulum.

μνᾶς ἀναλωκέναι, ὥστε τούτοις λελογίσθαι ὅσον περ ὅλον τἀνάλωμ' αὐτῷ γεγένηται. καίτοι τί αὐτὸν οἴεσθε πεποιηκέναι περὶ ὧν αὐτῷ οὐδεὶς σύνοιδεν ἀλλ' αὐτὸς μόνος διεχείριζεν, ὃς ἃ δι' ἑτέρων ἐπράχθη καὶ οὐ χαλεπὸν ἦν περὶ τούτων πυθέσθαι, ἐτόλμησε ψευσάμενος τέτταρσι καὶ εἴκοσι μναῖς τοὺς αὑτοῦ θυγατριδοῦς ζημιῶσαι; Καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

28 Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, ὦνδρες δικασταί· ἐγὼ δ' ὅσα τελευτῶν ὡμολόγησεν ἔχειν αὐτὸς χρήματα, ἑπτὰ τάλαντα καὶ τετταράκοντα μνᾶς, ἐκ τούτων αὐτῷ λογιοῦμαι, πρόσοδον μὲν οὐδεμίαν ἀποφαίνων, ἀπὸ δὲ τῶν ὑπαρχόντων ἀναλίσκων, καὶ θήσω ὅσον οὐδεὶς πώποτ' ἐν τῇ πόλει εἰς δύο παῖδας κἀδελφὴν καὶ παιδαγωγὸν καὶ θεράπαιναν χιλίας δραχμὰς ἑκάστου ἐνιαυτοῦ, μικρῷ
29 ἔλαττον ἢ τρεῖς δραχμὰς τῆς ἡμέρας. ἐν ὀκτὼ αὗται ἔτεσι γίγνονται ὀκτακισχίλιαι δραχμαί, καὶ ἀποδείκνυνται ἓξ τάλαντα περιόντα τῶν ἑπτὰ ταλάντων καὶ εἴκοσι μναῖ τῶν τετταράκοντα μνῶν· οὐ γὰρ ἂν δύναιτ' ἀποδεῖξαι οὔθ' ὑπὸ λῃστῶν ἀπολωλεκὼς οὔτε ζημίαν ὠφληκὼς οὔτε χρήσταις ἀποδεδωκώς.....

§ 27, 1. ἀπέδειξε pro ἐπέδειξε dedi monente v. den Essio. Ib. 2. Vulgo ἀνηλωκέναι.

§ 26, 1 et § 28, 1. Vulgo ὦ δικασταί.

§ 28, 2. ἔχειν αὐτός mei codd. Vulgo αὐτὸς ἔχειν. Ib. 3. αὐτῷ e meis dedi pro αὐτῶν.

§ 29, 2. καὶ ἀποδείκνυνται. Verba καὶ ἀποδείκνυνται codd. mei omittunt, quare fortasse, eiecto emblemate, reponendum: καὶ ἓξ τάλαντα (nempe γίγνεται) τὰ περιόντα κτέ. Mox (5) cum meis MSS. delevi articulum ante λῃστῶν. Supra (4) fortasse legendum: δύναιτ' αὖτ' ἀποδεῖξαι κτέ. Reiskius proposuit ἀπολωλεκὼς οὐδέν. Ib. 3, 4. τῶν τετταράκοντα μνῶν inseruit Marklandus. Ib. 5. ὠφληκὼς pro εἰληφὼς Emperius.

ADDENDA.

Ad iudicium de Lysia. Quo tempore Dionysii Halicarnasensis de Lysia iudicium corrigebam, ad manus mihi non erat collatio optimi codicis Laurentiani, quam olim a me Florentiae confectam amiseram. Ea igitur ope destitutus confugeram ad collationem codicis Ambrosiani D. 119 sup., qui quamvis multo recentior (seculi enim est XV ineuntis) minime tamen spernendus esse videtur. Postea tamen felici casu reperta quam amiseram egregii libri collatione usus sum in emendanda Lysiae oratione *contra Diogitonem.* Itaque nunc ex illo codice afferam, quas in iudicio de nostro praeter Ambrosiani scripturas exhibet lectiones memorabiles. § 1, 16. γενομένων. Ib. 20 om. εὐδοκιμῶν. § 2, 9 om. γε. Recte. § 3, 3 ἀπεδείξατο. Recte. Ib. 7. καὶ σεμνὰ καὶ περιττά. Ib. 12. μεταφοραῖς pro μεταβολαῖς. Quantocyus recipiatur. § 4, 13 σαφῶς. Fortasse recte. Ib. 15 om. χρώμενος. Optime. Ib. 20 μιμήσασθαι. Ib. 23 om. τι. § 5, 13 pro εὐτελῶς habet τελευκῶς (sic). § 6, 3 ὁ δή. Recte. Ib. 5 ὃς οὐχ ὑπολήψεται γιγνόμενα τὰ δηλούμενα ὁρᾶν. Egregia lectio. § 7, 4 om. τῶν. Ib. 7 om. εἶναι. Ib. 15 ἀφελῶς πάνυ καὶ ἁπλῶς. Ib. 27 αὐτὸ τοῦτο. Verissime. § 8, 15 τάξεως, sed prima syllaba correcta manu recentiore: prima manus dedisse videtur λέξεως, quod iam de coniectura reposui. In reliquis fere hic codex consentit cum Ambrosiano.

Ad or. 12. — § 5, 3. Bakius suspicatur τῶν ἀδικούντων. At vide Xenophontis Hellen. II. 3 §§ 13, 14. — Ib. § 27, 3. Fortasse sufficit πίστιν ἂν παρ' αὐτοῦ.

Ad or. 13. — § 50, 2 adn. et § 77, 4 adn. Mutavi sententiam. — § 80, 3 delenda videntur vocabula ὡς ἀνδροφόνῳ ὄντι petita ex § 79, 5. 6.

Ad or. 1. — § 1, 3. Nunc malim: εἰ ἦτε pro εἴητε cl. XXXII § 18. — Ib. § 33. Cf. Xenoph. Conviv. VIII § 20.

Ad or. 16. — § 19, 3 suspicabar μικρὸν φθεγγόμενοι. Fortasse tamen verbum vitio caret. Ad sententiam cf. *Philemo* ap. Stob. Append. Flor. p. 11.

Ad. or. 25. — § 11, 3 adn. fin. Ita suspicor non propter compositionem, quae bene Graeca est et Lysiaca, sed propter sententiam.

VITIA TYPOGRAPHICA.

Praefatio p. II, vs. 22:	arduum	*lege* arduus.
Pag. 6, 9:	τάξεως	» λέξεως.
» 16 adn. ad § 51, 5:	quamvir	» quamvis.
» 17 adn. ad § 55, 2:	MS.	» MSS. Etiam p. 21 adn. ad § 78, 4.
» 21, § 79, 4:	τουτουΐ	» τουτουί.
» 45, § 89, 7:	πατέρα	» πατέρ'.